"ഭരണഭാഷ – മാതൃഭാഷ"

SOCIAL JUSTICE DEPARTMENT
care, protection & empowerment

നം. SJD/3420/2025-SC2

സാമൂഹ്യനീതി ഡയറക്ടറേറ്റ്,
വികാസ് ഭവൻ, തിരുവനന്തപുരം
തീയതി : 21-07-2025
Email - swdkerala@gmail.com
Phone - 0471 – 2306040

നോട്ടീസ്

വയോജനങ്ങളുടെ അവകാശ സംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മാതാപിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന പൌരൻമാരുടെയും ക്ഷേമവും സംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച നിയമം - 2007 നിലവിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ആക്റ്റ് പ്രകാരം മാതാപിതാക്കളുടേയും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടേയും ക്ഷേമത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന ഉറപ്പു നൽകിയിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിന് വേണ്ടിയാണ് 2007-ൽ മാതാപിതാക്കളുടേയും മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടെയും സംരക്ഷണവും ക്ഷേമവും സംബന്ധിച്ച നിയമം നിലവിൽ വന്നത് (MWPSC Act-2007). ഇത്തരത്തിൽ, സംസ്ഥാനത്ത് വയോജന സംരക്ഷണ നിയമം നടപ്പാക്കുന്നതിന് മെയിൻറനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലുകളായി ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത് റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ ഓഫീസർമാരെയാണ് (RDO). കേരളത്തിൽ മെയിൻറനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലുകളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നത് സാമൂഹ്യ നീതി വകുപ്പ് ആണ്.

കേരളത്തിൽ ഗണ്യമായി വർധിച്ചുവരുന്ന വയോജന ജനസംഖ്യ മുൻനിർത്തിയും കൂടുതൽ ശ്രദ്ധയും പരിചരണവും സംരക്ഷണവും മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്ക് നൽകേണ്ടതിന്റെ ഭാഗമായി കേരള സർക്കാർ സാമൂഹ്യ നീതി വകുപ്പ് മുതിർന്ന പൌരൻമാർക്കയുള്ള നിലവിലുള്ള വയോജന നയം കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിച്ച് കേരള സംസ്ഥാന വയോജന നയം 2025 (കരട്) തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആയത് ഇതോടൊപ്പം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു. ടി നയം സംബന്ധിച്ച് പൊതുജനങ്ങളുടെയും സംഘടനകളുടെയും അഭിപ്രായം ആയത് 2025 ആഗസ്റ്റ് 31 നകം sjdgsection@gmail.com എന്ന ഇ-മെയിൽ മുഖേനയോ താഴെക്കാണുന്ന വിലാസത്തിലോ അറിയിക്കാവുന്നതാണ്.

വിലാസം

G സെക്ഷൻ
സാമൂഹ്യനീതി ഡയറക്ടറേറ്റ്,
വികാസ് ഭവൻ, തിരുവനന്തപുരം

സാമൂഹ്യനീതി ഡയറക്ടർ

Signed by
Arun S Nair
Date: 21-07-2025 13:24:15

SOCIAL JUSTICE
DEPARTMENT

കേരള സർക്കാർ
സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ്

മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടെ
കേരള സംസ്ഥാന നയം 2025

ജൂലൈ 2025

ഉള്ളടക്കം

		പേജ്
1	ആമുഖം	3
2	കേരളത്തിലെ വാർദ്ധക്യാവസ്ഥ	4
3	വയോജനങ്ങൾക്കുവേ ിയുള്ള നയങ്ങളും നിയമചട്ടക്കൂടുകളും	5
4	നയ ദർശനവും ദൗത്യവും	8
5	മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശക തത്ത്വങ്ങൾ	9
6	മുൻഗണനാ മേഖലകളും പ്രവർത്തന ചട്ടക്കൂടും	13
7	നിർവഹണ ചട്ടക്കൂട്	36
8	നിയമനിർമ്മാണ ചട്ടക്കൂട്	43
9	നയ നിർവ്വഹണത്തിനുള്ള വിശദമായ കർമ്മപദ്ധതി	44
10	നയ അവലോകനം	44

1. ആമുഖം

കേരളത്തിൽ വയോ ജനങ്ങളുടെ എണ്ണം അതിവേഗത്തിൽ വർദ്ധിച്ചു വരികയാണ്. വയോ ജനങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിലു ാകുന്ന ദ്രുത ഗതിയിലുള്ള ഈ വർദ്ധനവ് മൂലം കേരള സംസ്ഥാനം ജനസംഖ്യാപരമായ ഒരു പരിണാമത്തിന് വിധയമായികൊ ിരിക്കുകയാണ്. വയോജന സംഖ്യയിലെ അതി വേഗത്തിലുള്ള വർദ്ധന വെല്ലുവിളികൾ ഉയർത്തുന്നതോടൊപ്പം പുതിയ അവസരങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്നു ്. 'വയോജനങ്ങൾ' എന്ന് ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയും, 'മാതാപിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെയും പരിപാലനത്തിനും, ക്ഷേമത്തിനും ഉള്ള നിയമം, 2007' പ്രകാരം ഭാരത സർക്കാരും നിർവചിച്ചിരിക്കുന്ന '60 നും അതിനു മുകളിലും പ്രായമുള്ള വ്യക്തികൾ' ഇന്ന് കേരള ജനസംഖ്യയിൽ പ്രബലമായ ഒരു ജനവിഭാഗമാണ്. മരണ നിരക്ക് കുറഞ്ഞതിന്റെ ഫലമായി ജനസംഖ്യയിൽ ഉ ായ ഈ വൻ മാറ്റം വയോ ജനങ്ങളുടെ വൈവിധ്യങ്ങളായ അവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യബോധത്തോടെയുള്ള സുസ്ഥിരമായ നയ പരിപാടികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കേ തിന്റെ അടിയന്തിര ആവശ്യത്തിലേക്ക് വിരൽ ചൂ ുന്നു.

ഈ കാലഘട്ടം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നതിന് 'ആരോഗ്യകരമായ വാർദ്ധ്യക്യം' നിർണായകമാണ്. ഓരോ വ്യക്തിയും വാർദ്ധ്യക കാലത്തും സന്തോഷത്തോടെയും സമാധാനത്തോടെയും സുഖമായി ജീവിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തന ശേഷി നിലനിർത്തുക എന്നതാണ് ആരോഗ്യകരമായ വാർദ്ധ്യക്യം എന്നത് കൊ ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. ഒരു വ്യക്തിയുടെ ആന്തരിക കഴിവുകളും, കുടുംബ സാഹചര്യങ്ങളും ചുറ്റുപാടുകളും ഈ ഘടകങ്ങൾ പരസ്പരം ഇടപഴകുന്ന രീതിയും ആരോഗ്യപൂർണ്ണമായ വാർദ്ധക്യത്തെ സ്വാധീനിക്കുന്നു. ആയുർദൈർഘ്യം വർദ്ധിക്കുന്നത് പുരോഗതിയുടെ ലക്ഷണമായി കണക്കാക്കാമെങ്കിലും, ഇത് ആഗോളതലത്തിൽ തന്നെ ആരോഗ്യ സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക മേഖലകളിൽ പൊതുവെയും പ്രായമായവരുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും ആശങ്കകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു ്. 'കോവിഡ് 19' രോഗ വ്യാപന കാലത്ത് വയോജനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകിച്ച് പകർച്ചേതര രോഗമുള്ളവർക്ക് ശരിയായ പരിചരണം ഉചിതമായ സമത്ത് ലഭിക്കാതെ വന്നു. വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന കാലവസ്ഥാ അപകട സാധ്യതകൾ വയോ ജനങ്ങൾ ഉൾപടെയുള്ള ദുർബല ജനവിഭാഗങ്ങളിൽ ആരോഗ്യ വെല്ലുവിളികൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. 'ഇന്റർ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ മൈഗ്രേഷൻ ആന്റ് ഡവലപ്പ്മെന്റ് റിപ്പോർട്ട് – 2025' പ്രകാരം കേരളത്തിൽ 2051 ആകുമ്പോഴേക്കും ജനസംഖ്യയുടെ 30 ശതമാനം വയോജനങ്ങൾ ആയിരിക്കും എന്നാണ് കണക്ക്. അത് കൊ ് തന്നെ ഒരു മുതിർന്ന പൗരൻപോലും പിന്തള്ളപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്ന സമഗ്രവും സ്ഥിരതയുള്ളതും വയോജനങ്ങളുടെ അന്തസ്സ് ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നതുമായ ഒരു വികസന തന്ത്രം ആവിഷ്കരിക്കേ തിന്റെ പ്രസക്തി ഏറെയാണ്.

2. കേരളത്തിലെ വാർദ്ധക്യാവസ്ഥ

ദ്രുത ഗതിയിലുള്ള ജനസംഖ്യാ പരിവർത്തനത്തിന് വിധയമായിക്കൊ ീ രിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ മുൻനിര സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് കേരളം. കുറഞ്ഞ ജനന, മരണനിരക്കുകൾ സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിലുള്ള പ്രായഘടനയിൽ ഗണ്യമായ മാറ്റം വരുത്തിയിട്ടു ്. ഇന്റർ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ മൈഗ്രേഷൻ ആന്റ് ഡവലപ്പ്മെന്റിന്റെ 2025 ലെ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം 60 നും അതിനു മുകളിലും പ്രായമുള്ളവരുടെ ജനസംഖ്യാനുപാതം 2011 ലെ 12.5% തിൽ നിന്ന് 2021 ആയപ്പോയേക്കും 15% മായി വർദ്ധിച്ചിട്ടു ് 2051 ആകുമ്പോഴേക്കും ഇത് 30% മായി വർദ്ധിക്കുമെന്നാണ് കണക്കാക്കുന്നത് ഈ പ്രവണത ജനസംഖ്യ യിൽ അനുദിനം വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന വയോജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളും പ്രശ്ന ങ്ങളും അടിയന്തിരമായി പരിഹരിക്കേ തിന്റെ ആവശ്യകത വ്യക്തമാക്കുന്നു.

2017 ൽ രാജ്യത്ത് നടന്ന 'വയോജന സർവ്വേ' (ലോഞ്ചിട്യുഡിനൽ ഏജിങ് സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ) ആരോഗ്യ സാമ്പത്തിക സാമൂഹിക മേഖലകളിൽ കേരള ത്തിലെ മുതിർന്നവർ അനുഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു ്. ഈ സർവ്വേ പ്രകാരം കേരളത്തിലെ മുതിർന്നവർ വിവിധതരം ആരോഗ്യ വെല്ലുവിളി കൾ നേരിടുന്നവരാണ്. സംസ്ഥാനത്തെ വയോ ജനങ്ങളിൽ 34.75% പേർ പ്രമേഹ രേഗികളാണങ്കിൽ 53.24% പേർ രക്ത സമ്മർദ്ദം അനുഭവിക്കുന്നവരാണ്. . വയോ ജനങ്ങളിലെ ഈ രോഗാവസ്ഥ ഗണ്യമായ വെല്ലുവിളികളാണ് ഉയർത്തുന്നത്. ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങളൊന്നും ഇല്ലെന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നവർ കേവലം 5.91 ശതമാനമാണ്. അതേസമയം 19.68 ശതമാനം പേർക്ക് മൂന്നോ അതിലധികമോ രോഗങ്ങളു ്. വയോജനങ്ങൾ ബഹുവിധ രോഗങ്ങളാൽ ക്ലേശങ്ങൾ അനുഭവി ക്കുന്നു എന്നാണ് ഈ കണക്കുകൾ കാണിക്കുന്നത്.

വയോജനസംഖ്യയിൽ ഭിന്നശേഷിയുള്ളവരുടെ എണ്ണവും കുറവല്ല. കാഴ്ച, കേൾവി, ചലനം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഭിന്നശേഷികൾ വയോജനങ്ങ ൾക്കിടയിൽ ഗണ്യമായ നിരക്കിൽ കാണപ്പെടുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കിടയിൽ പ്രതിരോധ, ആരോഗ്യസംരക്ഷണ സൗകര്യങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നില്ല എന്നും കണക്കുകൾ കാണിക്കുന്നു. പുരുഷന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ കാഴ്ച സംബന്ധമായ ഭിന്ന ശേഷിയും ഒന്നി ലധികം ഭിന്നശേഷിയുള്ള അവസ്ഥയും അൽപ്പം കൂടുതലായി കാണപ്പെടുന്നു. ഭിന്നശേഷി ക്ഷേമ മേഖലയിൽ ലിംഗ സമത്വപരമായ സമീപനം സ്വീകരിക്കേ തിന്റെ അനിവാര്യത ഇത് ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു. വയോജനങ്ങളിൽ ഏകദേശം 11.8% പേർ ഒന്നിൽ കൂടുതൽ ഭിന്നശേഷിയുള്ളവരാണ്. വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഇത്തരം വെല്ലുവിളികൾ നേരിടാൻ സമഗ്രമായ വയോജന പരിചരണ തന്ത്രം ആവശ്യമാണ്.

ദുർബലരായ വയോജനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകിച്ച് വയോജനങ്ങളായ വിധവകൾ ,അവിവാഹിതർ എന്നിവരുടെ കാര്യത്തിൽ അടിയന്തിര ശ്രദ്ധ പതിയേ തു ്.

വയോജനങ്ങൾക്കിടയിൽ വിവാഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും ലിംഗപരമായ അസമത്വം നിലനിൽക്കുന്നു ് . പുരുഷന്മാരായ വയോജനങ്ങൾ 20% വിവാഹിതരാകുമ്പോൾ മുതിർന്ന സ്ത്രീകൾ 10% മാത്രമേ വിവാഹിതരാകുന്നുള്ളൂ. പുരുഷന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് സാമൂഹിക ഒറ്റപ്പെടൽ കൂടുതാലയി നേരിടേ ിവരുന്ന പ്രായമായ സ്ത്രീകളുടെ അവസ്ഥയിലേക്ക് ഇത് വിരൽ ചൂ ുന്നു.

തൊഴിലിൽ സജീവമായി ഏർപ്പെടുന്നത് 14.85 ശതമാനം വയോജനങ്ങളാണ് എന്നത് തൊഴിലിലെ പരിമിതമായ വയോജന പങ്കാളിത്തത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പ്രായമായ പുരുഷന്മാരുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം 27% ആണെങ്കിൽ 6.07% മാത്രമാണ് വയോജന സ്ത്രീകൾക്കിടയിലെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം. ഇത് വയോജനങ്ങളുടെ തൊഴിൽ മേഖലയിലെ ലിംഗ അസമത്വം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ കേരളത്തിലെ വയോജനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തിക സുരക്ഷ, ആരോഗ്യം,സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുന്ന പുതിയ നയങ്ങളും സംവിധാനങ്ങളും അവിഷ്കരിക്കേ തിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തു കാണിക്കുന്നു.

3. വയോജനങ്ങൾക്കുവേ ിയുള്ള നയങ്ങളും നിയമ ചട്ടക്കൂടുകളും

വയോജനങ്ങളുടെ വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിൽ കേരളം കാണിക്കുന്ന പ്രതിബദ്ധത ഈ മേഖലയിലുള്ള ആഗോള ദേശീയ ചട്ടക്കൂടുകളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നതും മുതിർന്നവരുടെ അന്തസ്സ്, പരിചരണം, സുരക്ഷ, ഉൾപ്പെടുത്തൽ എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുന്ന സമഗ്രമായ സമീപനത്തെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നതുമാണ് . വയോജനങ്ങളെ ദേശീയ വികസന നയങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേ തിന്റെ ആവശ്യകത മുന്നോട്ടു വെച്ച 1982 – ലെ 'വിയന്ന അന്താ രാഷ്ട്ര വയോജന കർമ്മ പദ്ധതി' (വിയന്ന ഇന്റർനാഷണൽ പ്ലാൻ ഓഫ് ആക്ഷൻ ഓൺ ഏജിംഗ്, 1982) പോലെയുള്ള നടപടികളിലൂടെയാണ് വയോജന നയങ്ങൾ ആഗോളതലത്തിൽ ഉരുത്തിരിഞ്ഞത്. തുടർന്ന് മുതിർന്നവരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം, പങ്കാളിത്തം, പരിചരണം, ആത്മ സാക്ഷാത്കാരം, അന്തസ്സ് എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുന്ന വയോധികർക്കായുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രസഭാ തത്വങ്ങൾ 1991 ൽ രൂപപ്പെട്ടു. 2002ലെ 'മാഡ്രിഡ് അന്താരാഷ്ട്ര വയോജന കർമ്മ പദ്ധതി' (മാഡ്രിഡ് ഇന്റർനാഷണൽ പ്ലാൻ ഓഫ് ആക്ഷൻ ഓൺ ഏജിംഗ്, 2002) വയോജനങ്ങളുടെ ദാരിദ്ര്യം, ആരോഗ്യ വെല്ലുവിളികൾ എന്നിവ പരിഹരിക്കുന്നതിനും വയോജന സൗഹൃദ ചുറ്റുപാടുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുമുള്ള തന്ത്രപരമായ ഒരു രൂപരേഖ മുന്നോട്ടു വെച്ചു. 'ഷാങ്ഹായ് പ്ലാൻ ഓഫ് ആക്ഷൻ' (2002), 'മക്കാവു ഔട്ട്കം ഡോക്യുമെന്റ്' (2007) എന്നിവ ഏഷ്യാ ഭൂഖണ്ഡത്തിൽ വയോജന സൗഹൃദ നയങ്ങളും അന്തരീക്ഷവും രൂപപ്പെടുത്തേ തിന്റെ ആവശ്യകതയെ ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.

വയോജനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകം ബാധകമായ 'നല്ല ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും' (എസ്.ഡി.ജി–3) എന്ന ലക്ഷ്യം ഉൾപ്പെടുത്തി ഐക്യരാഷ്ട്ര സഭയുടെ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ 2015 ൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രതിബദ്ധത ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചുകൊ ് വയോജനങ്ങളുടെയും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളുടെയും ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് 2021 –2030 കാലയളവ് ആരോഗ്യകരമായ വാർദ്ധക്യത്തിന്റെ ദശകമായി ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ പൊതുസഭ പ്രഖ്യാപിച്ചു. ലോകാരോഗ്യ സംഘടനയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള 'ആരോഗ്യ വാർദ്ധക്യ ദശകാചരണം' പ്രായാധിക്യത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും ആരോഗ്യ പൂർണ്ണമായ വർദ്ധക്യത്തിനുള്ള കഴിവുകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും സംയോജിത പരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

ദേശീയതലത്തിൽ, മുതിർന്ന പൗരന്മാരെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി ഇന്ത്യ ശക്തമായ നയം രൂപീകരിച്ചിട്ടു ്. ഭരണഘടനയുടെ അനുഛേദം 41 പ്രായമായവർക്ക് പൊതുപിന്തുണ നിർബന്ധമാക്കുന്നു. 'ദേശീയ വയോജന നയവും' (1999) അതിന്റെ പരിഷ്കരിച്ച പതിപ്പായ 'മുതിർന്ന പൌരന്മാർക്കുള്ള ദേശീയ നയവും' (2011) ഈ പ്രതിബദ്ധതയെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ നയങ്ങൾ വയോജനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തിക സുരക്ഷ, ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, കുടുംബാധിഷ്ഠിത പരിചരണ മാതൃകകൾ, തടസ്സരഹിതമായ ചുറ്റുപാട് എന്നിവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. 2007– ലെ 'മാതാപിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെയും പരിപാലന, ക്ഷേമ നിയമം', അവഗണനയ്ക്കും ഉപേക്ഷിക്കലിനും എതിരെ നിയമപരമായ സംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുകയും, അവസാന ആശ്രയമായി മാത്രം സ്ഥാപനപരമായ പരിചരണത്തിന് പരിഗണന നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു.

വയോജന സംരക്ഷണത്തിലും പരിപാലനത്തിലും മുന്നിൽ നിൽക്കുന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. ദേശീയ സാമൂഹിക സഹായ പദ്ധതി പ്രകാരം നിശ്ച യിച്ച മാനദണ്ഡങ്ങൾ വിപുലമാക്കി കൂടുതൽ പേരെ ചേർത്തും തുക വർദ്ധിപ്പിച്ചും വാർദ്ധക്യ പെൻഷൻ, ഭിന്നശേഷി പെൻഷൻ, വിധവാ പെൻഷൻ എന്നിവ നൽകികൊ ് വയോജനങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ സാമ്പത്തിക സുരക്ഷയും പരിഗണനയും ഉറപ്പാക്കുന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. വയോജന ക്ഷേമത്തിനുള്ള പ്രതിബദ്ധത തെളിയിച്ച് കൊ ് ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി വയോജനങ്ങൾക്ക് വേ ി ഒരു സംസ്ഥാന നയം 2006 ൽ രൂപികരിച്ച സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. ഈ നയം പരിഷ്കരിച്ച് നിലവിലുള്ള മുതർന്ന പൗരൻമാരുടെ സംസ്ഥാന നയം 2013ൽ കേരളത്തിൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു.

സാമ്പത്തിക സഹായം, ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, സാമൂഹികപിന്തുണ, സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ എന്നിവ ഉറപ്പാക്കി വയോജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് നിരവധി പദ്ധതികളും പരിപാടികളും സംസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞ കുറേ വർഷങ്ങളായി നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. സാമൂഹിക നീതി വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കുന്ന 'വയോമിത്രം'പദ്ധതി' മൊബൈൽ ക്ലിനിക്കുകളിലൂടെയും മെഡിക്കൽ ക്യാമ്പുകളിലൂടെയും ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, സാന്ത്വന പരിചരണം, കൗൺസലിംഗ് എന്നിവ നൽകുമ്പോൾ, 'മന്ദഹാസം' കൃത്രിമ ദന്തമോണകൾ സൗജന്യമായി നൽകുന്നു. സാമൂഹിക ഇടപെടലിനും വിനോദത്തിനുമായി 'സായംപ്രഭ' പകൽ പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. 'സെക്കൻഡ് ഇന്നിംഗ്സ് ഹോം' പോലെയുള്ള പദ്ധതികൾ വൃദ്ധസദനങ്ങളെ സമഗ്രപരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി ഉയർത്തുന്നു. 'വയോസാന്ത്വനം' കിടപ്പിലായ വയോജനങ്ങൾക്ക് സന്നദ്ധസംഘടനകൾ വഴി സഹായമേകുന്നു. 'ഓർമ്മത്തോണി' പദ്ധതി ബുദ്ധിഭ്രമവും മറവി രോഗവും ഉള്ളവർക്ക് പിന്തുണാ സഹായം നൽകുന്നു. 'ആശ്വാസകിരണം' പദ്ധതിയിലൂടെ കിടപ്പു രോഗികളുടെ പരിചാരകർക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകിവരുന്നു.

'എൽഡർ ലൈൻ' പദ്ധതി വയോജനങ്ങൾക്കായി പ്രത്യേകമായി ഹെൽപ്പ്ലൈൻ സേവനം ഉറപ്പാക്കുന്നു. 'വാതിൽപ്പടിസേവനം' പോലെ മുതിർന്ന വർക്ക് നേരിട്ടുള്ള സഹായം നൽകുന്ന സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പദ്ധതികളുടെ കാര്യത്തിലും കേരളം മുൻപന്തിയിലാണ്. 'വയോ അമൃതം' ആധുനികവും പരമ്പരാഗതവുമായ ആരോഗ്യസംരക്ഷണ സമീപനങ്ങളെ സംയോജിപ്പിക്കുന്നു. കുടുംബശ്രീയുടെ 'വയോജന സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങളും' 'ഹർഷം ജെറിയാട്രിക് പദ്ധതിയും' കേരളത്തിന്റെ സമഗ്രവയോജന പരിചരണ ചട്ടക്കൂടിനെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾ ഗണ്യമായ നേട്ടങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിന് നൽകിയിട്ടു ങ്കിലും, അവയുടെ വ്യാ പ്തിയും പ്രവർത്തന പരിധിയും പലപ്പോഴും പരിമിതമായിരുന്നുവെന്നാണ് വില യിരുത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. മാത്രമല്ല ഇത്തരം പദ്ധതികളുടെ മുഴുവൻ സാധ്യതകളും പ്രയോജനപ്പെടുത്താനും പടിപടിയായി പൂർണ്ണശേഷിയിലേക്ക് വികസിപ്പിക്കാനും കഴിയാതിരുന്നത് കൂടുതൽ സമഗ്രമായ ഒരു സമീപനത്തിന്റെ ആവശ്യകതയെ എടുത്തുകാണിക്കുന്നു.

കേരളത്തിന്റെ അതിവേഗത്തിലുള്ള ജനസംഖ്യാ പരവും സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ മാറ്റങ്ങളുടെ പശ്ചാതലത്തിൽ പുതുക്കിയതും കൂടുതൽ സമ ഗ്രവുമായ ഒരു നയചട്ടക്കൂട് രൂപീകരിക്കേ തിന്റെ അടിയന്തര ആവശ്യകത അനിവാര്യമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. പ്രായമായവരുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ജനസംഖ്യ, കുടുംബ ബന്ധങ്ങളിലെയും സാമൂഹ്യ ഘടനകളിലെയും മാറ്റങ്ങൾ, വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ ആവശ്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വെല്ലുവിളികൾ

പരിഹരിക്കുന്നതിനൊപ്പം സാമ്പത്തികമായും സാമൂഹികമായും പ്രയാസമനുഭവിക്കുന്ന മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നല്കിക്കൊ ് ദരിദ്രർക്ക് അനുകൂലമായ ഒരു സമീപനമാണ് ഈ പുതുക്കിയ നയം സ്വീകരിക്കുന്നത്. സജീവവും ആരോഗ്യകരവുമായ വാർദ്ധക്യം, സാമ്പത്തികസുരക്ഷ, വിഭവങ്ങളുടെ തുല്യമായ ലഭ്യത എന്നിവ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക നില പരിഗണിക്കാതെ, അന്തസ്സോടെയും കരുതലോടെയും തന്റെ വാർദ്ധക്യകാലത്തു ജീവിക്കുന്നതിന് ഓരോ മുതിർന്ന പൗരനും ആവശ്യമായ പിന്തുണ ലഭിക്കുന്നുെ ന്ന് ഉറപ്പാക്കാൻ 'കേരള സംസ്ഥാന വയോജന നയം 2025' ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

4. നയ ദർശനവും ദൗത്യവും

ദർശനം

സഹകരണ മനോഭാവമുള്ള പൗരസമൂഹത്തിന്റെയും ഉത്തരവാദിത്വ ബോധമുള്ള സർക്കാറിന്റെയും പിന്തുണയോടെ, ഒരു മുതിർന്ന വ്യക്തിപോലും അവഗണിക്കപ്പെടാത്ത, എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും തുല്യതയുള്ളതുമായ വയോജന-സൗഹൃദ സമൂഹങ്ങൾ വളർത്തിയെടുത്ത് കേരളത്തിലെ മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടെ അന്തസ്സും ക്ഷേമവും സജീവ പങ്കാളിത്തവും ഉറപ്പാക്കുക.

ദൗത്യം

1) സജീവവും ആരോഗ്യകരവുമായ വാർദ്ധക്യത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക

തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണം, വയോജന സൗഹൃദ ചുറ്റുപാടുകളും സമൂഹങ്ങളും, ആരോഗ്യകരമായ ജീവിതശൈലിയിലും അജീവനാന്ത പഠനത്തിലും സജീവമായ പങ്കാളിത്തം എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ വയോജനങ്ങളുടെ ശാരീരികവും മാനസികവും സാമൂഹികവുമായ ക്ഷേമം ഉറപ്പുവരുത്തുക.

2) സംയോജിത പരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുക

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർ, സന്നദ്ധസംഘടനകൾ എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ, പ്രായമാകുന്നവർക്ക് അവരവരുടെ സ്വന്തം വാസസ്ഥലത്തുതന്നെ തുടർന്നും ജീവിക്കാൻ കഴിയുന്നതിന് സഹായകരമായ ദീർഘകാല പരിചരണവും ആരോഗ്യ പരിരക്ഷയും ലഭിക്കുന്നതിന് വ്യക്തി അധിഷ്ഠിത വയോജന പരിചരണ സംവിധാനം വികസിപ്പിക്കും. ആവശ്യമായ ലക്ഷ്യാധിഷ്ഠിത പിന്തുണയും വിഭവങ്ങളും ലഭ്യമാക്കി മുതിർന്നവരെ പ്രതിഫലമില്ലാതെ പരിചരിക്കുന്നവരുടെ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം ഉ ാക്കും

3) *സാമൂഹികവും തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ളതുമായ ഐക്യദാർഢ്യം ഉറപ്പാക്കുക.*

തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള പരസ്പര സഹകരണം, കൂട്ടുത്തരവാദിത്വം, വാർദ്ധക്യത്തിന് മൂല്യം നൽക്കുന്ന സാമൂഹിക മനോഭാവങ്ങൾ എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. വാർദ്ധക്യത്തെ സംബദ്ധിച്ച തെറ്റായ ധാരണകളും വിശ്വാസങ്ങളും, കാഴ്ച്ചപ്പാടുകളും മാറ്റും. പരസ്പര ബഹുമാനവും സാമൂഹിക ആശ്രയത്വവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുതകുന്ന നൂതന പരിപാടികളിലൂടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയും വയോജനങ്ങളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

4) *തുല്യത, ഉൾപ്പെടുത്തൽ, നീതി എന്നിവ ശക്തിപ്പെടുത്തുക*

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൗരസമൂഹം, ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ വഴിയുള്ള ലക്ഷ്യബോധമുള്ള ഇടപെടലുകളിലൂടെയും സഹകരണത്തിലൂടെയും, പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട വയോജന ങ്ങൾക്കിടയിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് ദരിദ്രർക്കനുകൂലമായ നയങ്ങൾ സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കും. ആരോഗ്യസംരക്ഷണത്തിലും വിഭവങ്ങളിലും അവസരങ്ങളിലും സമത്വവും തുല്യതയും വയോജനങ്ങൾക്ക് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനോടൊപ്പം വയോജനങ്ങളുടെ മാന്യത, സാമ്പത്തിക സുരക്ഷ, നീതി എന്നിവ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുകയും ചെയ്യും.

5) *ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതും പരിവർത്തനക്ഷമവുമായ ഭരണസംവിധാനം ഉറപ്പാക്കുക*

വയോജന സമൂഹത്തിന്റെ മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ആവശ്യങ്ങൾക്കും സാമൂഹ്യമാറ്റങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായി, സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ ഉൾപ്പെടെ എല്ലാ പങ്കാളികളെയും പ്രാപ്തരാക്കുകയും നിഷ്പക്ഷതയും സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്തവും ഉറപ്പാക്കുന്ന നിരീക്ഷണം, വിലയിരുത്തൽ, പൊതുജനാഭിപ്രായം എന്നിവയ്ക്കായി സുതാര്യവും പങ്കാളിത്തപരവുമായ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യും.

6) *ഭരണചട്ടക്കൂടുകളുടെ മുഖ്യധാരയിലേക്ക് വാർദ്ധ്യക്യത്തെ കൊ ുവരിക*

നമ്മുടേതായ തന്ത്രങ്ങൾ സംയോജിപ്പിച്ചു കൊ ്, വയോജന പരിചരണം, സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ, വാർദ്ധക്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങൾ എന്നിവയിലെ മികച്ച ആഗോള മാതൃകകൾ സംസ്ഥാനത്തെ ഭരണസംവിധാനങ്ങളിലും ഭരണനയങ്ങളിലും ഉയർന്ന പരിഗണന നൽകി ഉൾപ്പെടുത്തും.

5. മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശക തത്വങ്ങൾ

5.1. *ആജീവനാന്ത (ലൈഫ്-കോഴ്സ്) സമീപനം സ്വീകരിക്കുക*

ഒരു വ്യക്തിയുടെ ജീവിതത്തിൽ ഉടനീളമുള്ള ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, സാമ്പത്തിക സാക്ഷരത, സാമൂഹിക ഇടപെടൽ, നൈപുണ്യവികാസം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ ആവശ്യമായ ഇടപെടലുകൾ നടത്തി സജീവവും ക്രിയാത്മകവുമായ വാർദ്ധക്യ ജീവിതത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കും. അന്തസ്സോടെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടെയും വാർദ്ധക്യ ജീവിതം ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും, അതിന് തയ്യാറെടുക്കാനും കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ വ്യക്തികളെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നതിനായി പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കും.

5.2 *ആത്മ സാക്ഷാത്കാരവും ആജീവനാന്ത പഠനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക*

ആജീവനാന്ത പഠന അവസരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും വ്യക്തിപരമായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ *സാക്ഷാൽ*ക്കരിക്കുന്നതിനും പുതിയ കഴിവുകൾ നേടാനും സമൂഹത്തിൽ സജീവമായി ഇടപെടാനും വയോജനങ്ങളെ പ്രാത്പരാക്കുന്നതിന് ഈ നയം ലക്ഷ്യമിടുന്നു. വാർദ്ധക്യത്തെ തളർച്ചയുടെ ഘട്ടമായിട്ടല്ല, മറിച്ച് തുടർച്ചയായ വളർച്ചയുടെയും സംഭാവനയുടെയും സ്വയം സാക്ഷാത്ക്കാരത്തിന്റെയും ഘട്ടമായി ഈ നയം അംഗീകരിക്കുന്നു. ലക്ഷ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിന്റെയും സമൂഹത്തിനു തുടർച്ചയായി സംഭാവനകൾ നൽകുന്നതിന്റെയും കാലഘട്ടമായി വാർദ്ധക്യം സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഈ നയം ഉറപ്പാക്കുന്നു.

5.3 *വയോജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും ശക്തിപ്പെടുത്തുക*

വയോജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേകമായ ശാരീരികവും മാനസികവും വൈകാരികവുമായ ആരോഗ്യ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനായി ആരോഗ്യ സംരക്ഷണത്തിന് ഒരു സമഗ്ര സമീപനം സ്വീകരിക്കും. തുടർച്ചയായ പരിചരണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് പ്രായത്തിന് അനുയോജ്യമായ ആരോഗ്യ സേവനങ്ങൾ, പ്രതിരോധ പരിശോധനകൾ, പരിചരണം, മാനസികാരോഗ്യ പിന്തുണ, സാന്ത്വനപരിചരണം എന്നിവയുടെ പ്രാപ്യത ശക്തിപ്പെടുത്തും.

5.4. *സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുക*

സാമൂഹിക–ക്ഷേമ പെൻഷനുകളും താങ്ങാവുന്ന ചെലവിലുള്ള ഇൻഷുറൻസ് പദ്ധതികളും സാർവത്രികമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിലൂടെ, മുതിർന്നവരുടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ സുരക്ഷ സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കും. ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, പാർപ്പിടം, സാമൂഹിക സഹായം തുടങ്ങിയ അവശ്യ സേവനങ്ങളുടെ തുല്യമായ ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കുകയും പാർശ്വവല്ക്കരിക്കപ്പെട്ട വിഭാഗങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകിക്കൊ ് ലക്ഷ്യബോധത്തോടുകൂടിയ ഇടപെടലുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യും. സാമ്പത്തിക സ്ഥിരതയും സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തലും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സർക്കാർ സ്വീകരിക്കും.

5.5. തുല്യത, ഉൾപ്പെടുത്തൽ, ലിംഗസമത്വം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുക

ലിംഗ സമത്വത്തിലും പാർശ്വവല്ക്കരിക്കപ്പെട്ട ജനവിഭാഗങ്ങളിലും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചുകൊ ്, വയോജനങ്ങളുടെ വൈവിധ്യമാർന്ന ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിലൂടെ, വയോജന പരിചരണത്തിൽ തുല്യതയും ഉൾപ്പെടുത്തലും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള സമഗ്രമായ സമീപനം ഈ നയം സ്വീകരിക്കും. അന്ത്യോദയ തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റവും ദുർബലരിലേക്ക് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു ന്ന് ഉറപ്പാക്കിക്കൊ ് ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, സാമൂഹിക സുരക്ഷ, അവശ്യസേവനങ്ങൾ എന്നിവ തുല്യമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് മുൻഗണ നല്കും. എല്ലാ വയോജനങ്ങൾക്കും സജീവ പങ്കാളിത്തവും അന്തസ്സും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ലിംഗസമത്വപരവും ഭിന്നശേഷിക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്തുകൊ ുള്ളതുമായ ഇടപെടലുകൾ നടത്തും.

5.6. ഭിന്നശേഷി സൗഹൃദ ചട്ടക്കൂടുകൾ സംയോജിപ്പിക്കുക

ഭിന്നശേഷിക്കാരുടെ പ്രത്യേകമായ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകി അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ, സഹായക സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ, അനുയോജ്യമായ പരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവ ലഭ്യമാക്കും. ഈ പ്രതിബദ്ധത സമൂഹത്തിൽ ഭിന്നശേഷിക്കാരായ വയോജനങ്ങളുടെ പൂർണ്ണ പങ്കാളിത്തവും അന്തസ്സും ഉറപ്പാക്കും.

5.7. തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ഐക്യദാർഢ്യം വളർത്തുക

തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണവും പരസ്പരബഹുമാനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കും. വയോജനങ്ങളെ അവരുടെ അറിവ് പങ്കിടാനും, യുവതലമുറക്ക് മാർഗനിർദേശങ്ങൾ നൽകാനും സാമൂഹികജീവിതത്തിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കാനും പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊ ് വിവിധ പ്രായവിഭാഗങ്ങളിലുള്ളവരുടെ ഐക്യദാർഢ്യത്തിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തും.

5.8. വാസസ്ഥലത്തെ വാർദ്ധക്യത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുകയും സമഗ്രപരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുക

ഗാർഹിക, സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിലൂടെ മുതിർന്നവർക്ക് അവരവരുടെ വാസസ്ഥലത്തു തന്നെ വാർദ്ധക്യകാലം സന്തോഷത്തോടെ കഴിയുന്നതിനുള്ള സാഹചര്യം സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. സാമ്പത്തിക സഹായം, പരിശീലനം, പരിചരണ വിഭവങ്ങൾ എന്നിവ നൽകി വയോജനങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കുമ്പോൾത്തന്നെ, സ്ഥാപനപരമായ പിന്തുണ വേ വരുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിന് ബദൽ പരിചരണ സംവിധാനങ്ങളും വികസിപ്പിക്കും.

5.9 *അവഗണനയ്ക്കും പീഡനത്തിനുമെതിരെ വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത സമീപനം*

വയോജന പീഡനം, അവഗണന, ചൂഷണം എന്നിവയ്ക്കെതിരെ കർശനമായതും, വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്തതുമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. വയോജനങ്ങളുടെ സുരക്ഷ, അന്തസ്സ്, അവകാശങ്ങൾ എന്നിവ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് നിയമപരമായ പരിരക്ഷയും ശക്തമായ മേൽനോട്ട സംവിധാനങ്ങളും നടപ്പിലാക്കും.

5.10. *തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ പ്രാപ്തമാക്കുകയും സമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിചരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക*

കൂട്ടുത്തരവാദിത്തത്തിനും സാമൂഹിക ഐക്യദാർഢ്യത്തിനും ഊന്നൽ നല്കുന്ന സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിചരണമാതൃകകളെ വികസിപ്പിക്കുന്നതിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നിർണായക പങ്ക് വഹിക്കും. ആസൂത്രണം, വിഭവസമാഹരണം, സേവന വിതരണം എന്നിവയിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തത്തിലൂടെ എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും വയോജന സൗഹൃദവുമായ ഒരു അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചുകൊ ് ആരോഗ്യമുള്ള വാർദ്ധക്യത്തിന്റെ ഒരു കേരള മാതൃക വികസിപ്പിക്കും. സംസ്ഥാന തലത്തിൽ ഉചിതമായ മാർഗ്ഗരേഖയും വിഭവങ്ങളും ശേഷി വികസന പരിശീലനവും നൽകി വയോജന സംബന്ധിയായ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണസ്ഥാപനങ്ങളെ ശക്തീകരിക്കും

5.11 *ഭരണത്തിലും നയങ്ങളിലും വാർദ്ധക്യ പരിഗണനകൾ മുഖ്യധാരയിലെത്തിക്കുക*

വിവിധമേഖലകളിലെ നയങ്ങൾ വയോജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നു ന്ന് ഉറപ്പാക്കിക്കൊ ്, വാർദ്ധക്യ പരിഗണനകൾ എല്ലാ ഭരണചട്ടക്കൂടുകളിലേക്കും ഫലപ്രദമായി സംയോജിപ്പിക്കും. സജീവവും അന്തസ്സുള്ളതുമായ വാർദ്ധക്യത്തിന് പ്രാപ്തമാക്കുന്ന അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് വയോജന സൗഹൃദ ബഡ്ജറ്റിംഗ്, വയോജനങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഗ്രാമ/നഗരാസൂത്രണം, ലക്ഷ്യബോധമുള്ള സാമൂഹിക ഇടപെടലുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് മുൻഗണന നല്കും. സുസ്ഥിരവും സമഗ്രവുമായ വയോജന പരിപാലനം ഉറപ്പിക്കുന്നതിന് ആഗോളതലത്തിലെ മികച്ച മാതൃകകൾ സംസ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുകയും പ്രാദേശിക തന്ത്രങ്ങളുമായി സംയോജിപ്പിച്ച് നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യും.

5.12 *സംയോജനം ശക്തിപ്പെടുത്തുക*

വയോജന പരിചരണ സംരംഭങ്ങളുടെ സുഗമമായ ഏകോപനവും നടപ്പാക്കലും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾക്കിടയിലുള്ള ഫലപ്രദമായ

സഹകരണത്തിന് മുൻഗണ നല്കും. പുതിയ അവസരങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുന്നതിനും സേവനവിതരണം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി പൗരസമൂഹത്തിന്റെയും സ്വകാര്യമേഖലയുടേയും പങ്കാളിത്തം ഉൾപ്പെടെ വിവിധ പങ്കാളികളുടെ കാര്യക്ഷമമായ ഇടപെടൽ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ കൊ ുവരും.

5.13 ഉത്തരവാദിത്ത സംവിധാനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുക

നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ പുരോഗതിയും സ്വാധീനവും ഫലപ്രാപ്തിയും വിലയിരുത്തുന്നതിനും തുടർച്ചയായ നയ പരിഷ്ക്കരണത്തിനും ഉയർന്നുവരുന്ന ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി വിവരാധിഷ്ഠിത തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതിനും പ്രാപ്തമാക്കുന്ന വിധത്തിൽ സുതാര്യമായ നിരീക്ഷണം, വിലയിരുത്തൽ, ഫീഡ്ബാക്ക് എന്നിവയ്ക്ക് സുതാര്യമായ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തും

5.14 ഡിജിറ്റൽ ഉൾക്കൊള്ളലും സാങ്കേതിക ഉന്നമനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക

വയോജനങ്ങളുടെ ജീവിത ഗുണനിലവാരം ഉയർത്താൻ വയോ സൗഹൃദ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് ഈ നയം പ്രോത്സാഹനം നൽകും. സ്വാതന്ത്ര്യം, സാമൂഹ്യസമ്പർക്കം, അവശ്യ സേവനങ്ങളുടെ പ്രാപ്യത, ജീവിത സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ വർദ്ധിപ്പിക്കാനുതകുന്ന ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരത, സാങ്കേതിക പ്രാപ്യതാ ഉപാധികൾ, സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ ലഭ്യമാക്കും. മുതിർന്നവരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നൂതന ആശയങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും സാങ്കേതിക സേവന ദാതാക്കളുമായുമുള്ള പങ്കാളിത്തത്തിന് സംസ്ഥാനം മുൻകൈയെടുക്കും.

6. മുൻഗണനാമേഖലകളും പ്രവർത്തനചട്ടക്കൂടും

6.1 ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും ശക്തിപ്പെടുത്തൽ

സാമ്പത്തികമായും സാമൂഹികമായും പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ നൽകിക്കൊ ്, മുതിർന്നവരുടെ വൈവിധ്യമാർന്ന ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി സമഗ്രവും എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും പ്രാപ്യവുമായ ആരോഗ്യ സേവനങ്ങൾക്ക് കേരള സംസ്ഥാനം മുൻഗണന നൽകും. വയോജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനം ഇനിപ്പറയുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കും:

1) ശാരീരിക ക്ഷമത പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കലും രോഗപ്രതിരോധ ആരോഗ്യ പരിരക്ഷയും:

അയൽപക്ക വ്യായാമ ക്ലബുകൾ, (ഫിറ്റ്നസ് സെന്റർ) വ്യായാമ ഉപകരണങ്ങളുള്ള വയോ സൗഹൃദ പാർക്കുകൾ (ഓപ്പൺ എയർ ജിം), എന്നിവ സ്ഥാപിക്കും സാംക്രമികേതര രോഗങ്ങൾ കുറയ്ക്കുകയും മാനസികാരോഗ്യ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ക്യാമ്പയിനുകളും സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിപാടികളും ആരംഭിക്കും. സാംക്രമികേതര രോഗങ്ങൾ നേരത്തേ കണ്ടെത്തുന്നതിനും തടയുന്നതിനും വേണ്ടി താങ്ങാവുന്ന ചെലവിലുള്ള പതിവായ സാംക്രമികേതര രോഗ പരിശോധന 35 വയസ്സ് മുതൽ നിർബന്ധമാക്കും. മറവിരോഗ പരിശോധന, പാർക്കിൻസൺ രോഗം മുൻകൂട്ടി കണ്ടെത്തൽ, നാഡീവ്യവസ്ഥ പരിശോധന എന്നിവയ്ക്ക് സൗകര്യമൊരുക്കും

2) മുതിർന്നവർക്കുള്ള പ്രതിരോധ കുത്തിവെപ്പ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കൽ:

സമയോചിതമായ ഇടപെടലുകൾ മുഖേന രോഗങ്ങളിൽ നിന്ന് മുതിർന്നവരെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി 'ഐ.സി.എം.ആർ-മായും', സമാനമായ മറ്റ് ഏജൻസികളുമായും സഹകരിച്ച്, സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഒരു പ്രതിരോധ കുത്തിവെപ്പ് പദ്ധതി വികസിപ്പിക്കും. അർഹതയുള്ള മുതിർന്ന വ്യക്തികൾക്ക് കുത്തിവെപ്പ് സൗജന്യമായി നൽകുകയും, മറ്റുള്ളവർക്ക് താങ്ങാനാവുന്ന ചെലവിൽ അത് ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്യും. ബോധവൽക്കരണ പ്രചാരണ പരിപാടികൾ വഴി രോഗ പ്രതിരോധ ചികിത്സയുടെ പ്രാധാന്യം പ്രചരിപ്പിക്കും.

3) പ്രാപ്യമാകുന്നതും എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ ആരോഗ്യ പരിരക്ഷാ സേവനങ്ങൾ പരിപോഷിപ്പിക്കൽ:

വയോജനങ്ങൾക്ക് മാത്രമായുള്ള വാർഡുകൾ, ടെലിമെഡിസിൻ സേവനങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി പൊതുജനാരോഗ്യ സൗകര്യങ്ങൾ നവീകരിക്കും. പൊതു ആശുപത്രികളിൽ മുതിർന്നവർക്കായി പ്രത്യേക ക്യൂ സംവിധാനവും ഫീസ് ഇളവുകളും ഏർപ്പെടുത്തും, സാമ്പത്തികമായി പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന വയോജനങ്ങൾക്ക് പ്രാഥമിക ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ എത്തുന്നതിനുള്ള ഗതാഗത സൗകര്യങ്ങൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി നടപ്പിലാക്കും. താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാരായ മുതിർന്നവർക്കായി രോഗപ്രതിരോധം, ചികിത്സ, ദീർഘകാലപരിചരണം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന സബ്സിഡി നിരക്കിൽ പ്രീമിയങ്ങളുള്ള പ്രത്യേക ആരോഗ്യ ഇൻഷുറൻസ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കും.

4) ദീർഘകാല, സാന്ത്വന ചികിത്സാ സംവിധാനങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കൽ:

സംസ്ഥാന സാന്ത്വന പരിചരണ നയത്തിന് കീഴിൽ സാന്ത്വന ചികിത്സാ സേവനങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കും. മുതിർന്നവരെ പരിചരിക്കുന്നവർക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായവും പരിശീലനവും നൽകിക്കൊണ്ട് സ്വഗൃഹങ്ങളിലും സ്വന്തം സമൂഹത്തിലും പ്രായമാകുന്നതിനെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി

സമഗ്രമായ ഗൃഹാധിഷ്ഠിത പരിചരണ മാതൃകകൾ വികസിപ്പിക്കും. സാമൂഹികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലും താലൂക്ക്/ജനറൽ ആശുപത്രികളിലും വയോജനങ്ങൾക്ക് കാരുണ്യപൂർവ്വമായ ജീവിതാന്ത്യ പരിചരണം ഉറപ്പാക്കാൻ 'അഭയ കേന്ദ്രങ്ങൾ' (ഹോസ്പൈസ് സെന്റർ) സ്ഥാപിക്കും.

5) മാനസികവും ബൗദ്ധികവുമായ ആരോഗ്യ ഉദ്യമങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തൽ:

വിഷാദം, മറവി, ഏകാന്തത തുടങ്ങിയ മാനസികാരോഗ്യ വെല്ലുവിളികൾക്കുള്ള ചികിത്സാ പരിപാടികൾ വികസിപ്പിക്കും, ഓർമ്മയ്ക്കുള്ള ചികിത്സാ കേന്ദ്രങ്ങൾ (മെമ്മറി ക്ലിനിക്കുകൾ), മസ്തിഷ്ക വ്യായാമങ്ങൾ, പരിചരണം നൽകുന്നവർക്കുള്ള പരിശീലനം എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത മാതൃകകളിലൂടെ സാമൂഹികമായ ഒറ്റപ്പെടലിനും അവഗ ണയ്ക്കും പരിഹാരമു ാക്കുകയും, മാനസികാരോഗ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും മാനസിക സംഘർഷങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനുമുള്ള ആരോഗ്യ ഉദ്യമങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

6) ആയുഷിലൂടെ സമഗ്രമായ ആരോഗ്യ സമീപനങ്ങൾ സംയോജിപ്പി ക്കൽ:

സമഗ്രമായ ആരോഗ്യ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതിനായി 'ആയുഷ്' സേവനങ്ങളെ മുഖ്യധാരാ ആരോഗ്യ പരിരക്ഷാ സംവിധാനവുമായി സംയോജി പ്പിക്കും. 'ആയുഷ്' ചികിത്സകർക്ക് വയോജന പരിചരണത്തിൽ പ്രത്യേക പരിശീലനം നൽകും, 'ആയുഷ്' ചികിത്സകളുടെ പ്രയോജനങ്ങൾ വയോജന ങ്ങൾക്കിടയിൽ ബോധവൽക്കരണ പ്രചാരണ പരിപാടികൾ വഴി പ്രോത്സാഹി പ്പിക്കും.

7) വാർദ്ധക്യകാല രോഗചികിത്സാപഠനവും (ജീറിയാട്രിക്സ്) ആരോഗ്യ സംര ക്ഷണ പരിശീലനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

'ആയുഷ്' ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ മെഡിക്കൽ പാഠ്യപദ്ധതികളിലും വാർദ്ധ ക്യകാല ചികിത്സ (ജീറിയാട്രിക് സ്പെഷ്യലൈസേഷൻ) ഉൾപ്പെടുത്തും, സർക്കാർ സേവനത്തിലുള്ള ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് വാർധക്യകാല ചികിത്സ യിൽ നിർബന്ധിത പരിശീലനം നൽകും. താലൂക്ക്/ജില്ലാ ആശുപത്രികളിൽ പ്രത്യേ ്യക വാർദ്ധക്യ കാല രോഗചികിത്സാ വിദഗ്ധരെ നിയമിക്കും. മുതിർന്നവരുടെ പ്രത്യേക ആരോഗ്യ ആവശ്യങ്ങൾ ഫലപ്രദമായി പരിഹരിക്കുന്നതിന് പി.എച്ച്.സി കളിലെയും സി.എച്ച്.സി കളിലെയും ആരോഗ്യ സേവനദാതാക്കളെ വയോജന പരിചരണത്തിൽ പരിശീലനം നൽകി സജ്ജരാക്കും.

8) ഡിജിറ്റൽ ഹെൽത്ത്, ഇ–ഹെൽത്ത് സംവിധാനങ്ങൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തൽ:

മുതിർന്നവരുടെ ചികിത്സാ നാൾവഴികൾ ക രുപിടിക്കുന്നതിനും, പരിചരണ പദ്ധതികൾ വ്യക്തിഗതമാക്കുന്നതിനും സാംക്രമികവും സാംക്രമികേതരവുമായ രോഗങ്ങളുടെ ഫലപ്രദമായ നിരീക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും ആരോഗ്യ തിരിച്ചറിയൽ കാർഡും (ഹെൽത്ത് ഐഡി), ഇ–ഹെൽത്ത് സംവിധാനവും നടപ്പിലാക്കും.

9) നൂതന ആരോഗ്യപരിരക്ഷാ പ്രതിവിധികളുടെ സംയോജനം:

വയോജനങ്ങളുടെ, പ്രത്യേകിച്ച് ഗ്രാമീണരും സാമ്പത്തികമായി പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്നവരും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടവരുമായ മുതിർന്ന വ്യക്തികളുടെ ജീവിതനിലവാരവും ആരോഗ്യ സേവന ലഭ്യതയും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് വൈദ്യ സംബന്ധമായ ഉപകരണങ്ങളുടെയും സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെയും പുരോഗതി പ്രയോജനപ്പെടുത്തും. പരസഹായമില്ലാതെ ജീവിക്കുന്നതിനും വാർദ്ധക്യസഹജമായ രോഗാവസ്ഥകൾ സ്വയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും ഉതകുന്ന വിധം, ടെലി മെഡിസിൻ, ദേഹത്ത് ധരിക്കാവുന്ന ആരോഗ്യ നിരീക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ, സഹായക സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ തുടങ്ങിയ നൂതനമായ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ മാർഗങ്ങൾ വയോജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കും. വയോധികരായ സ്ത്രീകൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർ, വിദൂര പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവർ, എന്നിവരുടെ പ്രത്യേക ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങളും ഗതാഗത ആവശ്യങ്ങളും പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ അവർക്ക് താങ്ങാനാവുന്ന വിധത്തിൽ ലഭ്യമാക്കും.

6.2 സമഗ്രവും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ പരിചരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കൽ

മുതിർന്നവരെ പരിചരിക്കുന്നവരുടെ സാമ്പത്തികവും വൈകാരികവുമായ ഭാരം കുറയ്ക്കുന്നതിനൊപ്പം, മുതിർന്നവർക്കുള്ള പിന്തുണ ഉറപ്പാക്കുന്ന സമഗ്രവും എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ ഒരു പരിചരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തും. പ്രായമാകുന്നവർക്ക് സ്വന്തം വീടുകളിൽത്തന്നെ പരിചരണം ലഭിക്കുന്നതിനായി കുടുംബാധിഷ്ഠിത വിദഗ്ധ പരിചരണ പദ്ധതികൾ, ദരിദ്രരായ മുതിർന്നവർക്കുള്ള പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ, ബദൽ പരിചരണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നിവ ആരംഭിക്കും. അതിനുള്ള പ്രധാന നടപടികൾ താഴെപ്പറയുന്നു:

1) സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിചരണ ശൃംഖലകളുടെ ശാക്തീകരണം:

പ്രായമായവർക്ക് അവരുടെ സ്വന്തം വീടുകളിൽ തന്നെ തുടർന്നും സ്വാതന്ത്ര ത്തോടെ ജീവിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നതിന് സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത പരിചരണ സേവനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തും. സന്നദ്ധസേവന പ്രവർത്തകർ നയിക്കുന്ന പിന്തുണാ സംവിധാനങ്ങൾ വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനും മുതിർന്നവർ തമ്മിലുള്ള സൗഹൃദം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിലും സാമൂഹികമായ ഒറ്റപ്പെടൽ പരിഹരിക്കുന്നതിലും കുടുംബശ്രീ അയൽക്കൂട്ട ശൃംഖലകൾ നിർണായക പങ്കു

വഹിക്കും. പൊതുജന ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ വഴി പ്രായമായവരെ വീടുകളിൽത്തന്നെ പരിപാലിക്കുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. വയോജന പരിചരണമാർഗ്ഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് കുടുംബങ്ങളെ ബോധവൽക്കരിക്കുകയും സേവനം ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും. പ്രത്യേക ഇടപെടലുകൾ ആവശ്യമുള്ള വയോജനങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ വിവരശേഖരം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി തയ്യാറാക്കുകയും ഈ വിവരശേഖരണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സേവനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി നൽകുന്നതിനും നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

2) മുതിർന്നവരെ പരിചരിക്കുന്നവർക്ക് പരിശീലനവും സർട്ടിഫിക്കറ്റും നൽകൽ:

മുതിർന്നവർക്ക് പരിചരണം നൽകുന്ന കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും മറ്റുള്ളവർക്കും അണുബാധ നിയന്ത്രണം, ഗുരുതര രോഗാവസ്ഥ കൈകാര്യം ചെയ്യൽ എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള വിഷയങ്ങളിൽ വൈദഗ്ധ്യം നൽകുന്ന പരിശീലന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കും. 'കേരള ആരോഗ്യ സർവ്വകലാശാല' യുടെ പിന്തുണയോടെ വയോജനാധിഷ്ഠിത പരിചരണ പാഠ്യപദ്ധതികൾക്ക് ഏകീകൃത വ്യവസ്ഥയു ാക്കും. ഓരോ വാർഡിലും കുറഞ്ഞത് ര ് സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർക്ക് വയോജന പരിചരണത്തിൽ പരിശീലനം നൽകുകയും സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുകയും ചെയ്യും.

3) പരിചരണം നൽകുന്നവർക്ക് കരുതലും പിന്തുണയും:

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും അംഗീകൃത പങ്കാളികളുമായും സഹകരിച്ച്, പരാശ്രയം കൂടാതെ ജീവിക്കാനാകാത്ത മുതിർന്ന പൗരൻമാർക്ക് താൽക്കാലിക പരിചരണം നൽകുന്നതിനായി സംസ്ഥാന ജില്ലാതലങ്ങളിൽ താൽക്കാലിക വിശ്രമകേന്ദ്രങ്ങളും (റെസ്പൈറ്റ് കെയർ ഹോമുകൾ) ബ്ലോക്ക് തലത്തിൽ താൽക്കാലിക പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങളും (ഷോർട്ട് സ്റ്റേ ഹോം) സ്ഥാപിക്കും. കിടപ്പു രോഗികൾ ഉൾപ്പെടെ ആശ്രയത്വം കൂടുതലായി വേ ി വരുന്ന വയോജനങ്ങളെ നിരന്തരം പരിചരിക്കേ ി വരുമ്പോൾ പരിചരണം നൽകുന്ന വ്യക്തികളുടെ ക്ഷീണവും മടുപ്പും മാറ്റുന്നതിനും അവർക്ക് താല്ക്കാലിക ആശ്വാസവും വിശ്രമവും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും കിടപ്പു രോഗികളെ താൽക്കാലിക പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ സാധിക്കും. മുതിർന്നവരെ പ്രതിഫലമില്ലാതെ പരിചരിക്കുന്നവരുടെ ക്ഷേമം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും സാമ്പത്തിക സഹായം, മാനസികാരോഗ്യ പിന്തുണ, ക്ഷേമനിധി ബോർഡ് അംഗത്വം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

4) പരിചരണകേന്ദ്രങ്ങൾക്കുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ, സാമൂഹ്യ പരിശോധനകൾ, എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രവേശന നയങ്ങൾ:

ഗുരുതരമായ ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങളോ ഭിന്നശേഷിയോ ഉള്ള മുതിർന്നവർക്കും പ്രവേശനം ഉറപ്പാക്കും വിധം എല്ലാ സർക്കാർ, സ്വകാര്യ പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങൾക്കും ശുചിത്വം, സുരക്ഷ , സേവന നിലവാരം, പ്രവേശന രീതികൾ എന്നിവയ്ക്ക് കൃത്യമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തും. ഈ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുെ ന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, പ്രത്യേകിച്ച് സർക്കാർ ഗ്രാന്റുകൾ സ്വീകരിക്കുന്ന കേന്ദ്രങ്ങളിൽ, പതിവായി 'സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റുകൾ' നടത്തും. ഇത്തരം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ മുതിർന്നവർക്കെതിരെ അതിക്രമവും അവഗണനയും ഉ ാവുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിന് നിരീക്ഷണ സംവിധാനം ശക്തമാക്കും. അതിക്രമങ്ങൾ കെ ത്താനും തടയാനും പരിശീലനം ലഭിച്ച ജീവനക്കാരെയും പരിചാരകരെയും നിയോഗിക്കും. വിവിധ പരിചരണ ആവശ്യകതകൾ ഫലപ്രദമായി നിറവേറ്റുന്നതിനുള്ള സൗകര്യ ശേഷി ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് പരിചരണകേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് നിർബന്ധിത രജിസ്ട്രേഷൻ, ആനുകാലിക വിലയിരുത്തലുകൾ, ജീവനക്കാർക്കുള്ള പരിശീലന പരിപാടികൾ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് മേൽനോട്ടം വഹിക്കും.

5) വാർദ്ധക്യകാല രോഗപരിചരണ മൊഡ്യൂളുകൾ സംയോജിപ്പിക്കൽ:

മറവിരോഗം, വിട്ടുമാറാത്ത രോഗങ്ങൾ, ജീവിതാന്ത്യ പരിചരണം എന്നിവ വാർദ്ധക്യകാല രോഗ പഠന - പരിചരണ മൊഡ്യൂളുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും. കേരള ആരോഗ്യ സർവ്വകലാശാലയുമായും മറ്റ് അക്കാദമിക സ്ഥാപനങ്ങളുമായും സഹകരിച്ച് ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് തെളിവുകളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പ്രാക്ടീസും സേവനകാല പരിശീലനവും നൽകും.

6) സാമൂഹിക പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ:

പകൽവീട്, വയോ ക്ലബ്ബുകൾ തുടങ്ങിയ സാമൂഹിക പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ പകൽസമയ പരിചരണം, വിനോദപ്രവർത്തനങ്ങൾ, വിദഗ്ധപരിചരണം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊ ് എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കും. ഈ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നഴ്സിംഗ് സഹായികളുടെയും അംഗീകൃത പരിചരണ ദാതാക്കളുടെയും സേവനം ലഭ്യമാക്കി ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ളതും എന്നാൽ സാമ്പത്തിക ഭാരം കുറഞ്ഞതുമായ സേവനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കും.

6.3 ***മുതിർന്നവർക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സുരക്ഷയും അവശ്യ സേവന ങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും പ്രാപ്യതയും***

അസംഘടിത മേഖലകളിൽ നിന്നുള്ള വിരമിക്കൽ, പെൻഷൻ ആനുകൂല്യങ്ങളുടെ അഭാവം, തൊഴിലില്ലായ്മ തുടങ്ങിയ കാരണങ്ങളാൽ വരുമാനമില്ലാത്ത മുതിർന്നവരുടെ സാമ്പത്തിക ഭദ്രതയ്ക്കും അവശ്യ സേവന ലഭ്യതയ്ക്കും മുൻഗണന നൽകും. സാമൂഹികക്ഷേമ പെൻഷനുകൾ മുതിർന്നവരുടെ അവകാശമായി കണക്കാക്കി, അന്തസ്സും

സാമ്പത്തികസ്ഥിരതയും ഉറപ്പാക്കും. ഇതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന നടപടികൾ സ്വീ കരിക്കും:

1) സാമൂഹിക, ക്ഷേമ പെൻഷനുകൾ എല്ലാവർക്കും ലഭ്യമാക്കൽ:

മുതിർന്നവരുടെ സാമ്പത്തികസ്ഥിരതയും വാങ്ങൽ ശേഷിയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്, സമയബന്ധിതവും പര്യാപ്തവും പണപ്പെരുപ്പനിരക്ക നുസരിച്ച് കാലാകാലങ്ങളിൽ പുതുക്കുന്നതുമായ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നൽകി ക്കൊ ് അർഹരായ എല്ലാ മുതിർന്ന പൗരൻമാർക്കും സാമൂഹിക, ക്ഷേമപെൻഷനുകൾ ലഭിക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കും.

2) പൊതുസേവനങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതിന് മുതിർന്നവർക്കുള്ള മുൻഗണന:

വയോജന സൗഹൃദമായ സേവന വിതരണ സംവിധാനങ്ങൾ എല്ലാ സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങളിലും നടപ്പിലാക്കിക്കൊ ് എല്ലാ പൊതുസേവനങ്ങളിലും മുതിർന്നവർക്ക് മുൻഗണന ലഭിക്കുന്നു ന്ന് സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കും. മുതിർന്നവർക്ക് സുഗമവും മാന്യവുമായ സേവന ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കുന്ന തിന് സർക്കാർ പൊതുജനസേവന ഓഫീസുകളിൽ അനുയോജ്യമായ സംവിധാ നങ്ങൾ നിർബന്ധമാക്കും.

3) ക്ഷേമപദ്ധതികളിൽ അംഗത്വം:

അനൗപചാരിക മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന തൊഴിലാളികളെ ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകളിൽ ചേരാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പ്രവർത്തന ങ്ങളിലൂടെ എല്ലാ തൊഴിലാളികൾക്കും സാമൂഹിക സുരക്ഷാ പദ്ധതികളിൽ അംഗ ത്വം നടപ്പിലാക്കും. സമഗ്രമായ പരിരക്ഷയും തുല്യമായ ആനുകൂല്യങ്ങളും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് നിലവിലുള്ള ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകൾ പുനഃക്രമീകരിക്കും.

4) അനൗപചാരിക മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് താങ്ങാനാവുന്ന ഇൻഷുറൻസ്

ലളിതമായ നടപടിക്രമങ്ങളിലൂടെയും സബ്സിഡി നിരക്കിലുള്ള പ്രീമിയങ്ങളിലൂടെയും അനൗപചാരിക മേഖലയിലെ മുതിർന്നവർക്കായി സാമ്പ ത്തിക ഭാരം കുറഞ്ഞ ഇൻഷുറൻസ് പദ്ധതികൾ ഏർപ്പെടുത്തും ഇത്, അത്യാഹിതങ്ങളിലും അപ്രതീക്ഷിത സാഹചര്യങ്ങളിലും പെടുന്ന വ്യക്തികൾക്ക് സാമ്പത്തിക പരിരക്ഷ ഉറപ്പാക്കും.

5) വയോധികർക്കായി റിവേഴ്സ് മോർട്ട്ഗേജ് പദ്ധതികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

മുതിർന്ന വ്യക്തികൾക്ക് ലളിതമായ നടപടിക്രമങ്ങളിലൂടെ കുറഞ്ഞ ഫീസ് ഈടാക്കി അവരുടെ വീടിന്റെ ഓഹരി പണമാക്കി മാറ്റാനുള്ള 'റിവേഴ്സ്

മോർട്ട്ഗേജ് പദ്ധതി' സഹകരണ ബാങ്കുകളിലൂടെയും മറ്റു ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴിയും വ്യാപിപ്പിക്കും.

6) ശമ്പളമില്ലാതെ മുതിർന്നവരെ പരിചരിക്കുന്നവർക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ:

വയോജനങ്ങളെ പ്രത്യേകിച്ച് താഴ്ന്ന വരുമാനമുള്ള കുടുംബങ്ങളിലെ മുതിർന്നവരെ പ്രതിഫലമില്ലാതെ പരിചരിക്കുന്ന വ്യക്തികൾക്ക് സഹായ പദ്ധതികൾ ഏർപ്പെടുത്തും. ഈ പദ്ധതികളിൽ സാമ്പത്തിക സഹായം, മാനസികാരോഗ്യ പിന്തുണ, നൈപുണ്യ വികസനം, ജീവനോപാധി പരിശീലനം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തും.

7) അവശ്യസേവനങ്ങളുടെ വാതിൽപ്പടി വിതരണം:

മുതിർന്നവർ, പ്രത്യേകിച്ച് സഞ്ചാര പരിമിതികളുള്ളവരും വിദൂര പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവരുമായ വയോജനങ്ങൾക്ക് അവശ്യ സേവനങ്ങൾ യഥാസമയം എത്തിക്കുന്നതിനായി സുസംഘടിതമായ ഒരു 'വാതിൽപ്പടി സേവന വിതരണ സംവിധാനം' തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി നടപ്പിലാക്കും. കിടപ്പ് രോഗി കൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർ, ദൈനംദിന ജീവിത പ്രവർത്തന പരിമിതിയുള്ളവർ എന്നിവരുൾപ്പെടെ ദുർബലരായ ജനവിഭാഗങ്ങളെ കെ ത്തുന്നതിനും അവർക്ക് മുൻഗണന നൽകുന്നതിനുമായി സമഗ്രമായ 'മാപ്പിംഗും', 'ജിയോ ടാഗിംഗ്' സംവിധാനവും നടപ്പിലാക്കും. സാമൂഹിക സുരക്ഷാ പെൻഷനുകൾ, മരുന്നുകൾ, മസ്റ്ററിംഗ്, ലൈഫ് സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ, പൊതുവിതരണ സംവിധാനം മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ദുരിതാശ്വാസനിധി പോലെയുള്ള പദ്ധതികൾക്ക് കീഴിലുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അവശ്യ സേവനങ്ങൾ മുതിർന്നവരുടെ വീട്ടുവാതിൽക്കൽ എത്തിക്കും. കാര്യക്ഷമതയും ഉൾക്കൊള്ളലും ഉറപ്പാക്കി, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി സംയോജിത സേവന മാതൃകകളിലൂടെ, പ്രത്യേകിച്ച് ഗ്രാമീണ, ആദിവാസി മേഖലകളിൽ വാതിൽപ്പടി സേവന സംവി ധാനം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കും.

6.4 വയോധികർക്ക് സൗകര്യപ്രദമായ ഭൗതിക രൂപകൽപ്പനകൾ

മുതിർന്നവരുടെ സഞ്ചാരക്ഷമത, പാർപ്പിടം, പൊതുഇടങ്ങൾ എന്നിവ മെച്ചപ്പെടുത്തി എല്ലാവരേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വയോജന സൗഹൃദ അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് മുൻഗണന നൽകും. 'സാർവത്രിക നിർമ്മാണ രൂപകൽപ്പനാതത്വങ്ങൾ' (യൂണിവേഴ്സൽ ഡിസൈൻ), അനുയോജ്യമായ നഗരാസൂത്രണം, ഡിജിറ്റൽ സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ എന്നിവയിലൂടെ വയോജന സൗഹൃദ സംസ്ഥാനം എന്ന നേട്ടം കൈവരിക്കും. ഇതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന പ്രവർത്തന തന്ത്രങ്ങൾ സ്വീകരിക്കും.

1) മുതിർന്നവരെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പൊതു ഗതാഗത സംവിധാനവും സഞ്ചാര ക്ഷമതയും മെച്ചപ്പെടുത്തൽ:

ഉയരം കുറഞ്ഞ ചവിട്ടു പടികൾ ഉള്ള 'ലോ ഫ്ളോർ' വാഹനങ്ങൾ, മുതിർന്ന വ്യക്തികൾക്ക് ഇരിപ്പിടങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന, എളുപ്പത്തിൽ ടിക്കറ്റ് എടുക്കുവാനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ, ദൃശ്യശ്രാവ്യ അറിയിപ്പുകൾ തുടങ്ങിയ സൗകര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി പൊതുഗതാഗത സംവിധാനങ്ങൾ നവീകരിക്കും. വയോജന സൗഹൃദ സർക്കുലർ ബസ്സ് സർവീസുകൾ വഴി ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളെയും വാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ പോലെയുള്ള അവശ്യ സ്ഥലങ്ങളെയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കും. പൊതു ഗതാഗതത്തിനു പുറമെ ചെറുയാത്രകൾക്കും വിനോദ യാത്രകൾക്കും വിശ്വസനീയമായ തരത്തിലുള്ള സഞ്ചാര മാർഗ്ഗങ്ങൾ മുതിർന്നവർക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി, സന്നദ്ധ ഗ്രൂപ്പുകളുടെ വാഹന പൂളിംഗ് ശൃംഖലകൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകും.

2) ഭവനനിർമ്മാണത്തിലും പൊതുഇടങ്ങളിലും വയോജന സൗഹൃദ നിർമ്മാണ രൂപകൽപ്പനകളുടെ പ്രോത്സാഹനം:

റാമ്പുകൾ, വീതിയേറിയ വാതിലുകൾ, തെന്നി വീഴാത്ത തറ, മതിയായ വെളിച്ചം തുടങ്ങിയ പ്രവേശനക്ഷമതയും സുരക്ഷാ സവിശേഷതകളും ഉറപ്പാക്കുന്ന സാർവ്വത്രിക നിർമ്മാണ രൂപകൽപ്പനാ മാനദണ്ഡങ്ങൾ എല്ലാ പുതിയ ഭവന പദ്ധതികൾക്കും പൊതു കെട്ടിടങ്ങൾക്കും മുതിർന്നവർക്കുള്ള പരിചരണ കേന്ദ്രങ്ങൾക്കും സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിക്കുകയും നിയമപരമായി നിർബന്ധമാക്കുകയും ചെയ്യും. വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത സാർവത്രിക നിർമ്മാണ രൂപകൽപ്പനാ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് നിലവിലുള്ള പൊതു കെട്ടിടങ്ങളുടെയും പൊതു ഇടങ്ങളുടെയും നവീകരണം ഘട്ടം ഘട്ടമായി നിർബന്ധമാക്കും. അതു വഴി വയോധികർക്ക് മെച്ചപ്പെട്ട പ്രവേശന സൗകര്യവും അവരെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം ഉറപ്പാക്കും. പുതുതായി നിർമിക്കുന്ന മൂന്നിലധികം കിടപ്പുമുറികളുള്ള വീടുകളിൽ കുറഞ്ഞത് ഒരു വയോജന സൗഹൃദ കിടപ്പുമുറിയും കുളിമുറിയും ഉറപ്പാക്കാൻ നിയമനിർമ്മാണം നടത്തും. വാർധക്യകാലത്ത് വൃദ്ധസദനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കാതെ സ്വന്തം വീടുകളിൽത്തന്നെ താമസിക്കുന്നതിന് സഹായകമാകത്തക്ക വിധം പ്രായമായവർ വീഴാതെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങളും മറ്റും ഒരുക്കുന്നതിന് സാമ്പത്തികമായി പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്നവർക്ക് സബ്സിഡിയോടെ ഭവന നവീകരണ പദ്ധതികൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

3) വയോജന സൗഹൃദ ഇടങ്ങളും സാംസ്കാരിക സാമൂഹ്യ കേന്ദ്രങ്ങളും വികസിപ്പിക്കൽ:

എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും സായംപ്രഭ ഹോമുകൾ സ്ഥാപിക്കും. വാർഡ് തലത്തിൽ രൂപികരിക്കുന്ന വയോ ക്ലബ്ബുകൾ, വിനോദ,

സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളായി പ്രവർത്തിക്കും. ഇത് മുതിർന്നവരുടെ ഇടയിൽ ഒറ്റപ്പെടൽ കുറയ്ക്കും. പൊതു പാർക്കുകൾ, ഗ്രന്ഥശാലകൾ, സാമൂഹ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവ വയോജന സൗഹൃദ ഇരിപ്പിടങ്ങൾ, സുരക്ഷിതമായ കാൽനടപ്പാതകൾ, വ്യായാമ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി പ്രായമായവർക്ക് അനുയോജ്യമായ നിർമ്മാണ രൂപകൽപ്പ നകൾ ഉപയോഗിച്ച് നവീകരിക്കും. ജനസാന്ദ്രത കൂടുതലുള്ള ആദിവാസി, തോട്ടം തൊഴിലാളി, മത്സ്യത്തൊഴിലാളി മേഖലകളിൽ പ്രത്യേക വയോജന സൗഹൃദ പൊതു ഇടങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കും.

4) വയോജന സൗഹൃദ അടിസ്ഥാനസൗകര്യ വികസനം മെച്ചപ്പെടുത്തൽ:

മുതിർന്നവർക്ക് അനുയോജ്യമായ പൊതുഇടങ്ങൾ, നടപ്പാതകൾ, ഇരിപ്പിടങ്ങൾ, അപകടരഹിതമായ ചുറ്റുപാടുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് മുൻഗണന നൽകി അടിസ്ഥാനസൗകര്യവികസനത്തിലും ആസൂത്രണത്തിലും ലോകാരോഗ്യ സംഘടനയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി വയോജന സൗഹൃദ തത്വങ്ങൾ സ്വീകരിക്കും. പൊതു കെട്ടിടങ്ങളുടേയും സ്ഥലങ്ങളുടേയും സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റുകൾ നടത്തുകയും സുരക്ഷ, ശുചിത്വം, സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും. മുതിർന്നവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കൂടി കണക്കിലെടുത്തു കൊ ായിരിക്കും പരിഷ്കാര പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

5) ഡിജിറ്റൽ സൗകര്യ ലഭ്യതയും സാമൂഹ്യ ഉൾപ്പെടുത്തലും:

ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതാ പരിപാടികൾ വഴി മുതിർന്നവർക്ക് ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ ഓൺലൈൻ ഇടപാടുകൾ നടത്തുന്നതിനും ഡിജിറ്റൽ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലും ഡിജിറ്റൽ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ വഴിയുള്ള സാമൂഹിക ബന്ധത്തിലും അവരുടെ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും വൈദഗ്ധ്യം നൽകും.

6) മുതിർന്നവരെ ഉൾക്കൊ ുകൊ ുള്ള വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലയുടെ പ്രോൽസാഹനം:

വയോജനങ്ങൾക്ക് അനുയോജ്യമായ താമസ – ഗതാഗത സൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും കലാസാംസ്കാരിക വിനോദ പരിപാടികളും ഉൾപ്പെടുത്തി വിനോദസഞ്ചാര മേഖല വയോജന സൗഹൃദപരമായി വികസിപ്പിക്കും വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളെ അവയുടെ വയോജന സൗഹൃദസമീപനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വിലയിരുത്തും. ടൂറിസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങളിൽ മുതിർന്നവർക്ക് അവരുടെ പ്രാദേശിക അറിവുകളും അനുഭവങ്ങളും പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന വിധത്തിൽ മുൻഗണന നൽകി പങ്കെടുപ്പിക്കും.

7) സാമൂഹ്യ പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന ഭവന നിർമ്മാണ പദ്ധതികളുടെ പ്രോത്സാഹനം:

വയോധികർക്കായി പ്രത്യേകം രൂപകൽപ്പന ചെയ്ത വാസ സൗകര്യങ്ങളും പാർപ്പിട സംവിധാനങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തിയ ഭവന പദ്ധതികൾ പ്രാദേശിക തലത്തിൽ സാമൂഹ്യ പങ്കാളിത്തത്തോടെ അവതരിപ്പിക്കും. വയോധികർക്ക് അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ വീടുകൾ പണിയുവാൻ താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാർക്ക് സബ്സിഡി സഹായത്തോടെയുള്ള ഭവന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കും.

8) മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഉൽപന്നങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം വിലയിരുത്തൽ:

പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ വഴിയും സർക്കാർ ഏജൻസികൾ വഴിയും വിതരണം ചെയ്യുന്ന സഞ്ചാരക്ഷമതാ ഉപകരണങ്ങൾ, സഹായക ഉപകരണങ്ങൾ, മറ്റ് അവശ്യ വസ്തുക്കൾ തുടങ്ങിയ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം പരിശോധിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ സംവിധാനമൊരുക്കും. ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഉപയോഗക്ഷമത, സുരക്ഷ, മൂല്യം എന്നിവ വിലയിരുത്തുന്നതിനുള്ള സമിതിയിൽ മുതിർന്നവരെയും വിദഗ്ധരെയും ഉൾപ്പെടുത്തും. മുതിർന്നവർക്കും അവരുടെ കുടുംബങ്ങൾക്കും അവബോധവും ലഭ്യതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന വിധത്തിൽ വയോജന സൗഹൃദ സംരംഭങ്ങളുടെയും ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെയും പ്രദർശന വില്പന മേളകൾ എല്ലാ ജില്ലകളിലും സംഘടിപ്പിക്കും.

6.5 മുതിർന്നവരുടെ പാർശ്വവൽക്കരണത്തെ തടയുക

പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട മുതിർന്നവർ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രത്യേക പ്രശ്നങ്ങളും വെല്ലുവിളികളും നേരിടാൻ കേരളം പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. ഉൾക്കൊള്ളലും സമത്വവും വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിലൂടെ, മുതിർന്നവർക്ക് അവരുടെ അവസാന നാളുകളിൽ അന്തസ്സും സുരക്ഷിതത്വവും ക്ഷേമവും അനുഭവവേദ്യമാകുന്നത് ഉറപ്പാക്കുവാനാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന പ്രവർത്തന തന്ത്രങ്ങൾ നടപ്പാക്കും:

1) സാമൂഹിക ഉൾക്കൊള്ളൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, ഒറ്റപ്പെടൽ കുറയ്ക്കുക:

സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങൾ വളർത്തുന്നതിനും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട മുതിർന്നവർക്കിടയിൽ ഒറ്റപ്പെടൽ കുറയ്ക്കുന്നതിനുമായി മുതിർന്നർ ഉൾപ്പെടുന്ന കൂട്ടായ്മകൾ, തുല്യ അനുഭവസ്ഥരുടെ പിന്തുണാ കൂട്ടായ്മകൾ, മുതിർന്നവരുടെ സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഉദ്യമങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കും. സ്ത്രീകൾ, പങ്കാളികളില്ലാത്ത മുതിർന്നവർ, വ്യത്യസ്ത ലൈംഗികാഭിമുഖ്യമുള്ള (എൽ.ജി.ബി.റ്റി.ക്യൂ.) മുതിർന്ന വ്യക്തികൾ എന്നിവർക്ക് സുരക്ഷിതമായ ഇടങ്ങളും സമൂഹവുമായി ഇടപഴകാനുള്ള അവസരങ്ങളും ഉറപ്പാക്കുകയും സാമൂഹ്യ ജീവിതത്തിൽ അവരുടെ പങ്കാളിത്തം ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

2) എല്ലാവർക്കും തുല്യമായ സേവന ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കുക:

പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർ, ഭിന്നശേഷിക്കാർ, പരമ്പരാഗത തൊഴിലാളികൾ, വളരെ ഉയർന്ന പ്രായമുള്ളവർ തുടങ്ങിയ പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട വയോജനങ്ങളുടെ തനതായ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ പരിപാടികൾ, ഭവനപദ്ധതികൾ, സാമൂഹിക സുരക്ഷാ ഇടപെടലുകൾ എന്നിവ ആവിഷ്കരിക്കും. ബോധവൽക്കരണ പ്രചാരണ പരിപാടികൾ വഴി ഈ വിഭാഗങ്ങളെ അവരുടെ അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവാന്മാരാക്കുകയും അവശ്യസേവനങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുന്നതിന് അവർക്ക് സഹായം നൽകുകയും ചെയ്യും.

3) സേവന ലഭ്യതയും പരിചരണ പിന്തുണയും മെച്ചപ്പെടുത്തൽ:

ഭിന്നശേഷിക്കാരും വാർദ്ധക്യസഹജമായ അവശതകളുള്ളവരുമായ മുതിർന്നവർക്ക് സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ, സാമ്പത്തിക സഹായം, പരിചരണത്തിനാവശ്യമായ വിഭവങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് മുൻഗണന നൽകും. പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർ, മറ്റ് പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട വിഭാഗങ്ങൾ എന്നിവർക്ക് അവരുടെ സാസ്കാരിക സവിശേഷതകൾക്ക് യോജിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ളതും വിവേചനരഹിതവുമായ സേവനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സാമൂഹ്യ സംഘടനകളുമായി സഹകരിച്ച് പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കും.

4) പ്രായമായ സ്ത്രീകളുടെ പ്രത്യേക ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള പരിഹാരം:

ജാതി, ഭിന്നശേഷി, നിരക്ഷരത, തൊഴിലില്ലായ്മ, വൈവാഹികനില തുടങ്ങിയ ഘടകങ്ങളാൽ ലിംഗപരമായ വിവേചനം നേരിടുന്നവരാണ് പ്രായമായ സ്ത്രീകളിൽ ഭൂരിഭാഗവും. ഈ വിവേചനം മറികടക്കാൻ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഇടപെടലുകൾ നടത്തും. വിധവകൾക്കും അവിവാഹിതരായ സ്ത്രീകൾക്കും സാമ്പത്തികമായ പിന്തുണ നൽകുന്നതിനും അവരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യവും സുരക്ഷയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും സംസ്ഥാനം ശ്രമിക്കും. പുരുഷന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് പ്രായമായ സ്ത്രീകളെ കൂടുതലായി ബാധിക്കുന്ന വിട്ടുമാറാത്ത രോഗങ്ങൾ, സാംക്രമികേതര രോഗങ്ങൾ, മാനസികാരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ പരിഹരിക്കുന്നതിന് ആരോഗ്യസംരക്ഷണ സേവനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തും. സ്വത്തവകാശം, നിയമപരിരക്ഷ, സാമ്പത്തിക സാക്ഷരത, എന്നിവയെക്കുറിച്ച് മുതിർന്ന സ്ത്രീകളെ അറിവുള്ളവരാക്കുന്നതിനും സാമ്പത്തിക ശാക്തീകരണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും അവശതകളിൽ നിന്ന് സംരക്ഷണം നൽകുന്നതിനുമായുള്ള ബോധവൽക്കരണം സംഘടിപ്പിക്കും., ഒറ്റപ്പെടലും ഏകാന്തതയും കുറയ്ക്കാനും സാമൂഹികമായ ഉൾക്കൊള്ളലും സജീവമായ ഇടപെടലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി മുതിർന്ന സ്ത്രീകൾക്കായുള്ള ഒഴിവുസമയ

വിനോദ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കും. സാമ്പത്തിക സ്വാശ്രയത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി കുടുംബശ്രീ പോലെയുള്ള കൂട്ടായ്മകളിലൂടെ നൈപുണ്യ വികസനവും സൂക്ഷ്മ സംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങാനുള്ള അവസരങ്ങളും സാധ്യമാക്കും. ഇതുവഴി സ്ത്രീകൾക്ക് സുസ്ഥിരവരുമാനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും സാമൂഹിക ശക്തീകരണം കൈവരിക്കുന്നതിനും സാധിക്കും.

5) പ്രവാസികളുടെ മാതാപിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന കുടിയേറ്റക്കാരു ടെയും സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ:

ബന്ധുക്കൾ അടുത്തില്ലാത്ത മുതിർന്നവർ നേരിടുന്ന സാമൂഹികവും വൈകാരികവുമായ വെല്ലുവിളികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന്, പ്രവാസി മലയാളികളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്കും മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും വന്ന മുതിർന്ന കുടിയേറ്റക്കാർക്കുമായി ലക്ഷ്യാധിഷ്ഠിത പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കും. സായംപ്രഭ ഹോമുകൾ, കുടുംബശ്രീ യൂണിറ്റുകൾ, ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രാദേശിക സംവിധാനങ്ങളും സന്നദ്ധ സംഘടനകളും പ്രവാസികളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് ആരോഗ്യ പരിശോധന, സാമൂഹിക പരിപാടികൾ, വിദേശത്തുള്ള മക്കളുമായി മെച്ചപ്പെട്ട ആശയവിനിമയത്തിനുള്ള ഡിജിറ്റൽ പരിശീലനം തുടങ്ങി സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവും ആരോഗ്യപരവുമായ സഹായ സേവനങ്ങൾ നൽകും. അവശ്യസേവനങ്ങൾ, ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, സാമൂഹ്യപിന്തുണ എന്നിവ എളുപ്പത്തിൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും പ്രാദേശിക സമൂഹവുമായി സുഗമമായ ഇഴുകിച്ചേരൽ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തെ മുതിർന്ന കുടിയേറ്റക്കാരുടെ പ്രത്യേക രജി സ്റ്റർ തയ്യാറാക്കും.

6.6 തൊഴിൽ, ആജീവനാന്ത പഠനം, സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തം

വയോജനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികവും ബൗദ്ധികവുമായ കഴിവുകളെ അംഗീകരിക്കുവാനും അവരുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം, ആജീവനാന്ത പഠനം, സാമ്പത്തിക സ്വാതന്ത്ര്യം എന്നിവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന സമഗ്രമായ അന്തരീക്ഷം വളർത്തിയെടുക്കാനും കേരള സംസ്ഥാനം പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) നൈപുണ്യ വികസനവും സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തവും:

വയോജനങ്ങളെ അനുയോജ്യമായ തൊഴിൽ അവസരങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനതല നൈപുണ്യ രജിസ്ട്രി തയ്യാറാക്കും. തൊഴിൽ മേഖലയുടെ ആവിശ്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വയോജനങ്ങളുടെ നൈപുണ്യ പോരായ്മകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും നൈപുണ്യ വികസനത്തിനുമായി പരിശീലന പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കും. കുടുംബശ്രീ ഉൾപ്പെടെ സ്വയംതൊഴിൽ, സംയുക്ത സഹകരണ സംരംഭങ്ങൾ, ലഘുസംരംഭങ്ങൾ എന്നിവ പ്രോത്സാ

ഹിപ്പിക്കുന്ന വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും വികസന കോർപ്പറേഷനുകളുടെയും സഹായത്തോടെ വയോജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ തൊഴിൽ സംരംഭകത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

2) പ്രായത്തിനും കഴിവുകൾക്കും അനുയോജ്യമായ തൊഴിൽ രീതികൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

പാർട്ട് ടൈം ജോലികൾ, വീട്ടിലിരുന്നുള്ള ജോലികൾ(വർക് ഫ്രം ഹോം/ വർക്ക് നിയർ ഹോം) ഉൾപ്പെടെ ഔപചാരികവും അനൗപചാരികവുമായ തൊഴിൽ മേഖലകളിൽ മുതിർന്നവരെ പരിഗണിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന വിധം വയോജനങ്ങൾക്ക് അനുയോജ്യമായ നിയമന നയങ്ങളും തൊഴിൽ ക്രമീകരണങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. 'എം.ജി .എൻ ആർ. ഇ. ജി .എസ്", 'അയ്യങ്കാളി നഗര തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി' തുടങ്ങിയ പൊതു തൊഴിൽ ദാന പദ്ധതികളിൽ വയോജനങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകി പ്രായത്തിന് അനുയോജ്യമായ തൊഴിൽ ലഭ്യമാക്കും.

3) പരമ്പരാഗത കഴിവുകൾ സംരക്ഷിക്കലും പുതുതലമുറയ്ക്ക് കൈ മാറലും:

കേരളത്തിന്റെ കരകൗശല പാരമ്പര്യവും നൈപുണ്യവും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി ഈ മേഖലയിലെ മുതിർന്നവരെയും കരകൗശല വിദഗ്ധരെയും നിയോഗിക്കും. വിവിധ തലമുറയിൽപ്പെടുന്നവരെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ശിൽപശാലകൾ വഴി ഈ കഴിവുകൾ പുതുതലമുറയ്ക്ക് കൈമാറാൻ സഹായിക്കും. ഇത് സാംസ്കാരികത്തുടർച്ച പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും വയോജനങ്ങൾക്ക് വരുമാനമാർഗങ്ങൾ പ്രദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യും.

4) തൊഴിലിട സുരക്ഷയും വിരമിക്കൽ തയ്യാറെടുപ്പും ശക്തിപ്പെടുത്തൽ:

വയോജന തൊഴിലാളികളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് എല്ലാ മേഖലകളിലും വയോജന സൗഹൃദ തൊഴിൽസ്ഥല സുരക്ഷാ മാനദണ്ഡങ്ങളും ജോലിസ്ഥലത്ത് എർഗണോമിക് രൂപകൽപ്പനയും (പ്രായമായ തൊഴിലാളികളുടെ ശരീര സമ്മർദ്ദം കുറയ്ക്കുകയും തൊഴിലാളികളുടെ സൗകര്യം, സുരക്ഷ, കാര്യക്ഷമത എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രീതിയിൽ ജോലി സ്ഥലങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ രൂപകൽപ്പന ചെയ്യുക) നിർബന്ധമാക്കും. സാമ്പത്തിക സാക്ഷരത, ആരോഗ്യപരിപാലന ആസൂത്രണം, വിരമിക്കലിന് ശേഷം സംതൃപ്തമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവുകൾ എന്നിവയിൽ വയോജനങ്ങളെ സജ്ജരാക്കുന്നതിനായി വിവിധ മേഖലകളിൽ വ്യക്തികളുടെ വിരമിക്കലിന് മുമ്പ് പരിശീലന, ആസൂതണ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കും.

5) വിദേശത്തുനിന്ന് മടങ്ങിയെത്തുന്ന വയോജനങ്ങളുടെ സാമൂഹ്യ പുനഃസംയോജനം:

തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലനം, മാർഗദർശനം നൽകൽ, പ്രാദേശിക വികസന പദ്ധതികളിൽ പങ്കാളിത്തം തുടങ്ങിയവയിലൂടെ വിദേശരാജ്യങ്ങളിലെ സേവനത്തിന് ശേഷം മടങ്ങിയെത്തുന്ന വയോജനങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ അംഗീകരിക്കുന്നതിനും പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കും. ഇത് അവരുടെ സമൂഹത്തിലേക്കുള്ള പുനഃസംയോജനത്തിനും വിരമിക്കൽ കാലയളവ് ലക്ഷ്യബോധത്തോടെ ചിലവഴിക്കുന്നതിനും പ്രോത്സാഹനമാകും.

6) നൈപുണ്യമുള്ള വയോജനങ്ങൾക്ക് ഇന്റേൺഷിപ്പിനുള്ള അവസരങ്ങൾ ഒരുക്കൽ:

വൈദഗ്ധ്യമുള്ള വയോജനങ്ങൾക്കായി സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പൊതുമേഖലാ സംരംഭങ്ങളിലും ഇന്റേൺഷിപ്പ് അവസരങ്ങൾ സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും, അതുവഴി തങ്ങളുടെ വൈദഗ്ധ്യം സംഭാവന ചെയ്യാനും തൊഴിൽ മേഖലയിൽ സജീവമായി ഏർപ്പെടാനും മുതിർന്നവർക്ക് കഴിയും. വയോജനങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തൊഴിലിടങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും മുതിർന്ന പ്രൊഫഷണലുകളുടെ കഴിവുകൾക്കും അറിവിനും അനുയോജ്യമായ ഇന്റേൺഷിപ്പുകൾ നൽകുന്നതിനും സ്വകാര്യമേഖലയുടെ പങ്കാളിത്തം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. അതുവഴി മുതിർന്നവരുടെ സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തവും സാമൂഹിക ഇടപെടലും വർദ്ധിപ്പിക്കും.

6.7 കാലാവസ്ഥാ ദുരന്ത സാദ്ധ്യതകൾക്കായുള്ള തയ്യാറെടുപ്പ്

വയോജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേക ആവശ്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തരത്തിൽ ദുരന്തനിവാരണ തന്ത്രങ്ങൾ തയ്യാറാക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് കേരള സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കും. അടിയന്തിര സാഹചര്യങ്ങളിലെ ഒഴിപ്പിക്കൽ, സുരക്ഷിത സ്ഥാനത്തേക്ക് താൽക്കാലികമായി മാറ്റൽ, ആരോഗ്യ പരിചരണം, മാനസിക പിന്തുണ തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വയോജന സൗഹൃദമായ ദുരന്ത നിവാരണ തന്ത്രങ്ങൾ ആവിഷ്ക്കരിക്കും. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെ വെല്ലുവിളികൾ അതിജീവിക്കാനുള്ള സാമൂഹിക കൂട്ടായ്മയിലധിഷ്ഠിതമായ പരിപാടികളിൽ മുതിർന്ന പൗരന്മാരെയും പങ്കാളികളാക്കും. വയോധികരുടെ അനുഭവങ്ങളെ ദുരന്തങ്ങൾ അതിജീവിക്കാനും, അതിൽ നിന്ന് കരകയറാനുമുള്ള പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനും പ്രയോജനപ്പെടുത്തും. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) വയോജനങ്ങൾക്ക് അനുയോജ്യമായ ദുരിതാശ്വാസ കേന്ദ്രങ്ങളും ദുരന്ത നിവാരണ കിറ്റുകളും:

ദുരിതാശ്വാസ ക്യാമ്പുകളും അഭയകേന്ദ്രങ്ങളും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ പ്രത്യേക ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു രൂപകൽപ്പന ചെയ്യും. ഇതിൽ പ്രായമായവർക്ക് ഉപയോഗപ്രദവും സുരക്ഷിതവുമായ ഭൗതിക സൗകര്യങ്ങൾ, അനുയോജ്യമായ ഭക്ഷണം, ചലന സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ, വൈദ്യസഹായം

എന്നിവ ഉൾപ്പെടും. പ്രഥമ ശുശ്രൂഷാ സാമഗ്രികൾ, മരുന്നുകൾ, അടിയന്തര മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവ അടങ്ങിയ പ്രത്യേക ദുരന്തനിവാരണ കിറ്റുകൾ ദുരന്ത സാധ്യതാ മേഖലകളിൽ മുതിർന്നവർക്ക് ലഭ്യമാക്കും.

2) സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തത്തോടെയുള്ള ദുരന്ത നിവാരണവും പിന്തുണാ സംവിധാനങ്ങളും:

ദുരന്ത സമയങ്ങളിൽ മുതിർന്ന പൗരൻമാരെ സഹായിക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ, പ്രത്യേക പരിശീലനം ലഭിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഭവന സന്ദർശനങ്ങൾ, ഭക്ഷണ വിതരണം, വൈകാരിക പിന്തുണ നൽകൽ എന്നിവയ്ക്കായി സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തത്തോടെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കും. അടിയന്തരസാഹചര്യങ്ങളിലും അതിനു മുൻപും, ശേഷവും സഹായം നൽകുന്നതിനായി 'ബഡ്ഡി സംവിധാനം' (വയോ ധികരെ അവർക്ക് സഹായം നൽകാനും സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കാനും ഉത്തരവാദിത്ത മുള്ള സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന സംവിധാനം) നടപ്പിലാക്കും.

3) സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ സഹായത്തോടെയുള്ള രക്ഷാപ്രവർത്തനവും പുനരധിവാസവും:

വയോജനങ്ങളുടെ വീടുകൾ ജിയോ-ടാഗ് (ജി.പി.എസ്. സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപ യോഗിച്ച് വാസസ്ഥലത്തിന്റെ കൃത്യമായ സ്ഥാനം അടയാളപ്പെടുത്തൽ) ചെയ്യുന്നത് അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിൽ കൃത്യമായ രക്ഷാപ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതിന് സഹായകരമാകും. പുനർനിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുതിർന്ന പൗരന്മാരെ ഉപദേശക സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും. ഇത് മുതിർന്നവരുടെ പ്രത്യേക ആവശ്യങ്ങൾ പരിഗണിക്കുവാനും അവരുടെ അനുഭവജ്ഞാനം ഉപയോഗിക്കുവാനും എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പുനർനിർമ്മാണം ഉറപ്പാക്കുവാനും സഹായിക്കും.

6.8 സാമൂഹിക – കലാ സാംസ്കാരിക കായിക, പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ സജീവ പങ്കാളിത്തം

സാമൂഹ്യ ജീവിതത്തിൽ മുതിർന്നവരുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തം പ്രോത്സാഹി പ്പിക്കുന്നതിനൊപ്പം അവരുടെ ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും സാമൂ ഹിക മേഖലകളിൽ അവരുടെ സംഭാവനകൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും സാമൂഹ്യ, കലാ കായിക, പരിപാടികൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) സജീവ സാമൂഹ്യ പങ്കാളിത്തവും ഉൾക്കൊള്ളലും സാധ്യമാക്കൽ:

സംസ്ഥാന സർക്കാർ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സാമൂഹിക സംഘടനകൾ എന്നിവയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള പരിപാടികളിലൂടെ മുതിർന്നവരെ

സന്നദ്ധസേവനത്തിൽ പങ്കാളികളാക്കും., ഗ്രാമസഭകളിൽ ഉപദേശക സ്ഥാനങ്ങൾ നൽകുന്നതിലൂടെ പ്രാദേശിക ഭരണത്തിലും മറ്റ് സാംസ്കാരിക സംരംഭങ്ങളിലും പങ്കെടുക്കുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. സമൂഹ്യ ഒറ്റപ്പെടൽ കുറയ്ക്കുന്നതിനായി മുതിർന്നവരുടെ വൈവിധ്യങ്ങളായ കഴിവുകൾ പരിഗണിച്ചുകൊ ുള്ള സാമൂഹ്യ, സംസ്കാരിക, കലാ, കായിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കും. ഇതിനായി പൊതു ലൈബ്രറികൾ, പ്രാദേശിക ക്ലബ്ബുകൾ, റസിഡൻഷ്യൽ അസോസിയേഷനുകൾ, 'സായംപ്രഭ' കേന്ദ്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഇടങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തും.

2). തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണം വളർത്തൽ:

പൊതു ലൈബ്രറികളും വായനശാലകളും പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊ ് കഥ പറയൽ സെഷനുകൾ, സംഘടിത കലാപ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ മാർഗങ്ങളിലൂടെ തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സംസ്കാരിക വിനിമയം സാധ്യമാക്കുന്ന ഉദ്യമങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കും. എൻ.എസ്.എസ്, എസ്.പി.സി, എൻ.സി.സി, നെഹ്റു യുവ കേന്ദ്ര തുടങ്ങിയ സംഘടനകളുമായി സഹകരിച്ച് തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളും പരസ്പര ധാരണയും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കും. കേരളത്തിൻറെ സമ്പന്നമായ സാംസകാരിക പൈതൃകം ആഘോഷിക്കുന്നതിനും തലമുറകളിൽ പരസ്പര ധാരണയും ബഹുമാനവും വളർത്തുന്നതിനും പാരമ്പര്യ കല, സിനിമ, സംഗീതം എന്നിവയ്ക്ക് പ്രത്യേകം മേളകൾ സംഘടിപ്പിക്കും.

3) വായ്മൊഴി ചരിത്രങ്ങളും പരമ്പരാഗത അറിവുകളും സംരക്ഷിക്കൽ:

വയോജനങ്ങൾ പങ്കുവെയ്ക്കുന്ന വായ്മൊഴി ചരിത്രങ്ങൾ, പരമ്പരാഗത കലകൾ, കരകൗശലവിദ്യകൾ, തദ്ദേശീയ അറിവുകൾ എന്നിവ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിന് അക്കാദമിക സ്ഥാപനങ്ങളുമായും സാംസ്കാരിക സംഘടനകളുമായും സഹകരിച്ച് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കും. 'അക്ഷരശ്ലോകം', 'കഥാപ്രസംഗം', 'കളമെഴുത്ത്', 'കൂടിയാട്ടം' തുടങ്ങിയ പരമ്പരാഗത കലാരൂപങ്ങളിൽ പ്രാവീണ്യമുള്ള വയോജനങ്ങളെ കെ ത്താൻ ടാലന്റ് ഹ ുകൾ (പ്രത്യേക കഴിവുകളുള്ള വയോജനങ്ങളെ കെ ത്തുകയും അവരുടെ കഴിവുകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാനുമായി സംഘടിപ്പിക്കുന്ന പരിപാടി) സംഘടിപ്പിക്കും. ഈ പാരമ്പര്യങ്ങൾ നിലനിർത്തുന്നതിനും കൈമാറുന്നതിനും പരിശീലന പരിപാടികളും വിവിധ തലമുറയിൽ പെട്ടവരെ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊ ുള്ള ശിൽപശാലകളും നടത്തും.

4) മുതിർന്നവരുടെ സംഭാവനകളെ അംഗീകരിക്കലും സംസ്ഥാനതല പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കലും:

കല, സംസ്കാരം, സാമൂഹ്യ സേവനം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ വയോജനങ്ങൾ നൽകിയ സംഭാവനകളെ അംഗീകരിക്കുന്നതിനായി 'വയോ

സേവന പുരസ്കാരങ്ങൾ' നൽകും. മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്ക് മികച്ച സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളെയും ആദരിക്കും. ഇത് വയോജനങ്ങളുടെ പരിചരണത്തിലും പിന്തുണാ സംവിധാനങ്ങളിലും മികച്ച മാതൃകകളും നൂതന ആശയങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. വയോജനങ്ങളുടെ സജീവപങ്കാളിത്തവും സാമൂഹിക അംഗീകാരവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ശിൽപശാലകൾ, പ്രദർശനമേള കൾ, മുതിർന്നവരുടെ കലാ പരിപാടികൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി 'വയോജനോത്സവം' എന്ന പേരിൽ സംസ്ഥാന തലത്തിൽ സാംസ്കാരികമേള സംഘടിപ്പിക്കും.

5) കായിക പ്രവർത്തനങ്ങളും വിനോദവും വഴി ആരോഗ്യവും ശാരീരികക്ഷമതയും മെച്ചപ്പെടുത്തൽ:

വയോജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യത്തിനും ശാരീരികക്ഷമതയ്ക്കും പ്രാധാന്യം നൽകി 'സ്പോർട്സ് മീറ്റുകൾ' സംഘടിപ്പിക്കും. 'സായംപ്രഭ ഹോമുകൾ', 'വയോജന പാർക്കുകൾ' തുടങ്ങി വയോജനങ്ങൾക്ക് എളുപ്പത്തിൽ എത്തിച്ചേരാവുന്നതും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതുമായ ഇടങ്ങൾ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കും. ഓപ്പൺ ജിമ്മുകൾ പോലെയുള്ള കായിക സൗകര്യങ്ങളും വിനോദ പരിപാടികളും ഉൾപ്പെടുത്തി ഇവയെ സമഗ്രമായ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി നവീകരിക്കും.

6) ഉത്തമ പ്രതിനിധാനം മാധ്യമങ്ങളിൽ പ്രേത്സാഹിപ്പിക്കൽ

വയോജനങ്ങളുടെ ശക്തി, സർഗാത്മകത, സാമൂഹിക സംഭാവനകൾ എന്നിവ എടുത്തു കാണിക്കുന്നതിന് മാധ്യമ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹകരണം സാധ്യമാക്കും . ഇത് വർദ്ധക്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിഷേധാത്മകവും തെറ്റിദ്ധാരണ ജനകവുമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ തിരുത്തുന്നതിനും വയോജനങ്ങളോട് ബഹുമാനം വളർത്തുന്നതിനും സഹായിക്കും.

6.9 തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള എക്യദാർഢ്യം വളർത്തുക

തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള വിടവുകൾ നികത്തുന്നതിനും എക്യദാർഢ്യം വളർത്തുന്നതിനും മുതിർന്നവരുടെ സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ശക്തവും ഐക്യവുമുള്ള സമൂഹങ്ങൾ കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനും സംസ്ഥാനം മുൻഗണന നൽകും. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണവും അറിവ് പങ്കിടലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

കഥപറയൽ സെഷനുകൾ, മെന്റർഷിപ്പ് (മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുന്ന പരസ്പര ബന്ധം), തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ആശയവിനിമയവും ബന്ധവും വളർത്തുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കും.

സ്കൂളുകൾ, അങ്കണവാടികൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാൻ മുതിർന്ന പൗരന്മാരെയും അവരുടെ സംഘടനകളെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. സാമൂഹ്യ ബന്ധങ്ങളും കൂട്ടുത്തരവാദിത്തങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് വാർദ്ധക്യത്തെയും തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ഐക്യദാർഢ്യത്തെയും കുറിച്ചുള്ള പാഠഭഗങ്ങൾ സ്കൂൾ പാഠ്യപദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും.

2) വയോധികർക്ക് പിന്തുണ നൽകുന്ന പരിപാടികളിൽ യുവാക്കളെ പങ്കാളികളാക്കൽ:

വയോജനങ്ങൾക്കായി ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതാ ശിൽപശാലകൾ, സഹവർത്തിത്വ സംരംഭങ്ങൾ, സഹവാസ പദ്ധതികൾ, മുതിർന്നവർക്കുള്ള വിനോദ പരിപാടികൾ എന്നിവ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് നാഷണൽ സർവീസ് സ്കീം (എൻഎസ്എസ്) യൂണിറ്റുകളുമായി സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ കോളേജുകളിൽ വയോജന സൗഹൃദ സന്നദ്ധക്ലബുകൾ സ്ഥാപിക്കും. സന്നദ്ധപ്രവർത്തകർക്ക് വയോജന പരിചരണം സംബന്ധിച്ച അടിസ്ഥാന കാര്യങ്ങളിൽ പരിശീലനം നൽകുകയും എൻഎസ്എസ് അല്ലെങ്കിൽ എൻസിസി യോഗ്യതാ പത്രങ്ങൾക്ക് തുല്യമായ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നൽകി അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

3) സഹവാസ സംവിധാനങ്ങളും സാമൂഹിക ഇടപെടലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

പരസ്പര സഹായവും സൗഹൃദവും വളർത്താനുതകും വിധം വിദ്യാർത്ഥികളും യുവാക്കളും ഉൾപ്പെടെയുള്ളവരുമായി വയോജനങ്ങൾക്ക് താമസ സൗകര്യങ്ങൾ പങ്കിടുന്നതിനുള്ള സഹവാസ സംവിധാനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. പൂന്തോട്ട പരിപാലനം, സാംസ്കാരിക ഉത്സവങ്ങൾ, ശില പശാലകൾ തുടങ്ങിയ സാമൂഹിക പരിപാടികൾ വഴി തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണം ശക്തിപ്പെടുത്തും

4) വയോജനങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിനോദ ഇടങ്ങൾ രൂപകൽപ്പന ചെയ്യൽ:

വയോജനങ്ങൾക്കും ചെറുപ്പക്കാർക്കും ഒരുപോലെ ഉപയോഗിക്കാനാവുന്ന, വയോജനസൗഹൃദ പാർക്കുകൾ, പൊതുഇടങ്ങൾ, വിനോദ സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ വികസിപ്പിക്കും. നഗരാസൂത്രണത്തിൽ മുതിർന്നവരുടെ പ്രവേശന സൗകര്യങ്ങൾക്കും ഉൾക്കൊള്ളലിനും പ്രാധാന്യം നൽകും.

5) തലമുറകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന സംരംഭങ്ങൾ സ്ഥാപന സംവിധാനങ്ങളുടെ ഭാഗമാക്കുക:

വയോജനങ്ങൾക്കായുള്ള സന്നദ്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി 'വാതിൽപടി' പോലെയുള്ള നിലവിലുള്ള

പദ്ധതികൾ പരിഷ്കരിക്കും. തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും പരസ്പര ബഹുമാനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും കലാ, സാംസ്കാരിക, കായിക കൂട്ടായ്മകൾക്ക് പിന്തുണ നൽകും.

6) സാമൂഹിക ഇടപെടലും വിജ്ഞാനവിനിമയവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

സാമൂഹിക നേതൃസ്ഥാനങ്ങളിലും ഉപദേശക സമിതികളിലും പ്രവർത്തിക്കാൻ വയോജനങ്ങളേയും ചെറുപ്പക്കാരേയും ഒരുപോലെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. മുതിർന്ന വ്യക്തികളെ അവരുടെ പൂർവ്വ വിദ്യാലയങ്ങളുമായി വീ ും ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് പൂർവ്വവിദ്യാർത്ഥി സംഗമങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. ഇത് മുതിർന്നവരുടെ മാർഗ നിർദേശങ്ങളും, മെന്റർഷിപ്പും, സാമൂഹിക സംഭാവനകളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന തിന് അവസരമൊരുക്കും.

6.10 വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമം, അവഗണന, കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ എന്നിവ തടയൽ

അതിക്രമം, അവഗണന, കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന് വയോജനങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പ്രായമായവരെ ബഹുമാനിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു സംസ്കാരം വളർത്തുന്നതിനും സംസ്ഥാനം ശക്തമായ നിയമപരവും സ്ഥാപനപരവുമായ സംവിധാനങ്ങൾ നടപ്പാക്കും. ഇതിൽ പുതിയ നിയമ നിർമ്മാണം, പരാതി പരിഹാര സംവിധാനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തൽ, ബോധവൽക്കരണം എന്നിവ ഉൾപ്പെടും. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) വയോജനങ്ങളുടെ സുരക്ഷയ്ക്കായുള്ള ദേശീയ സംസ്ഥാന നിയമ ചട്ടക്കൂടുകൾ:

വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമം തടയുന്നതിനും വയോജനങ്ങളെയും അവരുടെ സ്വത്തുക്കളും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും വയോജനങ്ങളെ ദ്രോഹിക്കുന്ന കുറ്റവാളികൾക്ക് കർശനമായ ശിക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുമായി സമഗ്രമായ ഒരു സംസ്ഥാന നിയമം നടപ്പിലാക്കും. 'നാഷണൽ ട്രസ്റ്റ് ആക്റ്റ്', 'മാതാപിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെയും സംരക്ഷണത്തിനും ക്ഷേമത്തിനുമുള്ള നിയമം' (മെയിന്റനൻസ് ആന്റ് വെൽഫെയർ ഓഫ് പാരന്റ്സ് ആന്റ് സീനിയർ സിറ്റിസൻസ് ആക്ട്, 2007) എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള ദേശീയ നിയമങ്ങളുടെ കർശനമായ നിർവഹണവും ഉറപ്പാക്കും. ഈ ചട്ടക്കൂടുകൾക്ക് കീഴിലുള്ള അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ച് വയോജനങ്ങൾക്ക് അവബോധം നൽകുന്നതിനായി പ്രചാരണ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കും. അതുവഴി വയോജന സുരക്ഷയുടെയും ബഹുമാനത്തിന്റെയും ഒരു സംസ്കാരം സംസ്ഥാനത്ത് വളർത്തിയെടുക്കും.

2) സാമൂഹ്യാധിഷ്ഠിത നിരീക്ഷണവും വയോജന സംരക്ഷണവും ശക്തിപ്പെടുത്തൽ:

'ജാഗ്രതാ സമിതി'യുടെ മാതൃകയിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ തലത്തിൽ വയോജനങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി ഒരു പ്രത്യേക സംവിധാനം രൂപികരിക്കും വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമം, അവഗണന, ചൂഷണം എന്നിവ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും സമയോചിതമായ ഇടപെടലുകൾ സാധ്യമാക്കുന്നതിനുമുള്ള ഒരു വേദിയായി ഈ സംവിധാനം പ്രവർത്തിക്കും. പരാതികൾ ഫലപ്രദമായി കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ പരിശീലിനം ലഭിച്ച സന്നദ്ധപ്രവർത്തകർ, പരിചാരകർ, പ്രാദേശിക നിയമനിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗ സ്ഥർ എന്നിവർ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമങ്ങൾ, അവരുടെ ദുരിത സാഹചര്യങ്ങൾ, ദുർബലാവസ്ഥകൾ എന്നിവ യഥാസമയം കെ ത്തി ഫലപ്രദമായി പരിഹരിക്കുന്നതിന് സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകർ, പരിചരണം നൽകുന്നവർ, ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരെ സജ്ജരാക്കുന്നതിന് പരിശീലന പരിപാടികൾ ഈ സംവിധാനത്തിന്റെ ഭാഗമായി സംഘടിപ്പിക്കും.

3) വയോജനങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും പരാതി പരിഹാരത്തി നുമായി ഏക-ജാലക കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കൽ:

വയോജനങ്ങളുടെ പരാതികൾക്ക് നേരിട്ട് സഹായം നൽകുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഏക-ജാലക കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കും. ഈ കേന്ദ്രങ്ങൾ വയോജനങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനൊപ്പം രക്ഷാസേവനങ്ങൾ, വൈദ്യസഹായം, നിയമസഹായം എന്നിവയും നൽകും. 'എൽഡർലൈൻ', എൽഡർ ഹെൽപ്പ്ലൈൻ' തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങൾ ഫലപ്രദ മായി നടപ്പിലാക്കും.

4) ഇരകൾക്കും പ്രശ്ന പരിഹാരത്തിനുമുള്ള സേവനങ്ങൾ:

അതിക്രമത്തിന് ഇരയായ വയോജനങ്ങൾക്കായി താൽക്കാലിക താമസ സൗകര്യ ങ്ങളും കൗൺസലിംഗ് സേവനങ്ങളും നൽകും. വയോജന ങ്ങൾക്ക് അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളുമായോ പരിചരണം നൽകുന്ന വരുമായോ ഉ ാകുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി മധ്യസ്ഥ സേവനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. ഇതിലൂടെ നിയമപരമായ നടപടികൾക്ക് പകരം മദ്ധ്യസ്ഥതയുടെയും സഹകരണത്തിന്റെയും പരിഹാര സാധ്യതകൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

5) ഫാസ്റ്റ്-ട്രാക്ക് നീതിന്യായ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കൽ:

വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനായി പ്രത്യേക 'ഫാസ്റ്റ്-ട്രാക്ക്' സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കും. അതുവഴി അന്വേഷണം, വിചാരണ, നീതി എന്നിവ വേഗത്തിൽ ഉറപ്പാക്കും.

6) പൊതു അവബോധവും ബോധവൽക്കരണ പ്രചാരണ പരിപാടികളും:

വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമങ്ങളുടെ രൂപങ്ങൾ, വയോജനങ്ങൾക്കുള്ള നിയമപരമായ സംരക്ഷണം, പരാതി നൽകാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് വയോജനങ്ങൾക്കും, പരിചരണം നൽകുന്നവർക്കും പൊതു സമൂഹത്തിനും അവബോധം നൽകാൻ 'ഐ.ഇ.സി' (ഇൻഫർമേഷൻ, എഡ്യൂക്കേഷൻ, കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ) മെറ്റീരിയലുകളുടെ സഹായത്തോടെ ബോധവൽക്കരണ ക്യാമ്പയിനുകൾ സംഘടിപ്പിക്കും ഈ പ്രചാരണങ്ങളിൽ സാമ്പത്തിക, ഡിജിറ്റൽ, മാനസിക ചൂഷണങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തും. ഓൺലൈൻ തട്ടിപ്പുകളും വഞ്ചനകളും തിരിച്ചറിയുന്നതിനും ഒഴിവാക്കുന്നതിനുമായി മുതിർന്നവരെ ബോധവത്കരിക്കുന്നതിന് ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതാ പരിപാടികൾ ശക്തിപ്പെടുത്തും. വയോജനങ്ങളെ ഡിജിറ്റൽ തട്ടിപ്പുകൾക്കോ വഞ്ചനയ്ക്കോ വിധേയമാക്കുന്ന സംഭവങ്ങൾ വേഗത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാനും ഇരകൾക്ക് പിന്തുണാ സംവിധാനങ്ങൾ യഥാസമയത്ത് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുമായി നിയമപാലകരുടെയും സൈബർ സുരക്ഷാ ഏജൻസികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ സംവിധാനം ശക്തമാക്കും.

6.11 വാർദ്ധക്യസംബന്ധമായ ഗവേഷണം, വികസനം, നൂതന ആശയങ്ങൾ, സാങ്കേതികവിദ്യ

അക്കാദമിക സ്ഥാപനങ്ങളാമായും, മറ്റ് സമാന സംവിധാനങ്ങളുമായും സഹകരിച്ച് സംസ്ഥാനം പ്രായമായവരെക്കൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സാങ്കേതിക വിദ്യകളുടെ വികസനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും പ്രായോഗിക ഗവേഷണം മുന്നോട്ട് കൊ ുപോകുകയും ചെയ്യും. ഈ ശ്രമത്തിൽ ഫീൽഡ്തല ഗവേഷണം, നൂതന ആശയങ്ങളുടെ തദ്ദേശീയ വികസനം, വയോജനങ്ങൾക്ക് സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കൽ എന്നിവ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പരിപാടികൾ ഉൾപ്പെടും. താഴെപ്പറയുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഇതിനായി നടപ്പാക്കും:

1) വാർദ്ധക്യത്തെ സംബന്ധിച്ച കേരള ഗവേഷണ പരിപാടി:

ആരോഗ്യം, വയോജനങ്ങളുടെ ചലനക്ഷമത, സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ എന്നിവയുൾപ്പെടെ വാർദ്ധക്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വെല്ലുവിളികളെ ക്കുറിച്ചുള്ള ഗവേഷണത്തിനായി സാമൂഹികനീതി വകുപ്പിന് കീഴിൽ ഒരു ഗവേഷണ പരിപാടി ആരംഭിക്കും. തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള നയപരമായ ഇടപെടലുകൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് സർവകലാശാലകൾ, ഗവേഷണ

സ്ഥാപനങ്ങൾ, കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റി ഓഫ് ഹെൽത്ത് സയൻസസ് എന്നിവയുമായി പങ്കാളിത്തം സ്ഥാപിക്കും.

2) വാർദ്ധക്യ വിജ്ഞാനപഠന മേഖലയിൽ (ജെറ ോളജി) മികവിന്റെ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കൽ:

വാർദ്ധക്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ബഹുമുഖ ഗവേഷണം നയിക്കുന്നതിനും നൂതനമായ പരിഹാരങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും പങ്കാളികൾക്കുള്ള പരിശീലന പരിപാടികൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി 'ജെറ ോളജിയിൽ' ഒരു മികവിന്റെ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കും. വിജ്ഞാന വ്യാപനത്തിനും, ശേഷി വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമുള്ള ഒരു 'ഹബായി' ഈ കേന്ദ്രം പ്രവർത്തിക്കും.

3) തദ്ദേശീയ തലത്തിൽ വികസിപ്പിച്ച നൂതന ഉദ്യമങ്ങൾക്കും സാങ്കേതികവിദ്യകൾക്കും പ്രോത്സാഹനം നൽകൽ:

സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ, നിരീക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ, സഞ്ചാരക്ഷമതാ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവയുൾപ്പെടെ വയോജനങ്ങൾക്ക് സാമ്പത്തിക ബാധ്യത കുറഞ്ഞതും ഉപയോഗിക്കാൻ എളുപ്പമുള്ളതുമായ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ വികസിപ്പിക്കാൻ തദ്ദേശീയ സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്കും സംരംഭകർക്കും പിന്തുണ നൽകും. ഉചിതമായ ഉപകരണങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനും ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും വയോജനങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനായി ജില്ലാതലത്തിൽ സാങ്കേതികവിദ്യാ പ്രദർശന, പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കും.

4) ഡിജിറ്റൽ ആരോഗ്യ രീതികളും ആരോഗ്യ നിരീക്ഷണവും മെച്ചപ്പെടുത്തൽ

വയോജനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകിച്ച് വിദൂര പ്രദേശങ്ങളിലോ സേവനങ്ങൾ കുറഞ്ഞ പ്രദേശങ്ങളിലോ ഉള്ളവർക്ക് സമയബന്ധിതവും താങ്ങാനാവുന്നതും തുല്യവുമായ ആരോഗ്യസേവനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ഡിജിറ്റൽ ആരോഗ്യ രീതികൾ ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും. പ്രധാനപ്പെട്ട ആരോഗ്യ സൂചകങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കാനും ആരോഗ്യപരമായ അവസ്ഥകൾ യഥാസമയം കൈകാര്യം ചെയ്യാനും സഹായിക്കുന്ന താങ്ങാനാവുന്ന ചെലവിലുള്ള നിരീക്ഷണ ഉപകരണങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാതലത്തിൽ "ഡിവൈസ് ബാങ്കുകൾ" (ഉപകരണ ബാങ്കുകൾ) സ്ഥാപിക്കും. 'കേരള ഡെവലപ്പ്മെന്റ് ആന്റ് ഇന്നവേഷൻ സ്ട്രാറ്റജിക് കൗൺസിലിന്റെ' 'മെഡ്-ടെക് കൺസോർഷ്യം' പോലെയുള്ള സംരംഭങ്ങൾ ഈ ശ്രമങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തും.

5) സാങ്കേതികവിദ്യയിലൂടെ സാമൂഹികവും ബൗദ്ധികവുമായ ഇടപെടൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

മറവിരോഗ സാദ്ധ്യത കുറയ്ക്കുന്നതിന് മസ്തിഷ്ക ഉദ്ദീപനത്തിനുള്ള ബ്രെയിൻ ഗെയിമുകൾ, ഓർമ്മ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്ന 'മെമ്മറി എക്സർസൈസുകൾ' എന്നിവ അടക്കമുള്ള പരിശീലനം മലയാളത്തിൽ നൽകുന്ന ഡിജിറ്റൽ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ വികസിപ്പിക്കും. വീഡിയോ കോൾ, വെബിനാറുകൾ, ഓൺലൈൻ കമ്മ്യൂണിറ്റികൾ, മുതിർന്നവർക്ക് അനുയോജ്യമായ സോഷ്യൽമീഡിയ പരിശീലനങ്ങൾ എന്നിവ വഴി സാമൂഹ്യ ഒറ്റപ്പെടലിനെ ചെറുക്കുന്നതിന് സാങ്കേതികവിദ്യ പ്രയോജനപ്പെടുത്തും.

6) വാർദ്ധക്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സംയോജിത ഡാറ്റാ സംവിധാനങ്ങൾ:

വിവിധ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുള്ള 'ഡാറ്റാ സെറ്റുകൾ' സമന്വയിപ്പിച്ച് വാർദ്ധക്യ സംബന്ധിയായ വിഷയങ്ങളിലെ ഡാറ്റാ വിടവുകൾ പരിഹരിക്കുന്ന ഒരു ഏകീകൃത ഡാറ്റാ സംവിധാനം സംസ്ഥാനതലത്തിൽ സൃഷ്ടിക്കും. ഈ സമഗ്രമായ ഡാറ്റാബേസ് തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള നയരൂപീകരണത്തിനും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ക്ഷേമം ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പദ്ധതി വികസനത്തിനും ഉപയോഗിക്കും.

7) ആജീവനാന്ത പഠനവും ഡിജിറ്റൽ ഉൾപ്പെടുത്തലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ:

സർവ്വകലാശാലകൾ, സാമൂഹിക – സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ, നൈപുണ്യ വികസന ഏജൻസികൾ എന്നിവയുമായി സഹകരിച്ച് വയോജനങ്ങൾക്ക് ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസം, തൊഴിൽ പരിശീലനം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കും. ഓൺലൈൻ സേവനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാനും ഡിജിറ്റൽ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ ഇടപഴകുന്നതിനും സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്താനും വയോജനങ്ങൾക്കായി ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതാ പരിപാടി സംഘടിപ്പിക്കും .

7. നിർവ്വഹണ ചട്ടക്കൂട്

വയോജന പരിചരണ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും വികേന്ദ്രീകൃതവും സുസ്ഥിരവുമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കിക്കൊ ് വയോജനങ്ങൾക്കായുള്ള സംസ്ഥാന നയം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി ശക്തമായ ഒരു ചട്ടക്കൂട് സ്ഥാപിക്കുവാൻ കേരള സംസ്ഥാനം ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

7.1 വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ

ഒരു പ്രധാന പ്രവർത്തനമെന്ന നിലയിൽ, എല്ലാ വയോജനങ്ങളുടെയും സജീവപങ്കാളിത്തം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊ ് കേരളത്തിലുടനീളം വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കും. സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ, സമപ്രായക്കാരുടെ പിന്തുണ എന്നിവ ഉറപ്പാക്കി കൂട്ടായ അവകാശ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തന

ങ്ങൾക്കുള്ള അടിസ്ഥാന സംവിധാനമായി വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കും. ഇത് ആശങ്കകൾ പ്രകടിപ്പിക്കാനും, വിഭവങ്ങൾ വിനി യോഗിക്കാനും ക്ഷേമം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന സാമൂഹിക സംരംഭങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാനും വയോജനങ്ങളെ പ്രാപ്തരാക്കും. ആവശ്യങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുകയും സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കാൻ പരസ്പരം സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിലൂടെ, വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ മുതിർന്ന പൗരൻമാർക്കിടയിൽ ഒരുമയുടെ ബോധം വളർത്തുകയും സജീവമായ സാമൂഹിക ഇടപെടൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇത് സമൂഹത്തിന് വിലപ്പെട്ട സംഭാവന നൽകുന്നവരായി വയോജനങ്ങൾ തുടരുന്നുവെന്ന കാര്യം ഉറപ്പാക്കും.

7.2 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ മുഖേന ഡാറ്റാധിഷ്ഠിത വയോജന പരിചരണ ചട്ടക്കൂട്:

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വർഷം തോറും വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ വയോജനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സ്ഥിതിവിവര റിപ്പോർട്ടുകൾ സമഗ്രമായ വിവരശേഖരണത്തിലൂടെ തയ്യാറാക്കും. ഈ റിപ്പോർട്ട് തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി തീരുമാനമെടുക്കുന്നതിനും സേവന വിതരണത്തിന് മുൻഗണന നൽകുന്നതിനുമുള്ള അടിസ്ഥാന രേഖയായി വർത്തിക്കും. സിവിൽ സമൂഹം, വിദഗ്ധ സമിതികൾ ഉൾപ്പെടെ വിവിധ തട്ടുകളിലെ പങ്കാളികളുമായി ഈ റിപ്പോർട്ട് ചർച്ച ചെയ്തതിനുശേഷം വയോജനങ്ങൾക്കുള്ള പ്രാദേശിക വാർഷിക പദ്ധതികൾ, മുൻഗണന ചട്ടക്കൂടുകൾ , വ്യക്തിഗത പരിചരണ പദ്ധതികൾ എന്നിവ വികസിപ്പിക്കും.

7.3 വിദഗ്ധ സഹായത്തിനായി വോള ിയർ ടെക്നിക്കൽ കോർപ്സ് (വി.ടി.സി.) സ്ഥാപിക്കൽ:

വയോജന ക്ഷേമ മേഖലയിൽ ആസൂത്രണവും നിർവ്വഹണവും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി സംസ്ഥാന, ജില്ലാ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതലങ്ങളിൽ സന്നദ്ധ സാങ്കേതിക സേന (വോള ിയർ ടെക്നിക്കൽ കോർപ്സ് – വി.ടി.സി.കൾ) രൂപീകരിക്കും. ഓരോ തലത്തിലും വയോജന പരിചരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് സാങ്കേതിക വൈദഗ്ദ്ധ്യം, തന്ത്രപരമായ നിർദ്ദേശങ്ങൾ, തെളിവുകൾ/വിവരങ്ങൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ശുപാർശകൾ എന്നിവ ഈ സന്നദ്ധ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പുകൾ നൽകും. ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയകളിൽ വൈവിധ്യമാർന്ന കാഴ്ചപ്പാടുകൾ, മികച്ച രീതികൾ, വയോജനങ്ങളുടെ ഉയർന്നുവരുന്ന ആവശ്യങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കിക്കൊ ് വി.ടി.സി.കൾ ഉപദേശക സമിതികളായി പ്രവർത്തിക്കും. വി.ടി.സി കൾ പ്രാദേശികതലത്തിൽ നിന്നുള്ള ശിപാർശകൾ ജില്ലാ, സംസ്ഥാന തലങ്ങളിലേക്ക് കൃത്യമായി എത്തിക്കുകയും

വയോജന സംരക്ഷണ മേഖലയിൽ ആസൂത്രണത്തിലും നിർവ്വണത്തിലും ഏകീകൃതവും പങ്കാളിത്തപരവുമായ സമീപനം രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

7.4 നയരൂപീകരണത്തിനും ആസൂത്രണത്തിനുമുള്ള ആനുകാലിക വയോജന സ്ഥിതി വിവര റിപ്പോർട്ട്:

ഡാറ്റാ-അധിഷ്ഠിത നയരൂപീകരണവും വിഭവ വിതരണവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഓരോ അഞ്ച് വർഷത്തിലും ഒരു സംസ്ഥാന വയോജന റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിക്കും. ഈ റിപ്പോർട്ട് ജനസംഖ്യാ പ്രവണതകൾ, ഉയർന്നുവരുന്ന വെല്ലുവിളികൾ, വയോജനങ്ങളുടെ മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ആവശ്യങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് സമഗ്രമായ ഉൾക്കാഴ്ച നൽകും. വയോജന പരിചരണ നയങ്ങളുടെ ഫലപ്രാപ്തി വിലയിരുത്തുന്നതിനും സേവനത്തിലെ പോരായ്മകൾ കെ ത്തി പരിഹരിക്കുന്നതിനും വയോജന ക്ഷേമവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാർ ഇടപെടലുകൾ മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന സാമൂഹിക- സാമ്പത്തിക സാഹചര്യങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നുെ ന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്ന

തിനുമുള്ള ഒരു നിർണായക രേഖയായി ഇത് വർത്തിക്കും. ഈ റിപ്പോർട്ട് തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ വകുപ്പുകളെ സഹായിക്കുകയും കേരളത്തിലെ വയോജനങ്ങളുടെ ക്ഷേമം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് വിഭവങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി വിനിയോഗിക്കാനും തന്ത്രങ്ങൾ കാലോചിതമായി പരിഷ്ക്കരിക്കാനും സർക്കാരിനെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്യും.

7.5 സ്ഥാപനപരമായ ക്രമീകരണങ്ങൾ

1) സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ്:

കേരള സംസ്ഥാന വയോജന നയം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നോഡൽ ഏജൻസിയായി സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് പ്രവർത്തിക്കും. വയോജനങ്ങൾക്കുള്ള ക്ഷേമ പദ്ധതികളുടെ രൂപീകരണം, നിർവ്വഹണം, ഫ ് വിതരണം, വയോജന ക്ഷേമത്തിന് സമഗ്രമായ സമീപനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് മറ്റ് സർക്കാർ വകുപ്പുകളുമായുള്ള ഏകോപനം എന്നിവയ്ക്ക് സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് മേൽനോട്ടം വഹിക്കും. നിയമ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും, സർക്കാർ പിന്തുണയുള്ള വയോജന സംരക്ഷണ കേന്ദ്രങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനും സാമൂഹ്യ സംരംഭങ്ങൾക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതിനും വകുപ്പിന് ഉത്തരവാദിത്തമു ായിരിക്കും. തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള നയരൂപീകരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനു വേ ിയുള്ള ശേഷിവികസന പരിപാടികൾ, പൊതു അവബോധ പ്രചാരണ പരി പാടികൾ, ഗവേഷണ സഹകരണങ്ങൾ എന്നിവയും വകുപ്പിന്റെ ചുമതല യിൽപ്പെടും. നിരന്തരമായ നിരീക്ഷണത്തിലൂടെയും വിലയിരുത്തലിലൂടെയും സംസ്ഥാനത്തെ വയോജനപരിചരണ സേവനങ്ങളുടെ സുതാര്യത, സാമൂഹിക

പ്രതിബദ്ധത, ഉത്തരവാദിത്ത ബോധത്തോടു കൂടിയുള്ള ഫലപ്രദമായ സേവന വിതരണം എന്നിവ വകുപ്പ് ഉറപ്പാക്കും. സംസ്ഥാനതല ആസൂത്രണത്തിനും പ്രാദേശികതല നിർവ്വഹണത്തിനും ഇടയിലുള്ള നിർണായക കണ്ണികളായി ജില്ലാ സാമൂഹികനീതി ഓഫീസർമാർ പ്രവർത്തിക്കും. അവർ വിഭവ വിതരണത്തിന് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും, ജില്ലയിലെ പ്രത്യേക വെല്ലുവിളികൾ ക ത്തു കയും പദ്ധതികളുടെ സമയബന്ധിതമായ നിർവ്വഹണം ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും.

2) വയോജന കമ്മീഷൻ:

വയോജനങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ, ക്ഷേമം, ശാക്തീകരണം, സംരക്ഷണം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കി കേരള സംസ്ഥാന വയോജനനയം ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്ന ഉന്നതതല നിയന്ത്രണ സ്ഥാപന മായി (റെഗുലേറ്ററി ബോഡി) വയോജന കമ്മീഷൻ പ്രവർത്തിക്കും. അധികാര മുള്ള റെഗുലേറ്ററി സ്ഥാപനമെന്ന നിലയിലും പരാതി പരിഹാര സംവിധാനമെന്ന നിലയിലും അതിക്രമം, അവഗണന, ചൂഷണം എന്നിവയിൽ നിന്ന് വയോജനങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമ നിർവ്വഹണ സംവിധാനമായി കമ്മീഷൻ പ്രവർത്തിക്കും. വയോജനങ്ങൾക്കെതിരായ അതിക്രമങ്ങളിൽ കർശന മായ നിയമ നടപടികൾക്ക് കമ്മീഷൻ ശുപാർശ ചെയ്യും. വയോജന സൗഹൃദ നയങ്ങൾക്കും തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ഐക്യത്തിനും വേ ി നിലകൊള്ളുന്നതിനൊപ്പം, നയത്തിന്റെ ഫലപ്രദമായ നിർവ്വഹണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനതല മാർഗനിർദേശങ്ങൾ കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടിവിക്കു കയും അവ ഫലപ്രദമായി പാലിക്കപ്പെടുന്നു ന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും. നിയമ സഹായം, നിയമപരമായ ഇടപെടൽ തുടങ്ങിയവയിലൂടെ പരാതി പരിഹാ രത്തിനുള്ള നടപടികൾ കമ്മീഷൻ സുഗമമാക്കും.

3) വയോജന കൗൺസിൽ:

വയോജന കമ്മീഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പൂരകമായി സംസ്ഥാന, ജില്ലാ, പഞ്ചായത്ത് തലങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന വയോജന കൗൺസിലുകൾ വയോജന ക്ഷേമപരിപാടികളുടെ പുരോഗതി നിരീക്ഷിക്കുകയും നയപരമായ ശുപാർശകൾ വയോജന കമ്മീഷന് നൽകുകയും ചെയ്യും. വയോജന നയത്തിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഫലപ്രദമായി നിറവേറ്റപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള മേൽനോട്ട സംവിധാ നമായി വയോജന കൗൺസിലുകൾ പ്രവർത്തിക്കും.

4) സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ:

വയോജന നയം ഫലപ്രദമായി നടപ്പാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ അവയുടെ പ്രധാന പദ്ധതികൾ വയോജന സൗഹൃദപരമാണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തും. ഓരോ വകുപ്പും തങ്ങളുടെ പരിപാടികളെയും പദ്ധതികളെയും വയോജന

നയത്തിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങളുമായി യോജിപ്പിച്ച് വയോജനങ്ങൾക്ക് സമഗ്രമായ സേവന ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കും. വകുപ്പുകൾ തമ്മിലുള്ള ഏകോപനം സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് നോഡൽ ഓഫീസർമാർ മുഖേന സുഗമമാക്കുകയും, പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ ഇരട്ടിപ്പുകൾ, പോരായ്മകൾ, വെല്ലുവിളികൾ എന്നിവ കൂട്ടായി പരിഹരിച്ച് സഹകരണാത്മകമായ ഒരു സമീപനം വയോജന ക്ഷേമവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യും.

5) തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ:

വിവിധ വയോജന സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തത്തോടെ പ്രാദേശിക ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നടപ്പിലാക്കപ്പെടുന്നു ന്ന് ഉറപ്പാക്കി വയോജനനയം നടപ്പാക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കാളിയായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കും. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നിലവിലുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വേ വിധത്തിൽ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊ ്, സാമൂഹിക വിഭവങ്ങൾ സമാഹരിച്ച് ഭരണത്തിന്റെ വിവിധ തലങ്ങളിൽ ഏകീകരണം ഉറപ്പാക്കി ആസൂത്രണം, വിഭവ വിതരണം, സേവന വിതരണം എന്നിവയിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കും. ലക്ഷ്യബോധമുള്ള ഇടപെടലുകളും ഫലപ്രദമായ സേവന വിതരണവും സുഗമമാക്കുന്നതിന്, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ഡേറ്റാബേസ് തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കും. പ്രാദേശിക വയോജന സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും, വയോജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകുന്നതിനും, പദ്ധതികളുടെ ഫലപ്രാപ്തി നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വോള ിയർ ടെക്നിക്കൽ കോർപ്സ്, വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പങ്കാളികളുമായി സഹകരിക്കും

6) തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന തലത്തിൽ വയോജന പരിചരണത്തിനായുള്ള പ്രൊഫഷണൽ കേഡർ:

വയോജന സംരക്ഷണ പരിപാടികൾക്ക് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നതിനും, സാമൂഹിക പ്രവർത്തനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വൈദഗ്ധ്യവും യോഗ്യതയുമുള്ള പ്രൊഫഷണലുകളാണ് വയോജന ക്ഷേമസംരംഭങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുമായി സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പിന് കീഴിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ തലത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേക പ്രൊഫഷണൽ കേഡർ സംസ്ഥാനം രൂപീകരിക്കും. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ തലത്തിൽ വയോജന പരിപാടികൾ കേന്ദ്രീകൃതമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ഏകീകൃത സംവിധാനമായിരിക്കും ഈ കേഡർ. തുടക്കത്തിൽ മറ്റു വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരെ പുനർവിന്യസിച്ചു കൊ ായിരിക്കും ഇത് വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുക. ക്രമേണ, സ്ഥിരമായി പ്രൊഫഷണലുകളെ നിയമിച്ചുകൊ ് ഈ താൽക്കാലിക വിഭാഗത്തെ മാറ്റുകയും വയോജന സംരക്ഷണത്തിനുള്ള സ്ഥാപനപരമായ

ശേഷി ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. പുതിയ കേഡർ സംവിധാനം പൂർണമായി നിലവിൽ വരുന്നത് വരെ, സാമൂഹിക നീതി വകുപ്പിന്റെ വിഭജനത്തിനു മുമ്പ് വയോജന മേഖല കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്ന ചൈൽഡ് ഡെവലപ്മെന്റ് പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർമാർ (സി.ഡി.പി.ഒ.-മാർ), ഐ.സി.ഡി.എസ്. സൂപ്പർവൈസർമാർ എന്നിവർ തദ്ദേശ സർക്കാരുകളുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ഓഫീസർ-ഇൻ-ചാർജായി തുടരും. വയോജനക്ഷേമ മേഖലയിലെ അവരുടെ അറിവും മുൻപരിചയവും വയോജന പരിചരണ പരിപാടികളുടെ സുഗമമായ നിർവ്വഹണം ഉറപ്പിക്കുന്ന തിനും, സേവന പ്രവർത്തനങ്ങൾ സുഗമമാക്കുന്നതിനും, സാമൂഹിക തലത്തിൽ വയോജനങ്ങൾക്ക് ലഭിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന പിന്തുണ നിലനിർത്തുന്നതിനും സഹായിക്കും.

7.6 *സാമ്പത്തിക സഹായ ചട്ടക്കൂട്*

ഘടനാപരമായതും വിവിധ തലങ്ങളുള്ളതുമായ ഒരു സമീപനത്തിലൂടെ വയോജന സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സുസ്ഥിരവും നീതിയുക്തവുമായ ധനസഹായം കേരള സംസ്ഥാനം ഉറപ്പാക്കും. നൂതനവും എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും ഫലപ്രദവുമായ വയോജന സംരക്ഷണ പരിപാടികൾ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പാക്കാൻ വിവിധ ധനസ്രോതസ്സുകൾ ഉപയോഗിച്ച് വിഭവങ്ങളുടെ തുടർച്ചയായ ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കും.

1) സംസ്ഥാന സർക്കാർ:

സംസ്ഥാന സർക്കാർ മൊത്തം സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിന്റെ ഏകദേശം 5% തുക വയോജന ക്ഷേമ പദ്ധതികൾക്കായി നീക്കിവയ്ക്കും. ഫ ് വിതരണം, മേൽനോട്ടം, കാര്യക്ഷമമായ നടത്തിപ്പ്, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നോഡൽ ഏജൻസിയായി സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് പ്രവർത്തിക്കും. വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ സംയോജിപ്പിച്ച്, സംസ്ഥാനതലത്തിൽ വയോജനക്ഷേമ പദ്ധതികൾക്കായുള്ള പ്രത്യേക വിഹിതങ്ങളും ചെലവുകളും വ്യക്തമാക്കുന്ന ഒരു വാർഷിക വയോജന ബജറ്റ് സംസ്ഥാന ബജറ്റിനോടൊപ്പം തയ്യാറാക്കും. വയോജന സംരക്ഷണ പരിപാടികൾക്കായി പ്രത്യേക ഫ ് സ്വരൂപിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനം ഒരു പുതിയ സെസ് ഏർപ്പെടുത്തും. ഈ സെസ് വസ്തു നികുതിയിൽ നിന്ന് ചുമത്തുകയും പഞ്ചായത്തിരാജ് നിയമ പ്രകാരം നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ തലത്തിൽ വയോജന ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സുസ്ഥിരമായ സാമ്പത്തിക പിന്തുണ ഉറപ്പാക്കും.

2) തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വാർഷിക ബജറ്റിന്റെ കുറഞ്ഞത് 10% വയോജന ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നീക്കിവെക്കുന്നത് ഉറപ്പാക്കും. ഇത്

താഴെ തട്ടിലുള്ള നടപ്പാക്കൽ ഉറപ്പാക്കുകയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അധികാര പരിധിയിലുള്ള വയോജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേക ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുകയും ചെയ്യും.

3) പൊതു സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തങ്ങൾ:

പൊതു സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും, കോർപ്പറേറ്റ് സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്ത (സി.എസ്.ആർ.) സംഭാവനകൾ, ജീവകാരുണ്യ സംരംഭങ്ങൾ, സാമൂഹികപങ്കാളിത്തം എന്നിവ പ്രയോജനപ്പെടുത്തി വയോജന ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സുസ്ഥിരത വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

7.7 നിരീക്ഷണവും മേൽനോട്ടവും വിലയിരുത്തലും

കേരള സംസ്ഥാന വയോജനനയം ഫലപ്രദമായും സുതാര്യമായും ഉത്തര വാദിത്തത്തോടെയും നടപ്പാക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് ശക്തമായ നിരീക്ഷ ണ-വിലയിരുത്തൽ സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കും.

1) ഡാറ്റാ സംവിധാനവും പ്രവർത്തന അവലോകനവും:

വയോജന പരിചരണ സേവനങ്ങൾ തത്സമയം നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും വിവരങ്ങൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഉചിതമായ തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്ന തിനും സൂക്ഷ്മ പരിശോധന സാധ്യമാക്കുന്നതിനും ഒരു കേന്ദ്രീകൃത ഡാറ്റാ സംവിധാനവും ഡിജിറ്റൽ നിരീക്ഷണ സംവിധാനവും വികസിപ്പിക്കും. ഈ സംവിധാനം പദ്ധതികളുടെ പുരോഗതി രേഖപ്പെടുത്തുകയും, സേവന വിതരണം, സാമ്പത്തിക ചെലവുകൾ, ഗുണഭോക്തൃ കവറേജ് എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള തത്സമയ വിവര ശേഖരണം ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇത് പതിവായ പ്രവർത്തന അവലോകനങ്ങൾ സുഗമമാക്കുകയും സമയോചിതമായ ഇടപെടലിനും തിരുത്തലിനുമുള്ള അവസരം സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യും. കേന്ദ്രീകൃത ഡാറ്റാസംവിധാനം നയരൂപകർത്താക്കൾക്കും നിർവ്വഹണ ഏജൻസികൾക്കും തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതിനും വിഭവങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുമായി ലഭ്യമാക്കും. എല്ലാ പ്രധാന പദ്ധതികളുടെയും പുരോഗതി പൊതുസമൂഹത്തിന് ലഭ്യമാക്കും. അതുവഴി സുതാര്യതയും പൊതുജനാഭിപ്രായവും വിവിധ പങ്കാളികളുടെ സജീവമായ ഇടപെടലും ഉറപ്പാക്കും.

2) സാമൂഹികതലത്തിലുള്ള നിരീക്ഷണം:

സാമൂഹികതലത്തിലുള്ള നിരീക്ഷണത്തിലൂടെ വയോജന പരിചരണ പരിപാടികൾ പ്രാദേശിക ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നടപ്പാക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കും. സേവന വിതരണം ട്രാക്ക് ചെയ്യാനും മുതിർന്ന പൗരന്മാരിൽ നിന്ന് പ്രത്യഭിപ്രായം (ഫീഡ്ബാക്ക്) ശേഖരിക്കാനും

വയോജന അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ, സന്നദ്ധപ്രവർത്തകർ, സാമൂഹിക സംഘടനകൾ എന്നിവരുമായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സഹകരിക്കും. ഈ വികേന്ദ്രീകൃത നിരീക്ഷണം താഴെ തട്ടിലെ സേവനങ്ങളുടെ ലഭ്യതയിലും ഗുണനിലവാരത്തിലുമുള്ള പോരായ്മകൾ പരിഹരിക്കാൻ സഹായിക്കും.

3) സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്തം:

നയ നിർവ്വഹണത്തിന്റെയും പദ്ധതി നടത്തിപ്പിന്റെയും സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റുകളിലൂടെ സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്തത്തിന് ശക്തമായ ഊന്നൽ നൽകും. പൊതുജന സംഘടനകൾ, വയോജന കൂട്ടായ്മകൾ, വിദഗ്ധർ എന്നിവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി പദ്ധതികളുടെ സാമൂഹിക ഓഡിറ്റുകൾ കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ നടത്തും. വയോജന പരിചരണ പരിപാടികളുടെയും പദ്ധതികളുടെയും ഫലപ്രാപ്തി, വ്യാപ്തി, ഗുണനിലവാരം എന്നിവ വിലയിരുത്തുന്നതിനും പോരായ്മകൾ തിരിച്ചറിയുന്നതിനും തിരുത്തൽ നടപടികൾ ശുപാർശ ചെയ്യുന്നതിനും ഈ ഓഡിറ്റുകൾ സഹായിക്കും. കൂടുതൽ സുതാര്യതയും സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് ഈ ഓഡിറ്റുകളുടെ ഫലങ്ങൾ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി പരസ്യപ്പെടുത്തും.

4) സമകാലിക വിലയിരുത്തലും (കൺകറന്റ് ഇവാലുവേഷൻ) ആഘാത പഠനവും (ഇംപാക്ട് അസസ്മെന്റ്):

നിലവിലുള്ള നിരീക്ഷണത്തിന് പുറമേ, സാമൂഹികനീതി വകുപ്പ് സ്വതന്ത്ര ഏജൻസികളുമായി സഹകരിച്ച് തിരഞ്ഞെടുത്ത പദ്ധതികളുടെ സമകാലിക മൂല്യനിർണ്ണയവും വിലയിരുത്തലും നടത്തും.

5) പുരോഗതി റിപ്പോർട്ടുകൾ:

നേട്ടങ്ങൾ, വെല്ലുവിളികൾ, അനുഭവ പാഠങ്ങൾ എന്നിവ രേഖപ്പെടുത്തുന്ന വാർഷിക പുരോഗതി റിപ്പോർട്ടുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കും. ഈ റിപ്പോർട്ടുകൾ ഭാവി ആസൂത്രണത്തിന് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും, വയോജന പരിചരണ പദ്ധതികൾ ജനസംഖ്യയിലും, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക മേഖലയിലുമുള്ള മാറുന്ന പ്രവണതകളോട് പൊരുത്തപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും.

8. നിയമ നിർമ്മാണ ചട്ടക്കൂട്

ദേശീയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കു പുറമേ, സംസ്ഥാനത്തെ സാഹചര്യം പ്രത്യേകമായി പരിഗണിച്ച് വയോജനങ്ങളുടെ ക്ഷേമം, സംരക്ഷണം, സാമ്പത്തിക സുരക്ഷിതത്വം, പരിചരണം എന്നിവ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഒരു സമഗ്ര സംസ്ഥാന നിയമം കേരളം നടപ്പിലാക്കും. നിയമ നിർവ്വഹണ സംവിധാനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും നിയമ ലംഘനങ്ങൾക്കുള്ള ശിക്ഷകൾ ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും. മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ക്ഷേമവും അന്തസ്സും

ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നതിനായി ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന പരാതി പരിഹാര സംവിധാനം ഉറപ്പാക്കും. മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ജനസംഖ്യാ സാഹചര്യത്തിനും മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായി 2009 ലെ 'കേരള മെയിന്റനൻസ് ആൻഡ് വെൽഫെയർ ഓഫ് പേരന്റ്സ് ആൻഡ് സീനിയർ സിറ്റിസൺസ് റൂൾസ്' സമഗ്രമായി പരിഷ്കരിക്കും. പുതുക്കിയ ചട്ടങ്ങളിൽ വയോജനങ്ങൾ നേരിടുന്ന സമകാലിക വെല്ലുവിളികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്തും. മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടെ അവകാശങ്ങൾ, അന്തസ്സ്, ക്ഷേമം എന്നിവ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും.

9. നയ നിർവ്വഹണത്തിനുള്ള വിശദമായ കർമ്മ പദ്ധതി

നയത്തിലെ നിർദ്ദേശങ്ങളും, വ്യവസ്ഥകളും ഫലപ്രദമായി നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള വിശദമായ കർമ്മ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് വിവിധ സർക്കാർ വകുപ്പുകളെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു വിദഗ്ധ സമിതി രൂപീകരിക്കും. ഈ നയം വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്ന തീയതി മുതൽ മൂന്ന് മാസത്തിനകം കർമ്മ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കും. നയത്തിലെ ഓരോ വ്യവസ്ഥയും അളക്കാവുന്ന സൂചകങ്ങളോടെ പ്രവർത്തനക്ഷമമായ പദ്ധതികളാക്കി മാറ്റുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് ഫലപ്രദ മായ ഒരു നിർണയ ചട്ടക്കൂട് (റിസൾട്ട് ഡ്രിവൺ ഫ്രെയിംവർക്ക്) രൂപീകരിക്കും. നയത്തിന്റെ സമയ ബന്ധിതവും കാര്യക്ഷമമവുമായ നിർവ്വഹണം നിരീക്ഷണം, വിലയിരുത്തൽ, അവലോകനം എന്നിവ സുഗമമാക്കുന്നതിന് വ്യക്തമായ സമയ പരിധി, ചുമതലകൾ, വിഭവങ്ങൾ എന്നിവ കർമ്മ പദ്ധതിയിൽ വ്യക്തമാക്കും.

10. നയ അവലോകനം

വ്യക്തിഗത പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കപ്പുറം, കേരളത്തെ ഒരു വയോജന സൗഹൃദ സംസ്ഥാനമാക്കി മാറ്റുന്നതിനുള്ള സമഗ്രവും സംയോജിതവുമായ ഒരു സമീപന മാണ് ഈ നയം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ഈ നയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എടു ക്കുന്ന നടപടികൾ തുടർച്ചയായി വിലയിരുത്തുകയും ആവശ്യമായ സന്ദർഭങ്ങ ളിൽ പരിഷ്ക്കാരങ്ങൾ വരുത്തുകയും ചെയ്യും. ഈ 'മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്കുള്ള കേരള സംസ്ഥാന നയം, 2025,' പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന് 10 വർഷത്തിനു ശേഷം വീ ം അവലോകനം ചെയ്യുകയും പുതിയ നയം വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

SOCIAL JUSTICE DEPARTMENT
care, protection & empowerment

കേരള സർക്കാർ
സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പ്

KERALA STATE POLICY FOR ELDER PERSONS 2025

February 2025

Table of Contents

		Page
1	**Introduction**	**1**
2	**State of Ageing in Kerala**	**1**
3	**Policy and Legal Frameworks for Ageing**	**2**
4	**Vision and Mission**	**4**
5	**Guiding Principles**	**5**
5.1	Adopt a Life-Course Approach	5
5.2	Promote Self-Fulfilment and Lifelong Learning	5
5.3	Strengthen Health and Well-Being for Elders	5
5.4	Ensure Economic and Social Security	6
5.5	Ensure Equity, Inclusivity and Gender Equality	6
5.6	Integrate Pro-Disabled and Inclusive Frameworks	6
5.7	Foster Intergenerational Solidarity	6
5.8	Support Ageing in Place and Comprehensive Care Systems	6
5.9	Zero Tolerance for Neglect and Abuse	7
5.10	Enable Local Governments and Foster Community-Driven Care	7
5.11	Mainstream Ageing Across Governance and Policies	7
5.12	Enhance Convergence	7
5.13	Strengthen Accountability Mechanisms	7
5.14	Promote Digital Inclusion and Technological Advancements	8
6	**Focus Areas and Action Framework**	**8**
6.1	Strengthening Health and Well-being	8
6.2	Establishing Comprehensive and Inclusive Caregiving Systems	9
6.3	Financial Security and Access to Essential Services for Elders	11
6.4	Accessible Environment, Mobility, and Development of Third Spaces	12
6.5	Addressing Intersecting Marginalization	13
6.6	Work, Lifelong Learning, and Economic Participation for the Elders	15
6.7	Preparedness for Climate and Disaster Risks	16
6.8	Active Participation in Society, Sports, Arts and Cultural Engagement	16
6.9	Fostering Intergenerational Solidarity	18
6.10	Prevention of Abuse, Neglect, and Crimes Against Older Persons	19
6.11	Research, Development, Innovation, and Technology for Ageing	20

7 Implementation Framework **21**
7.1 Elder Neighbourhood Groups (ENHGs) 21
7.2 Data-Driven Elder Care Framework through Local Governments 21
7.3 Establishing Volunteer Technical Corps (VTCs) for Expert Support 22
7.4 Periodic State of Elderly Report for Policy and Planning 22
7.5 Institutional Arrangements 22
7.6 Financing Framework 24
7.7 Monitoring and Evaluation 24
7.8 Legislative Framework 25
7.9 Detailed Action Plan for Policy Implementation 26
7.10 Policy Review 26

1. INTRODUCTION

Kerala State is undergoing a demographic shift towards a rapidly ageing population, presenting both significant challenges and opportunities. Older persons, defined (by the United Nations and nationally under the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007) as individuals aged 60 years and above, form an increasing share of the population of Kerala, necessitating targeted interventions. This demographic transition, driven by declining fertility and mortality rates, underscores the urgency of implementing sustainable policies to address their diverse needs.

The concept of healthy ageing - maintaining the functional capacity to ensure well-being in old age - is critical to addressing these challenges. It is influenced by intrinsic abilities, environmental conditions, and their interactions. Increased longevity, while a marker of progress, has also exposed vulnerabilities in health systems and socio-economic structures globally, particularly for the elders. The 'COVID 19' pandemic exposed gaps in care, particularly for those with non-communicable diseases (NCDs), while climate risks compound the challenges for vulnerable populations. In Kerala, projections indicate that elders will constitute 30% of the population by 2051 (IIMD, 2025), emphasizing the necessity for an inclusive, resilient, and dignified development strategy that ensures no elder is left behind.

2. STATE OF AGEING IN KERALA

Kerala is recognized as one of the leading states in India to experience a profound demographic transition. Declining fertility and mortality rates have significantly altered the state's age structure. According to International Institute of Migration and Development (2025), the proportion of adults aged 60 and above has increased from 12.5% in 2011 to 15.0% in 2021, and is projected to reach 30% by 2051. This trend underscores the urgency of addressing the needs and challenges of this growing demographic.

The Longitudinal Ageing Survey of India (2017) highlights critical insights into the health, social, and economic vulnerabilities of Kerala's elderly population. The health profile of Kerala's older population presents significant challenges, with chronic conditions such as diabetes and hypertension affecting 34.75% and 53.24% of the elders, respectively. The burden of multiple diseases is notable, as only 5.91% report no health issues, and 19.68% live with three or more conditions. Preventive healthcare measures, especially among women, remain underutilized. Disabilities are prevalent among elders in Kerala, with significant rates of vision, hearing, and

movement disabilities. Women experience slightly higher rates of visual and multiple disabilities than men, reflecting the need for gender-sensitive approaches to disability support. Approximately 11.8% of the elders report multiple disabilities, highlighting the necessity for comprehensive care strategies to address these overlapping challenges. Social vulnerabilities, particularly among the elder widows and single elders, require urgent attention. Gender disparities in marital status reveal that only 10% of the elder women are married compared to 20% of elder men, underscoring the greater social isolation faced by elder women. Labour force participation among the elders remains limited, with only 14.85% actively engaged in the workforce. This rate is marked by significant gender disparities, with 27% of men compared to just 6.07% of women participating in labour force. Many elder workers are engaged in elementary occupations, while workforce participation declines sharply with age. These issues call for systems and policies that ensure economic security, health, and social inclusion for Kerala's ageing population.

3. POLICY AND LEGAL FRAMEWORKS FOR AGEING

Kerala's commitment to addressing the needs of its ageing population aligns with global, national, and state-specific frameworks, reflecting a comprehensive approach to ensure dignity, care, security and inclusion for the elders.

At the global level, ageing policies have evolved through key initiatives like the Vienna International Plan of Action on Ageing (1982), which emphasized integrating ageing into national development agendas. This was followed by the United Nations Principles for Older Persons (1991), highlighting independence, participation, care, self-fulfilment, and dignity for the elders. The Madrid International Plan of Action on Ageing (MIPAA, 2002) provided a strategic roadmap for tackling elder poverty, health challenges, and creating supportive environments. Regionally, the Shanghai Plan of Action (2002) and the Macau Outcome Document (2007) emphasized age-friendly policies and environments. During this period, the Sustainable Development Goals (SDGs) were introduced, reinforcing commitments to inclusive development, with SDG 3 (Good Health and Well-being) being particularly relevant to the elderly. More recently, the United Nations General Assembly declared the Decade of Healthy Ageing (2021-2030) as a global initiative to strengthen efforts toward improving the lives of older people, their families, and communities, further reinforcing the commitment to the SDGs. The Decade of Healthy Ageing (2021-2030) led by World Health Organization (WHO) advocates for combating ageism, enhancing capabilities, and expanding integrated care systems.

Nationally, India has established a robust policy framework to support the elders. Article 41 of the Constitution mandates public assistance for older persons, a commitment further reinforced by the National Policy on Older Persons (1999) and its revised version, the National Policy for Senior Citizens (2011). These policies advocate financial security, healthcare, family-based care models, and barrier-free environments. The Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007 ensures legal protections against neglect and abandonment, prioritizing institutional care only as a last resort.

Kerala has always been a frontrunner in elder care, providing Old Age Pension, Disability Pension, and Widow Pension with expanded coverage and enhanced pension amounts, going beyond the criteria set under the National Social Assistance Programme (NSAP) to ensure greater financial security and inclusivity for its elderly population. Kerala has further demonstrated its commitment to the welfare of its elders through the pioneering Old Age Policy of 2006, which laid foundation for the revised State Policy for Senior Citizens (2013). Over the years, the state has introduced various schemes and programs focused on financial assistance, healthcare, community support, and social inclusion to improve the quality of life for its elderly population. Programs implemented by Social Justice Department like 'Vayomithram' provide healthcare, palliative care, and counselling through mobile clinics and medical camps, while 'Mandahasam' provides free dentures. 'Sayamprabha' establishes day care centers for social interaction and recreation in barrier-free environments and schemes like Second Innings Home upgrade old age homes into holistic care centers. 'Vayosanthwanam' supports bedridden elderly individuals through NGOs, while 'Ormathoni' supports those with dementia and Alzheimer's disease, and 'Aaswasakiranam' offers financial assistance to caregivers of bedridden patients.

Initiatives such as 'Elderline' ensure a dedicated helpline for the elder citizens. Kerala also champions community-driven efforts, including 'Vathilpadi Sevanam' for grassroots support, While 'Vayoamrutham', blend modern and traditional healthcare approaches, Kudumbashree's Elder SHGs and 'Harsham Geriatric Care' collectively strengthen Kerala's comprehensive elder care framework, While these initiatives have provided significant benefits, their scope often remained limited, and they were not scaled up to their full potential, highlighting the need for a more comprehensive approach.

In light of Kerala's rapidly evolving demographic and socio-economic landscape, there is an urgent need for a renewed and inclusive policy framework. The new policy adopts a pro-poor approach, prioritizing the needs of economically and socially vulnerable senior citizens while addressing challenges such as a growing elderly population, shifting family dynamics, and rising

healthcare demands. By fostering active and healthy ageing, financial security, and equitable access to resources, the policy seeks to build on past efforts while ensuring that every older adult, regardless of their socio-economic status, is supported to age with dignity and care.

4. VISION AND MISSION

Vision

“To ensure the dignity, well-being, and active participation of the elders in Kerala, by fostering inclusive, equitable, and elder-friendly communities where no elder is left behind, supported by collaborative civil society efforts and responsive governance”.

Mission

1) **Promote Active and Healthy Ageing**

   Foster physical, mental, and social well-being by encouraging intergenerational collaboration, elder-friendly environments and communities, and active engagement in healthy lifestyles and lifelong learning.

2) **Enhance Integrated Care Systems**

   Develop person-centered care networks supported by Local Governments, healthcare providers, and NGOs to ensure ageing in place, long-term care, and accessible healthcare while addressing the needs of unpaid caregivers through targeted support and resources.

3) **Enhance Social and Intergenerational Solidarity**

   Promote intergenerational collaboration, shared responsibilities, and societal attitudes that value ageing, challenge stereotypes and encourage active participation through structured programs and community initiatives that strengthen social cohesion and mutual respect.

4) **Advance Equity, Inclusion, and Justice**

   Implement pro-poor policies to address vulnerabilities among the marginalized elders through targeted interventions and collaboration with Local Governments, civil society, and financial institutions, ensuring equitable access to healthcare, resources, and opportunities, while upholding dignity, economic security, and justice.

5) **Ensure Accountability and Adaptive Governance:**

Establish transparent and participatory mechanisms for monitoring, evaluation, and feedback ensuring fairness and social accountability, while enabling stakeholders to responsively adapt ageing policies dynamically to evolving needs and emerging societal changes.

6) **Mainstream Ageing into Governance Frameworks:**

Embed ageing considerations into governance and cross-sectoral policies, aligning strategies with global best practices in elder care and Sustainable Development Goals.

5. GUIDING PRINCIPLES

5.1 Adopt a Life-Course Approach:

The government will focus on fostering active and productive ageing by promoting early interventions in areas such as financial literacy, social engagement, and skill development throughout an individual's life. Policies will be designed to create enabling environments that empower individuals to plan and prepare for their later years with dignity and independence.

5.2 Promote Self-Fulfilment and Lifelong Learning:

The policy will ensure that elders have access to lifelong learning opportunities, enabling them to pursue personal aspirations, acquire new skills, and remain engaged in society. Policy recognizes ageing as a phase of continued growth, contribution, and self-fulfilment rather than decline. The policy ensures that ageing is embraced as a period of fulfilment, purpose, and continued contribution to society.

5.3 Strengthen Health and Well-Being for Elders:

A comprehensive approach to healthcare will be adopted to meet the unique physical, mental, and emotional health needs of the elderly. Access to age-friendly healthcare services, preventive screenings, geriatric care, mental health support, and palliative care will be strengthened to ensure a continuum of care.

5.4 Ensure Economic and Social Security:

The government will ensure the economic and social security of elders by guaranteeing universal access to social and welfare pensions and affordable insurance schemes. Targeted interventions will prioritize marginalized groups, ensuring equitable access to essential services such as healthcare, housing, and social assistance. Measures will be implemented to enhance financial stability and social inclusion.

5.5 Ensure Equity, Inclusivity and Gender Equality:

The policy will adopt a comprehensive approach to ensure equity and inclusivity in elder care by addressing the diverse needs of elder persons, with a special focus on gender equality and marginalized communities. Equitable access to healthcare, social security, and essential services will be prioritized, guided by the principle of 'Antyodaya,' ensuring that the most vulnerable receive focused attention. Gender-sensitive and disability-inclusive interventions will be promoted to facilitate active participation and dignity for all elders.

5.6 Integrate Pro-Disabled and Inclusive Frameworks:

The unique needs of elders especially with disabilities will be prioritized through accessible infrastructure, assistive technologies, and tailored caregiving solutions. This commitment will ensure their full participation in society with dignity and autonomy.

5.7 Foster Intergenerational Solidarity:

Policies will promote collaboration and mutual respect between generations. The elderly will be encouraged to share their knowledge, mentor younger generations, and participate actively in community life, reinforcing bonds of solidarity across age groups.

5.8 Support Ageing in Place and Comprehensive Care Systems:

The government will promote ageing in place by strengthening home and community-based care systems. Families will be supported through financial assistance, training, and caregiving resources, while alternative care structures will be developed to meet the needs of those requiring institutional support.

5.9 Zero Tolerance for Neglect and Abuse:

A strict zero-tolerance policy will address elder abuse, neglect, and exploitation. Legal protections and robust monitoring mechanisms will be implemented to safeguard the safety, dignity, and rights of the elders.

5.10 Enable Local Governments and Foster Community-Driven Care:

Local Governments will be empowered to address ageing-related needs at the community level through state-level guidance, resources, and capacity-building initiatives. Local Governments will play a pivotal role in fostering community-driven care models that emphasize collective responsibility and social solidarity. The Kerala Model of Ageing will be developed through the active participation of Local Governments in planning, resource mobilization, and service delivery, creating an inclusive and age-friendly environment.

5.11 Mainstream Ageing Across Governance and Policies:

Ageing considerations will be systematically integrated into all governance frameworks, ensuring that policies across sectors align with the needs of elder persons. Elder-responsive budgeting, age-inclusive urban planning, and targeted social interventions will be prioritized to create an enabling environment for active and dignified ageing. The government will align its strategies with global best practices to foster sustainable and inclusive development.

5.12 Enhance Convergence:

Effective inter-departmental collaboration will be prioritized to ensure seamless coordination and implementation of elder care initiatives. Mechanisms for stakeholder engagement, including civil society and private sector partnerships, will be strengthened to identify new opportunities and enhance service delivery.

5.13 Strengthen Accountability Mechanisms:

Transparent monitoring, evaluation, and feedback systems will be institutionalized to track progress, assess the impact of programs, and enable data-driven decision-making for continuous policy refinement and responsiveness to emerging needs.

5.14 Promote Digital Inclusion and Technological Advancements:

The policy will encourage the adoption of age-friendly technologies to enhance the quality of life of elders. Initiatives will focus on digital literacy, accessible technology solutions, and assistive devices that promote independence, connectivity, access to essential services and ease of living. Partnerships with research institutions and technology providers will be fostered to develop and implement innovative solutions tailored to the needs of elders.

6. FOCUS AREAS AND ACTION FRAMEWORK

6.1 Strengthening Health and Well-being

Kerala State will prioritize comprehensive, inclusive, and accessible healthcare services tailored to the diverse needs of the elders, with a particular focus on economically and socially disadvantaged groups. The state will implement the following actions to promote health and well-being among the elderly population:

1) **Promoting Fitness and Preventive Healthcare:** Community-based fitness programs will be launched, including neighbourhood fitness clubs, elder-friendly parks with open-air gym equipment, and campaigns promoting physical activity to reduce non-communicable diseases (NCDs) and enhance mental well-being. Regular and affordable NCD screening will be mandated from the age of 35 to ensure early detection and prevention of chronic illnesses. Dementia screening, Early Parkinson detection and neurological screening will be promoted.
2) **Implementing Adult Immunization Programs:** In collaboration with ICMR and other relevant agencies, a state-wide adult immunization schedule will be developed to protect the elders from preventable diseases. Vaccinations for eligible elder persons will be provided free of cost, while affordable options will be made available for others. Awareness campaigns will promote the importance of immunization among vulnerable populations.
3) **Enhancing Accessible and Inclusive Healthcare Services:** Public healthcare facilities will be upgraded with dedicated geriatric wards, elder-friendly designs, and telemedicine services. Separate queues and concessions will be introduced in public hospitals, and transportation services for primary healthcare visits will be facilitated for economically disadvantaged elders through Local Government-managed systems. A dedicated health insurance scheme with subsidized premiums will be introduced for low-income elders, covering preventive, curative, and long-term care.

4) **Expanding Long-Term and Palliative Care Systems:** Palliative care services will be extended under the State Palliative Care Policy. Comprehensive home-based care models will be developed to support ageing in place, with financial and training support for caregivers. Hospices will be established in Community Health Centres, and Taluk /General Hospitals to ensure compassionate end-of-life care for the needy elders.

5) **Strengthening Mental and Cognitive Health Initiatives:** Programs addressing mental health challenges like depression, dementia, and loneliness will be developed, including memory clinics, brain exercises, and caregiver support. Community-based models will address social isolation and abuse while promoting mental resilience and stress management.

6) **Integrating Holistic Health Approaches Through AYUSH:** AYUSH services will be integrated into the mainstream healthcare system to provide holistic health solutions. AYUSH practitioners will be specially trained in geriatric care and awareness campaigns will promote the benefits of AYUSH therapies for the elders.

7) **Promoting Geriatrics and Healthcare Workforce Training:** Geriatric specialization will be incorporated into medical and allied health curricula including AYUSH, with mandatory training for in-service healthcare personnel. Dedicated geriatricians will be deployed in government hospitals, and healthcare providers at PHCs and CHCs will be equipped with age-inclusive skills to address the elders' specific health needs effectively.

8) **Leveraging Digital Health and E-Health Systems:** Health ID and E-Health initiatives will be implemented to track the elders' medical history, personalize care plans, and ensure effective surveillance of communicable and non-communicable diseases.

9) **Integration of Innovative Healthcare Solutions:** Advancements in medical and assistive living technologies will be leveraged to enhance healthcare access and improve the quality of life for elder persons, particularly those from rural, economically disadvantaged, and marginalized backgrounds. The policy will facilitate the integration of innovative healthcare solutions such as telemedicine, wearable health monitoring devices, and assistive technologies to support independent living and better management of age-related health conditions. Special initiatives will be undertaken to ensure that these advancements are made accessible and affordable for elderly women, individuals with disabilities, and those in remote areas, addressing their specific health and mobility challenges.

6.2 Establishing Comprehensive and Inclusive Caregiving Systems

Kerala State will establish a comprehensive and inclusive caregiving system to ensure support for the elders while reducing the financial and emotional burden on caregivers. The focus will be on

family-based care, professional caregiving options, and pro-poor solutions to promote ageing in place while addressing the needs of those requiring alternative care arrangements. Key measures include:

1) **Empowering Community-Based Caregiving Networks:** Community-based caregiving services will be strengthened to assist the elders in maintaining independence within their homes. Kudumbashree networks will play a pivotal role in fostering volunteer-driven support systems, providing companionship, and addressing social isolation. Public awareness campaigns will promote ageing in place and educate families on available care giving options. Local Governments will create and maintain a comprehensive database of eligible elders for targeted interventions to facilitate and ensure efficient delivery of services.
2) **Training and Certifying Caregivers:** Comprehensive caregiving training programs will be implemented, equipping family-based and informal caregivers with essential skills, including infection control and chronic condition management. At least two caregivers will be trained and certified in each ward, with support from the Kerala University of Health Sciences (KUHS) to standardize geriatric-specific caregiving curricula.
3) **Respite Care and Support for Informal Caregivers:** State in collaboration with Local Governments and accredited partners will establish and manage respite homes and block-level short-stay care centers that provide temporary relief for caregivers managing high-dependency seniors. Financial compensation, mental health support, and welfare board enrolment for unpaid caregivers will be ensured to prevent burnout and promote their well-being.
4) **Standards, Social Audits, and Inclusive Admission Policies for Care Facilities:** Mandatory minimum standards will be established for all caregiving facilities, both government and private, covering hygiene, safety, service quality, and inclusive admission policies to ensure access for the elders with significant medical needs or disabilities. Regular social audits will be conducted, particularly for centers receiving government grants, to ensure compliance with these standards. Mechanisms to identify and address elder abuse and neglect will be integrated into the monitoring framework, with staff and caregivers trained to recognize and prevent abuse. The Social Justice Department will oversee mandatory registration, periodic evaluations, and staff training programs to enhance the capacity of facilities to address diverse caregiving requirements effectively.
5) **Integrating Geriatric-Specific Care Modules:** Caregiving modules will incorporate geriatric specialization focusing on dementia, chronic illnesses, and end-of-life care.

Collaborations with KUHS and other academic institutions will ensure evidence-based practices and in-service training for healthcare professionals.

6) **Community Care Centers:** Community care centers like Pakalveedu and Vayo Clubs will be expanded to underserved areas, providing daytime care, recreational activities, and professional caregiving support. These centers will be provided with the services of auxiliary nurses and certified caregivers to ensure high-quality, affordable services.

6.3 Financial Security and Access to Essential Services for Elders

Kerala State will prioritize the financial security and access to essential services for elders, particularly those without income due to retirement from unorganized sectors, lack of pension benefits, or lifetime unemployment. Welfare and social pensions will be treated as the right of elders, ensuring dignity and financial stability. The following measures will guide the actions:

1) **Ensuring Universal Access to Social and Welfare Pensions:** Universal access to social and welfare pensions will be ensured for all eligible elders, providing timely, adequate, and inflation-linked benefits to safeguard their financial stability and purchasing power.
2) **Preferential Access to Public Services for Elders:** The government will ensure that elders receive priority access to all public services by institutionalizing elder-friendly service delivery mechanisms. Public service points will be mandated to implement systems to facilitate smooth and dignified access for elder persons.
3) **Mandatory Enrolment in Welfare Schemes:** Mandatory enrolment in social security schemes will be implemented for all workers, with targeted incentives to encourage informal sector workers to join welfare boards. Welfare boards will be restructured to ensure comprehensive coverage and equitable benefits.
4) **Affordable Insurance for Informal Sector Workers:** Affordable insurance schemes for elders will be facilitated through simplified processes and subsidized premiums, ensuring financial protection against health emergencies and unforeseen circumstances.
5) **Promoting Accessible Reverse Mortgages:** Reverse mortgage schemes will be expanded through cooperative banks and financial institutions, offering elder persons the opportunity to convert their home equity into cash with simplified procedures, counselling support, and reduced fees.
6) **Providing Financial Support for Unpaid Caregivers:** Financial support programs will be introduced for unpaid caregivers, particularly in low-income households, to sustain caregiving efforts. These programs will include direct financial aid, mental health support, and skill training to enhance caregiving capacity and economic resilience.

7) **Doorstep Delivery of Essential Services**: Local Governments will implement a structured doorstep delivery system for essential services, addressing the challenges faced by elders, particularly those with mobility limitations and residing in remote areas. A comprehensive mapping and geo-tagging system will be established to identify and prioritize vulnerable populations, including bedridden individuals, persons with disabilities, and those with limited Instrumental Activities of Daily Living (IADL). Essential services such as social security pensions, medicines, mustering, life certificates, Public Distribution System (PDS) supplies, healthcare and benefits under schemes like the Chief Minister's Distress Relief Fund (CMDRF) will be delivered at their doorstep. Special efforts will be made to strengthen doorstep delivery services in underserved rural and tribal areas through bundled service models in collaboration with Local Governments, ensuring efficiency and inclusivity.

6.4 Accessible Environment, Mobility, and Development of Third Spaces

Kerala State will prioritize the development of inclusive and accessible environments, enhancing mobility, housing, and public spaces for the elders. This will be achieved through universal design principles, elder-friendly urban planning, and digital accessibility initiatives. The following strategies will guide implementation:

1) **Enhancing Elder-Inclusive Public Transport and Mobility:** Public transport systems will be upgraded to include low floors, priority seating, accessible ticketing systems, and audio-visual announcements. Elder friendly circular bus services will connect essential destinations such as healthcare facilities and markets. Volunteer-based carpooling networks will be promoted to complement public transport for elders to provide reliable mobility options for errands and social outings.
2) **Promoting Universal Design in Housing and Public Spaces:** Universal design standards will be notified and mandated for all new housing projects, public buildings, and elder care centers, ensuring accessibility and safety features such as ramps, wide doorways, non-slip flooring, and adequate lighting. Retrofitting of existing public buildings and public spaces, in a phased manner, will be mandated as per the universal design standards notified, ensuring improved accessibility and inclusivity for elder persons. Legislation will ensure elder-friendly bedrooms and bathrooms in newly constructing houses with more than three bedrooms. Subsidized home modification programs like fall prevention adaptations will be provided for economically vulnerable elders to support ageing in place.
3) **Developing Third Spaces and Community Hubs:** 'Sayamprabha' Centers, established in every Panchayat and 'Vayoclubs' at the ward level will serve as hubs for recreational, social, and cultural activities, reducing isolation among the elders. Public parks, libraries, and

community centers will be upgraded with elder-friendly designs, including accessible seating, safe pedestrian pathways, and fitness equipment. Exclusive elder-friendly common spaces will be developed in high-density tribal, plantation and fishermen settlements.

4) **Advancing Elder-Friendly Infrastructure Development:** Infrastructure planning and development will adopt elder-friendly principles aligned with the WHO framework, prioritizing elder-friendly public spaces, accessible sidewalks, adequate seating, and hazard-free environments. Social audits of public buildings and spaces will ensure compliance with safety, hygiene, and comfort standards, with the elders' feedback incorporated into improvement plans.

5) **Fostering Digital Accessibility and Inclusion:** Digital literacy programs will equip the elders with skills to engage confidently with online services, enhancing their participation in the digital economy and social connectivity.

6) **Promoting Elder-Inclusive Tourism:** Elder-friendly tourism infrastructure will be developed, including accessible accommodations, transportation, and curated programs tailored for the elderly travellers. Destinations will be rated based on their age-friendliness, and priority access will be granted to the elders in tourism-related entrepreneurship, leveraging their local knowledge and experiences.

7) **Encouraging Community-Driven Housing Solutions:** Community-driven Affordable and accessible housing schemes will be introduced at the local level, including senior housing units and assisted living facilities. Subsidized retrofitting programs will support low-income households in making homes age-inclusive.

8) **Quality Assessment for Elder-Friendly Products:** The government will facilitate a quality assessment system for products such as mobility aids, assistive devices, and other essential items, that are distributed through local governments and government agencies. This initiative will involve community networks of elders and expert groups to assess product usability, safety, and affordability. The state will promote exhibitions and display platforms in every district, showcasing elder-friendly innovations and products to enhance accessibility and awareness among elders and their families.

6.5 Addressing Intersecting Marginalization

Kerala is committed to addressing the unique needs and challenges faced by the elders belonging to marginalized groups. By fostering inclusivity and equity, the State aims to ensure that these individuals experience dignity, security, and well-being in their later years. The following strategies will guide action:

1) **Promoting Social Inclusion and Reducing Isolation:** Elder-inclusive collectives, peer-support networks, and community initiatives including Elder Self Help Groups will be developed to foster social connections and reduce isolation among marginalized elders. Programs will ensure safe spaces and engagement opportunities for women, individuals without spouses, and LGBTQ elder persons, strengthening their participation in community life.
2) **Ensuring Equitable Access to Services:** Tailored healthcare, housing, and social security interventions will be designed to address the unique needs of the elderly belonging to marginalized groups, such as scheduled castes, scheduled tribes, people with disabilities, traditional fisher folk and those of advanced age. Awareness campaigns will ensure that these groups are informed of their entitlements and supported in accessing essential services.
3) **Enhancing Accessibility and Caregiving Support:** Assistive devices, financial aid, and caregiving resources will be prioritized for the elders with disabilities and advanced age-related needs. Local Governments will collaborate with community organizations to ensure culturally sensitive and non-discriminatory delivery of services for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and other marginalized groups.
4) **Addressing the Special Needs of Elderly Women:** Elderly women require targeted interventions to overcome the lifelong gender-based discrimination they have experienced, which is often compounded by factors such as caste, disability, illiteracy, unemployment, and marital status. Efforts will be made to provide social and financial support to widowed and single women, enhancing their independence and security. Gender-sensitive healthcare services will be strengthened to address chronic illnesses, non-communicable diseases, and mental health concerns that disproportionately affect elderly women. Awareness initiatives will be implemented to educate them about property rights, legal protections, and financial literacy, ensuring economic empowerment and safeguarding against vulnerabilities. Additionally, dedicated leisure and recreational programs will be introduced to foster social inclusion and active engagement, reducing isolation and loneliness. To promote economic self-reliance, skill development and micro-enterprise opportunities will be facilitated through collectives such as Kudumbashree, enabling elderly women to generate sustainable income and achieve social empowerment.
5) **Enhancing Social Inclusion for Parents of NRKs and Elder In-Migrants:** To address the social and emotional challenges faced by elders with distant family connections, targeted interventions will be implemented for parents of Non-Resident Keralites (NRKs) and elder in-migrants. Community centres such as *Sayamprabha Centres* and local organizations, including Kudumbashree units and NGOs, will provide social,

financial, and healthcare support for NRK parents through regular health check-ups, social events, and digital training programs to improve communication with their children abroad. A dedicated registry of elder in-migrants will be created to facilitate access to essential services, healthcare, and social support networks, ensuring their smooth integration into local communities.

6.6 Work, Lifelong Learning, and Economic Participation for the Elders

Kerala State acknowledges the economic and intellectual potential of the elders and is committed to fostering an inclusive environment that promotes their workforce participation, lifelong learning, and financial independence. The following strategies will guide these efforts:

1) **Enhancing Skills and Economic Participation:** A state-level skill registry will be established to connect the elders with suitable employment opportunities. Targeted re-skilling and training programs aligned with industry demands will be introduced to address skill gaps and skill enhancement. Entrepreneurship will be fostered through various departmental and Development Corporations-led initiatives supporting self-employment, cooperative ventures, and small businesses, including entrepreneurship development through Kudumbashree.
2) **Promoting Flexible and Age-Inclusive Work Practices:** Elder-inclusive recruitment policies and flexible work arrangements, including part-time and remote (work from home/work near home) options, will be promoted across formal and informal sectors. Prioritized access to public employment schemes such as MGNREGA and 'Ayyankali Urban Employment Guarantee Scheme' will be provided with age-sensitive work designs.
3) **Preserving and Transferring Traditional Skills:** The elderly artisans and master crafts persons will be engaged to preserve Kerala's traditional crafts and skills. Intergenerational workshops will facilitate the transfer of these skills to younger generations, promoting cultural continuity while providing income opportunities for the elders.
4) **Strengthening Workplace Safety and Retirement Preparedness:** Elder-friendly workplace safety standards and ergonomic designs will be mandated across sectors to protect the elderly workers. Pre-retirement planning programs will be conducted across sectors to equip individuals with financial literacy, healthcare planning, and skills for a fulfilling post-retirement life.
5) **Reintegration of Elder Return Migrants**: Programs will be implemented to recognize and utilize the skills of elder return migrants through vocational training, mentorship opportunities, and roles in local development initiatives, fostering their reintegration into the community and enhancing their sense of purpose.

6) **Facilitating Internships for Skilled Elders:** The government will promote structured internship opportunities for skilled elders in government organizations and public enterprises, enabling them to contribute their expertise and remain actively engaged in the workforce. Private sector participation will also be encouraged to create age-inclusive workplaces, offering internships that align with the skills and knowledge of elder professionals, thereby enhancing their economic participation and social engagement.

6.7 Preparedness for Climate and Disaster Risks

Kerala State will ensure that disaster management strategies are inclusive of the needs of the elders, addressing evacuation, shelter, healthcare, and psychological support during emergencies. The elders will also be integrated into community-based climate resilience programs, leveraging their experiences for adaptation and recovery. The following strategies will be implemented:

1) **Elder-Inclusive Shelters and Disaster Preparedness Kits:** Relief camps and shelters will be designed to meet the specific needs of the elders, including accessibility features, diet-friendly meals, mobility aids, and medical support. Tailored disaster preparedness kits will be provided to the elders, containing essential items such as first aid supplies, medication, and emergency guidelines.
2) **Community-Based Disaster Response and Support Systems:** Community-based programs will engage local organizations, volunteers, and trained personnel to support the elders during disasters through home visits, meal deliveries, and emotional support. Initiatives like buddy systems will pair the elders with volunteers for assistance before, during, and after emergencies.
3) **Technology-Enabled Rescue and Recovery:** Geo-tagging of the residences of elders will facilitate targeted rescue operations during emergencies. Reconstruction efforts will involve the elders in advisory roles to ensure elder-inclusive rebuilding, addressing their specific needs and leveraging their insights.

6.8 Active Participation in Society, Sports, Arts and Cultural Engagement

Kerala State will foster the active participation of the elders in community life while promoting opportunities for leisure, sports, and arts to enrich their quality of life and societal contributions. The following strategies will be implemented:

1) **Facilitating Active Community Participation and Inclusivity:** The elders will be encouraged to participate in volunteering, local governance through advisory roles, providing inputs in Grama Sabhas and in cultural initiatives through programs managed by

the State Government, Local Governments and community organizations. Inclusive leisure, cultural, and sports activities will be designed and implemented to cater to diverse abilities, leveraging public libraries, local clubs, residential associations, panchayats, and third spaces like 'Sayamprabha' centers, to reduce social isolation.

2) **Fostering Intergenerational Collaboration:** Structured intergenerational exchange initiatives will be developed leveraging the public libraries and reading rooms in the State, including storytelling sessions, collaborative art projects, mentorship programs, and cultural exchanges. These initiatives will be facilitated through partnerships with youth organizations such as NSS, NCC, SPC, and Nehru Yuva Kendra to strengthen community bonds and mutual understanding across generations. Vintage arts, film, and music festivals will be launched to celebrate Kerala's cultural heritage, fostering intergenerational appreciation and connections.

3) **Preserving Oral Histories and Traditional Knowledge:** Collaborations will be established with academic institutions and cultural organizations to document oral histories, traditional crafts, and indigenous knowledge shared by the elders. Talent hunts will identify seniors proficient in traditional art forms like 'Akshara Shlokam' and 'Kathaprasangam,' complemented by training programs and intergenerational workshops to sustain and transfer these traditions.

4) **Celebrating Contributions and Organizing State-Level Events:** 'Vayo Sevana Awards' will be instituted to recognize the elders' contributions to arts, culture, community service etc. Institutions delivering exemplary services for the elders will also be awarded to encourage best practices and innovation in elder care and support systems. A state-wide cultural festival, 'Vayojanotsavam,' will be organized, featuring workshops, exhibitions, and performances led by the elders to foster active engagement and societal recognition.

5) **Enhancing Health and Fitness Through Sports and Recreation:** Master Sports Meets and inclusive competitions tailored to the elders will be organized, emphasizing health, fitness, and social interaction. Accessible, dedicated and public third spaces such as 'Sayamprabha' and 'Vayojana Parks' will be expanded to all Local Governments and upgraded to include sports facilities and recreational programs like Open Gyms, creating accessible hubs for holistic well-being.

6) **Promoting Positive Media Representation:** Collaborations will be established with media houses to highlight the elders' strengths, creativity, and societal contributions, thereby challenging stereotypes and promoting respect.

6.9 Fostering Intergenerational Solidarity

Kerala State will prioritize fostering intergenerational solidarity and enhancing social inclusion for the elders, bridging generational gaps, and building stronger, cohesive communities. The following strategies will be implemented:

1) **Promoting Intergenerational Collaboration and Learning:** Systems will be put in place to foster intergenerational connections through initiatives like storytelling sessions, mentorship, and collaborative projects. Elders and Elders' organizations will be encouraged to network with educational institutions, including schools and Anganawadis. School curricula will include modules on ageing and intergenerational solidarity to promote community bonding and shared responsibilities.
2) **Engaging Youth in Elderly Support Programs:** Colleges will establish elder-friendly volunteer clubs to work alongside National Service Scheme (NSS) units in organizing structured programs such as digital literacy workshops, companionship initiatives, and recreational activities for the elders. Volunteers will be trained in caregiving basics and incentivized through certifications equivalent to NSS or NCC credentials.
3) **Encouraging Shared Housing and Community Engagement:** Intergenerational housing solutions will be promoted, enabling the elders to share living spaces with students or younger individuals, fostering companionship and mutual assistance. Community programs, including gardening projects, cultural festivals, and workshops, will promote collaboration between generations.
4) **Designing Elder-Inclusive Recreational Spaces:** The elder-inclusive parks, public spaces, and recreational facilities will be developed, enabling shared usage by the elders and younger individuals. Urban planning will emphasize accessibility and inclusivity for elders to foster intergenerational interaction and social cohesion.
5) **Institutionalizing Intergenerational Initiatives:** Existing programs like "Vaathil Padi" will be expanded to involve educational institutions in structured volunteer initiatives for the elders. Arts, cultural, and sports collectives will be supported to strengthen intergenerational relationships and promote mutual respect.
6) **Promoting Civic Engagement and Knowledge Exchange:** Both older and younger generations will be encouraged to engage in community leadership roles and advisory boards. Alumni meets will be facilitated to reconnect elder persons with their alma maters, fostering opportunities for guidance, mentorship, and community contribution.

6.10 Prevention of Abuse, Neglect, and Crimes Against Older Persons

Kerala State will implement robust legal and institutional mechanisms to safeguard the elders from abuse, neglect, and crimes, while fostering a culture of respect and protection. This will include enacting new legislations, enhancing grievance redressal systems, and promoting awareness. The following strategies will guide implementation:

1) **State and National Legal Frameworks for Elder Safety:** A comprehensive state law will be enacted to prevent abuse, protect the elders and their properties, and ensure strict penalties for offenders. This will be complemented by the rigorous implementation of national laws, including the National Trust Act and the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act. Awareness campaigns will educate the public and the elders about their rights under these frameworks, fostering a culture of safety and respect.
2) **Strengthening Community-Based Monitoring and Elder Protection:** A separate system to protect the rights of the elders will be set up at the local government level modeled on the lines of the 'Jagratha Samiti'. This system will serve as a structured platform for monitoring abuse, neglect, and exploitation against elders and facilitating timely interventions. It will include trained volunteers, caregivers, and local law enforcement teams to handle grievances efficiently. Regular capacity-building programs will be integrated into this mechanism to equip community members, caregivers, and officials with the skills to recognize and respond to elder abuse, distress situations, and vulnerabilities effectively.
3) **Establishing One-Stop Centres for Elder Protection and Grievance Redressal:** One-Stop Centres will be established in the local governments to provide in-person assistance for all the grievances of the elders. These Centres will ensure elders' access to rights, besides offering rescue services, medical services, and legal assistance. Services like the Elderline and the Elder Helpline shall offer phone and online support distantly.
4) **Dedicated Services for Victims and Conflict Mediation:** Temporary shelters and counselling services will be established for elderly victims of abuse. Mediation services will be encouraged to help resolve conflicts between the elders and their families or caregivers, offering collaborative alternatives to legal proceedings.
5) **Establishing Fast-Track Justice Systems:** Special fast-track systems will be introduced to address crimes against the elders, ensuring swift investigation, trial, and justice.
6) **Public Awareness and Sensitization Campaigns:** Targeted Information, Education, and Communication (IEC) campaigns will educate the elders, caregivers, and the community about the forms of abuse, legal protections, and reporting mechanisms. These campaigns

will also address financial, digital, and psychological abuse, fostering a culture of respect and safety. Digital literacy programs will be strengthened to educate the elders on identifying and avoiding online scams and fraud. Collaboration with law enforcement and cybersecurity agencies will be established for rapid reporting and support mechanisms for elderly victims of digital abuse or fraud.

6.11 Research, Development, Innovation, and Technology for Ageing

Kerala State will advance applied research and promote the development of age-inclusive technologies through collaborations between academic institutions, industries, and government. This effort will include targeted programs for field-level research, indigenous innovation, and ensuring accessibility to technology for the elders. The following strategies will guide implementation:

1) **Kerala Research Programme on Ageing:** A Kerala Research Programme on Ageing will be initiated under the Social Justice Department, focusing on applied research into ageing-related challenges, including health, mobility, and social inclusion. Partnerships will be fostered with universities, research institutions, and the Kerala University of Health Sciences (KUHS) to ensure evidence-based policy interventions.
2) **Establishing a Centre of Excellence in Gerontology:** A Centre of Excellence in Gerontology will be established to drive multidisciplinary research on ageing, develop innovative solutions, and coordinate training programs for stakeholders. The Centre will act as a hub for knowledge dissemination and capacity-building efforts.
3) **Promoting Indigenous Innovation and Accessible Technologies:** Home-grown start-ups and entrepreneurs will be supported to develop affordable, user-friendly technologies for the elders, including assistive devices, monitoring tools, and adaptive mobility aids. District-level technology demonstration and training centers will be established to help the elders choose and use appropriate devices effectively.
4) **Enhancing Digital Health Practices and Health Monitoring:** Digital health practices will be integrated into healthcare systems to ensure equitable access for the elders. Device banks will be established at district levels, providing affordable monitoring tools to track vital signs and manage health conditions in real time. Collaborations with initiatives like K-DISC's MedTech consortia will strengthen these efforts.
5) **Fostering Social and Cognitive Engagement Through Technology:** Digital platforms offering cognitive training content in Malayalam, including brain games and memory exercises, will be developed to reduce dementia risks. Technology will also be leveraged to

combat social isolation through tools like video calls, online communities, and social media training programs tailored to the elders.

6) **Integrated Data Systems for Ageing:** A unified data system will be created by integrating datasets from various departments, addressing data gaps in ageing-related issues. This comprehensive database will enable evidence-based policymaking and targeted program development for the elders' welfare.

7) **Fostering Lifelong Learning and Digital Inclusion:** Collaborations with Universities, NGOs, and community organizations will expand access to higher education, vocational training, and skill development for the elders. Digital literacy programs will be implemented to enable the elders to access online services, engage with the digital economy, and enhance their social connectivity.

7. IMPLEMENTATION FRAMEWORK

Kerala State aims to establish a robust framework for implementing the State Policy for the Elderly, ensuring that elder care services are inclusive, decentralized, and sustainable.

7.1 Elder Neighbourhood Groups (ENHGs)

As a key initiative, the state will promote the formation of Elder Neighbourhood Groups (ENHGs) across Kerala, encouraging active participation of all the elders. The ENHGs will serve as a grassroots mechanism to foster social inclusion, peer support, and collective advocacy, enabling elders to voice their concerns, access resources, and participate in community initiatives that enhance their well-being. By identifying local needs and facilitating access to services, ENHGs will foster a sense of belonging and promote active social engagement, ensuring that elder persons remain valued contributors to society.

7.2 Data-Driven Elder Care Framework through Local Governments

Status Reports on the elderly will be drafted by the local governments every year with the support of ENHGs, collecting comprehensive data on elder persons within their jurisdiction on a campaign mode. This report will serve as the foundation for evidence-based decision-making and service delivery prioritization. The Status Reports will undergo multi-stakeholder consultations, including inputs from civil society, and expert groups, to develop into local annual action plans, prioritization frameworks, and Individual Care Plans (ICPs) for the vulnerable elders.

7.3 Establishing Volunteer Technical Corps (VTCs) for Expert Support

To strengthen planning and implementation, Volunteer Technical Corps (VTCs) will be established at the local government, district, and state levels. These voluntary resource groups will provide technical expertise, strategic inputs, and evidence-based recommendations to enhance elder care initiatives at each level. VTCs will serve as advisory bodies, ensuring that the planning processes incorporate diverse perspectives, best practices, and emerging needs. They will systematically escalate recommendations from the local to the district and state levels, fostering a coordinated, well-informed, and participatory approach to elder care planning and implementation.

7.4 Periodic State of Elderly Report for Policy and Planning

To ensure data-driven policy formulation and resource allocation, the State Government will publish a State of Elderly Report every five years. This report will provide comprehensive insights into demographic trends, emerging challenges, and the evolving needs of elder persons. It will serve as a critical tool for assessing the effectiveness of elder care policies, evaluating service delivery gaps, and ensuring that interventions remain responsive to changing socio-economic conditions. The report will facilitate evidence-based decision-making, enabling the government to allocate resources efficiently and refine strategies to enhance the well-being of elderly persons across Kerala.

7.5 Institutional Arrangements

1) **The Social Justice Department (SJD):** Social Justice Department will serve as the nodal agency for implementing the Kerala State Policy on Elders, overseeing the introduction and execution of welfare schemes, allocation of funds, and coordination with other government departments to ensure a holistic approach to elder care. The department will be responsible for facilitating enactment and enforcement of legislative measures, managing government-supported elder care facilities, and providing financial assistance to community-based initiatives. It will also facilitate capacity-building programs, public awareness campaigns, and research collaborations to promote evidence-based policymaking. Through regular monitoring and evaluation, the department will ensure transparency, accountability, and the effective delivery of elder care services across the state. District Social Justice Officers (DSJOs) will serve as critical links between state directives and local implementation. They will oversee resource distribution, address district-specific challenges, and ensure timely execution of programs.

2) **Vayojana Commission**: The Vayojana Commission will serve as the apex regulatory body overseeing the implementation of the Kerala State Policy on Elders, ensuring that elder rights, welfare, and protection are upheld. As a regulatory and grievance redressal mechanism, the Commission will establish strict enforcement measures to safeguard elders from abuse, neglect, and exploitation, including recommending stringent legal actions in cases of violence against elders. It will develop and monitor state-wide directives and guidelines to ensure the effective execution of policy initiatives while advocating for elder-friendly policies and intergenerational solidarity. The Commission will facilitate timely redressal of grievances through structured mechanisms for complaint resolution, escalation, and legal intervention where necessary.

3) **Vayojana Council**: The Vayojana Council at the state, district and panchayat levels will complement the Commission by offering strategic recommendations and monitoring progress of the elderly welfare programmes at the field level, serving as a watchdog to ensure that the policy's objectives are met effectively.

4) **State Departments**: State Departments will integrate elder-friendly initiatives into their core operations to support the effective implementation of the policy. Each department will align its programs and schemes with the policy's objectives, ensuring comprehensive service delivery for elders. The Social Justice Department will facilitate interdepartmental coordination through designated nodal officers, addressing overlaps, gaps, and challenges to ensure a streamlined and collaborative approach.

5) **Local Governments:** The Local Governments will serve as the cornerstone of policy implementation, ensuring that elder care initiatives are community-driven and tailored to local needs. They will play a pivotal role in planning, resource allocation, and service delivery by repurposing existing infrastructure, mobilizing community resources, and fostering convergence across different levels of governance. To facilitate targeted interventions and effective service delivery, Local Governments will maintain an updated database of elder persons and collaborate with Volunteer Technical Corps (VTCs), Elder Neighbourhood Groups (ENHGs), and other stakeholders to develop localized elder care plans, prioritize needs, and monitor program effectiveness.

6) **Professional Cadre for Elder Care at the Local Government Level:** State will introduce a dedicated professional cadre under the Department of Social Justice to be placed at the Local Government level to oversee elder care programs, ensuring that elder welfare initiatives are managed by qualified professionals with social work and related expertise. This cadre will be a unified mechanism for elder-focused program delivery at the panchayat level, initially developed through redeployment of personnel from other departments. Over time, this vanishing category will be replaced by permanently appointed professionals,

strengthening the institutional capacity for elder care. Until the new cadre is fully established, existing Child Development Programme Officers (CDPOs) and ICDS Supervisors, who handled elder care activities before the bifurcation of the Social Welfare Department, will continue to serve as Officers-in-Charge under the direction of the local governments. Their institutional knowledge and prior experience will ensure the seamless execution of elder care programs, facilitate service outreach, and maintain the continuity of support for elder persons at the community level.

7.6 Financing Framework

The financing framework for the Kerala State Policy for Elder Persons will ensure sustainable and equitable funding for elder care initiatives through a structured and multi-tiered approach. Diverse funding sources will be facilitated to ensure a continuous flow of resources, enabling the effective implementation of innovative, inclusive, and impactful elder care programs across Kerala.

1) **State Government:** The State Government will allocate approximately 5% of the total State Budget for elderly care programs, with the Social Justice Department serving as the nodal agency for fund allocation, oversight, and monitoring to ensure effective implementation and accountability. An annual Elder Budget will be prepared along with the State Budget to outline specific allocations and expenditures for elder welfare programs at the state level, integrating state-level commitments of different departments. The State will introduce a cess for the welfare of the elderly to generate dedicated funds for elder care programs. This cess will be levied on property tax and implemented under the Panchayati Raj Act, ensuring sustained financial support for elderly welfare initiatives at the local government level.
2) **Local Governments:** Local governments will be mandated to allocate a minimum of 10% of their annual budgets to elder care initiatives, ensuring grassroots-level implementation and addressing the unique needs of elder persons within their jurisdictions.
3) **Public Private Partnerships:** Public-private partnerships will be encouraged, leveraging Corporate Social Responsibility (CSR) contributions, philanthropic initiatives, and community participation to enhance financial sustainability.

7.7 Monitoring and Evaluation

A robust monitoring and evaluation framework will be established to ensure effective implementation of the Kerala State Policy for Elder Persons, fostering transparency and accountability.

1) **Data System and Performance Reviews:** A centralized data and digital monitoring system will be developed to track elder care services, enabling real-time monitoring, evidence-based decision-making, and public scrutiny. The system will capture program progress and ensure real-time data collection on service delivery, financial expenditures, and beneficiary coverage. It will facilitate regular performance reviews, ensuring timely interventions and course corrections as required. The centralized data system will be accessible to policymakers and implementing agencies for decision-making and resource allocation. The progress of all major programs will be publicly available, enabling greater public scrutiny and informed stakeholder engagement.
2) **Community-Based Monitoring:** Community-Based Monitoring will serve as the first layer of oversight, ensuring that elder care programs are responsive to local needs. Local governments will engage Elder Neighbourhood Groups (ENHGs), volunteers, and community-based organizations to track service delivery and gather feedback from elder persons. This decentralized monitoring will help address gaps in accessibility and quality of services at the grassroots level.
3) **Social Accountability:** A strong focus on social accountability will be integrated into the monitoring framework through social audits of policy initiatives and scheme implementation. Social audits will be conducted at regular intervals, involving civil society organizations, elderly collectives, and independent experts. These audits will assess the effectiveness, reach, and quality of elder care programs and schemes, identifying shortcomings and recommending corrective actions. The results of these audits will be publicly disclosed to ensure greater transparency and community participation.
4) **Concurrent Evaluation and Impact Assessment:** In addition to ongoing monitoring, the Social Justice Department will commission concurrent evaluations and impact assessments of programs/schemes and selected projects in partnership with independent evaluation agencies.
5) **Progress Reports:** Annual progress reports will be published, documenting achievements, challenges, and lessons learned. These reports will serve as a critical accountability tool, informing future planning and ensuring that elder care programs remain adaptive to evolving demographic and socio-economic trends.

7.8 Legislative Framework

Kerala will enact a comprehensive state-specific law aimed at enhancing elder welfare, protection, financial security and care beyond the provisions in the national level enactment, with a special focus on the situation in the State. The state will strengthen enforcement mechanisms

and enhance penalties for violations, ensuring stricter compliance and a responsive grievance redressal system to uphold the welfare and dignity of senior citizens. The state will undertake a comprehensive revision of the Kerala Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Rules, 2009, to align with the evolving demographic landscape and emerging needs of older persons in the state. The revised rules will incorporate contemporary challenges faced by the elderly, ensuring their rights, dignity, and well-being are safeguarded in the context of changing socio-economic realities.

7.9 Detailed Action Plan for Policy Implementation

An Expert Committee will be constituted to formulate a Detailed Action Plan, involving various Government departments, to operationalize the policy directives effectively. The action plan will be developed within three months of the notification of the Policy and will adopt a Results-Based Framework**,** ensuring that each commitment outlined in the policy is translated into actionable strategies with measurable outcomes. The plan will specify clear timelines, responsibilities, and resource allocations to facilitate systematic implementation, monitoring, and evaluation.

7.10 Policy Review

The Kerala State Policy for Elder Persons will be reviewed and a new Policy developed after 10 years of implementation.